

Bapuku: Bible for Poh eyam ya jesus ka lukasi a tilidi

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Poh eyam ya jesus ka lukasi a tilidi

1

¹I Dongwango ka bato bahitè ba wèdèmidi o itila élalo ya mambo ma hanihidi o hangan'ahu, ²ka wè o yokidi na ba ma diyè tali ovia u'tubwa, na bo na timbak'idia ba yébwì poh, ³ka mba iyènidì yò dongomanidengo, itilia ovè mambo té manè o mbuwa yamè émèdè ibuta tèhitéhi ya mɔ momambo té manè , Théophile ya bétiangò,(kodowango) ⁴ona o hémbasé poniponi ya loyokwanédi l'ovè lo payihidi. ⁵O épédi ya Hérode, mɔ Mpolo mwa Judée, oma janandi pade pɔkɔ, dina na Zakari, wa jnwanba mwa Abia; mwad'aju a ma diandi itongo o ndabo ya Aaron, dina jaju na Elizabeth. ⁶Bo ba bajè ba ma diandi dongomanidengo o pwanja ya Njambè, ba dilidèsè bésengani na malango ma Mpanjihi mèhè. ⁷Ba bo jana mwana, nahabwana Elizabeth a ma diandi ékomba ya mwajo; na tépè bo ba bajè ba ma diandi babè baduni ba bato.Ndi, buwa boyam bɔkɔ, o itimidè jaju ja éhavo o boho bwa Njambè, ⁸ka mbèmbo yabu éma janè o ébumbw'abu ya padè, ⁹Zakari na pakwè na mo ndi a injasè o tèmpèli itumba Mpanjihi miambo. ¹⁰Ndumba ya bato yo yèhè émadiandi o makalia o nnywènjà o iwéla ja mwambo. ¹¹Na énjélési ya Mpanjihi na pumiaka Zakari o hé ya tèmpèli na itèmè domu o éhino ya yomi ya pilipiti ó mévèno mé tumbakwè. ¹²Zakari na katimaka o mɔ a yèni yò, jongo inènè na bwéyaka mɔ. ¹³Ndi, énjélési na langwanaka mɔ na: Zakari, ohi janasé jongo; nahabwana makalia m'ovè, ma yawanudwèndi. Mwad'ovè Elisabèti alakandi iya ovè mwana w'ovè aka vangè dina na Jean. ¹⁴O ka diandi o nsaso na nsévo, na bahitè ba ka sasandi na ijawè jaju. ¹⁵Nahabwana aka diandi moto onènè o miyo ma Mpanjihi. A mɔté wahéni, diakaté bélami békolo bé péanidèsè, ndi aka diandi londango tih na édidi éyamu uvía o iyuhu ja nyangwè. ¹⁶A ka luwidèndi bona israèli bahitè méléma o Mpanjihi, Njamb'abu. ¹⁷A ka tamwandi o boho bwa Njambè na édidi ya ngudi ya Elie, o ipanga na ibahananidè idiasé o hangané ya bayasédi na bana babu, na ba miolo mébé ipodè bɔ o péko na iyosia, o pèlè ya ikénjè Mpanjihi, mbongo éyamu éhidi dongomanidengo. ¹⁸Zakari na vɔnɔkɔ énjélési na: ndémbéyo évelè éka pangè mba ikamidèsè na èndi pɔkwè pɔkwè? Nahabwana mba, idunindi, mwadamè tépè, ikaka tè. ¹⁹Enjélési na yawanaka mɔ na: Mba indi Gabriel, indi domu o boho bwa Njambè; ipondi ova n'loma ilangwana ovè, na ipala ovè poh tè éyamu éni. ²⁰Ndi, olakandi idia imbusé, wa velè ibéa, n'ibwéa o malango té mah maka timè o yaju épédi, nahabwana wa kamidè mabéa mamè. ²¹N'lingo té mu mɔ mwèhè, bato na véngaka Zakari na imamana nalè ka mo abémbidi o yé ya tèmpèli. ²²O mɔh à pumidi, à velè ibéya o ilangwana bo, o velè ya bu ébahidè na à yèndi jambo ja imamo(imamana) o yé ya tèmpèli; na mɔ na kanidèsè iya bɔ kao ndémbéo na bino, nà abèndi imbusé. ²³O Zakari à domidè wih jaju ja éhavo o tèmpèli, na mɔ na timbaka ondab'wa ju. ²⁴Bohòlè bwa épédi tombango, mwad'aju Elisabèti na kahaka jémi. Na mɔ na diaka kutamango o miyo ma bato n'lingo mwa ngondè itano, n'ibéya na: ²⁵Eni èndi n'ganjè ya Mpanjihi éhadi mba o mɔ à ubidè miyo maju nibwéa o bohòlè bwamè na iyomwidè mba bohambo o miyo ma bato. ²⁶Ngondè élonidè ya ntoba, Njambè na lomaka énjélési Gabriel o n'tindi mwa Galilée, dina na Nazareth, ²⁷iyènè éhila é ma diyè vandwèngo na momo dina na Joseph o ndabo ya David. Dina ja éhila té yé ima diandi Maria. ²⁸Enjélési na injaka o ndabw'aju n'ibéya na: mbolo pè, ovè o payihidi n'ganjè éhitè; Mpanjihi andi na ovè. ²⁹Mohi té ma na jukumidèsè Maria bwito; na mo na bitamiaka, o ivaha ibahidè minini mia ikaka tè ja mahomi di. ³⁰Enjélési na langwanaka mɔ na : Maria , oi janasé jongo , nahabwana ondi paiyango nganjè éhitè o boho bwa Njambè. ³¹Na tépè , olakandi ikaha jémi, n'ovè wa ya mwana w'ovè aka vangè dina na Yésus. ³²A ka diandi bonènè, na a ka njiywèndi na Mwana Njambè ya loba la loba. Anyambè ya hangwè a ka vèndi mɔ kobo ya David, hangw'aju. ³³A ka tembiyandi mboka ya Yacob épédi yèyè, na ikania jaju ja janè huka na ya poko. ³⁴Maria na langwanaka énjélési n'ibéa na: Nalè ka nonanè éka haniyè, nahabwana mba in'jitè éhila?(na yowè bomo)? ³⁵Enjélési na yawanaka mo na: Edidi éyamu éka jumbamiandi ovè, na ngudi ya wa loba la loba éka juwèndi ovè na édingilé'd'aju. Yondi ya kèngèngè ya mwana y'ovè élasé iya, éka n'jiywè na Mwana Njambè. ³⁶Ovè mètè, yènèsè na, éjaw'ovè Elisabèti, à kaindi jémi ja m'wa momo o boduni bwaju, na, à ma wèwè n'dowa mwa ékomba abèndi o ngondè yaju ya ntoba. ³⁷Nahabwana, na Njambè, na jambo ibèwè bokolo. ³⁸Maria na nongooɔkɔ johi n'ibéa na: Indi n'janji mwa Mpanjihi; éhaniafé na mba ka mabéa m'ovè! Na énjélési na pumaka, na laka. ³⁹Ubosa tè, Maria na yèhèmèsè , n'ila iwamidè o pèlè ya mékodi, o étomba éma n'jiywè na Judée. ⁴⁰Na mɔ na injaka o ndabo ya zakarie, na homaka Elisabèti. ⁴¹O Elisabèti à yokidi mbolo ya Maria, mwana ju na nyingènèsè mo o iyuhu, na mo na londaka tih na édidi éyamu. ⁴²Na mo na yamaka n'ibéa na: Njambè a vambihindi ovè malè wah na bolo bajo bèhè, na tépè malè maju mandi oviango o ébuma éhidi o iyuhu j'ovè. ⁴³Mba njalè, o na nyangw'a Mpanjihi mw'amè à lumbiasé mba? ⁴⁴Nahabwana ibètè poni, mbolo y'ovè ékwaka mba o dito, mwana na yingènèsè mba o iyuhu na ényèngè. ⁴⁵Malè na ovè o kamidè, nahabwana bèhè bé langudwè opèl'aju na Mpanjihi bé lakandi itima. ⁴⁶Ka Maria à béasè na: masia m'amè ma yumidèsè Mpanjihi, ⁴⁷na tépè édid'amè é sasasé o Anyambè, N'yonji mw'amè, ⁴⁸nahabwana ayémihindi itongidè diyo jaju ja ngèbè o iyubia ja njanji mwaju mwa mwajo. ⁴⁹Na tépè, itubwa na sa'ava, bolo bétuta bé ka njiandi mba na malè mayamu, nahabwana, wa Ngudi o loba la loba andi mba hango bémèmèlè bia mambo. Dina jaju indi kèngèngè, ⁵⁰Na nganjè yaju éjabwakandi o bétuta na bétuta o bèhè ba bangasé mo. ⁵¹A tandidèndi ngudi ya éhino yaju; na wanjaka bèhè ba ma janè mavaha manènè o méléma miabu.(na wanjaka bèhè ba mabétia). ⁵²A kwéyèndi ba ngudi uvía o média miabu mia kodowango, na mo na bétidèsè ba iyubia. ⁵³A hulidèndi na miamu, ba ma janè n'ja, bènjè, a i pépasé bapolo béno bévovolé. ⁵⁴A vèndi mahèpè o Israël, njanji mwaju, na ikongonidè tépè nganjè yaju, ⁵⁵ka mo à ma langwanè ba yasédi bahu, itèngènè Abraham na mbongo yaju o bépédi bèhè. ⁵⁶Maria na diaka na Elisabèti ova, bèibèi nlingo mwa ngondè ilalo, bènjè à itimbasé o mbok'aju. ⁵⁷Epédi o na Elisabèti à yasé na londaka, na mo na yaka m'wa momo. ⁵⁸Ba bu na bo ba ma béndà ma ndabo, na bayasédi baju na hokaka nalè ka Mpanjihi à panyidè nganjè yaju o mo, na bo na diaka o nsévo

na mo(na sasaka na mo).⁵⁹ Wih èmbwèdi tombango, na bo na poko iyadè mwana bwénda, ba ka njiaka mo na Zakarie, na ndowa mwa hangwè. ⁶⁰Ndi, nyangwè na nongoko johi n'ibéa na: ba, à lakandi i njiywè na Jean. ⁶¹Na bo na langwanaka mo na: na moto aibèwè na ndowa té munè o béjawè bi'ovè. ⁶²Bènjè ba ka haka hangwè ndémbéo na à vèsè nalè ndi ka mo à vahasè na mwana à njiakwè! ⁶³Zakarie na huwaka étimbi o vélè yaju éka tilè, bènjè na tilaka na: dina jaju indi Jean. Na ba ma diyè ovanè bèhè na mamanaka. ⁶⁴U bosa, jnumbu mwaju na dibwaniaka, yémi yaju na hunjiaka, à ka béaka, na ibéndè Njambè. ⁶⁵Jongo na bwéaka bèhè ba ma diyè o hanganè té yonè; n'ibwéa o mékodi mia Judée mèhè, kao élbmbè té yénè ndi éma diyè ébéakwè. ⁶⁶Bèhè ba yokidi malango té ma, na tataka mo o méléma miabu, n'ibéa na: A ka diandi njikase ja mwana? Na tépè, éhino ya Njambè endi na mo. ⁶⁷Angw'aju Zakarie, londango tih na Edidi éyamu, na kanidèsè ipakwania na móhi ma nà: ⁶⁸Malè na Mpanjihi, Njambè ya bona israéli, na mo n'ipo ipépwa bato baju na iyonjidè bo, ⁶⁹Na vèsè tépè wè nyonji mwa ngudi o ndabo ya David, njanji m'waju, ⁷⁰Té ka mo a ma yébwè yo poh na métongi miaju mia kèngèngè mia bépédi bia vio, ⁷¹Na n'yonji n'hungasè wè o ba bèmbèni bau, na o bino bia bèhè ba hingidèsè wè! ⁷²Nnonanè ka mo à vélidèsè nganjè yaju o ba hangwè bau, na ikongonidè nlato mwaju mwa kèngèngè, ⁷³dongwango na éléna yaju éma kakanidè hangw'ahu Abraham, ⁷⁴nà ya hotianjè o bino bia bahingédi bahu, aka ulidèndi wè ijanjia mo ubéné pè jongo na ja joko, ⁷⁵na bétamwédi béyam bia pokwèpokwè o boho bwaju, nlingo mwa wih jau ja émèno jo jèhè. ⁷⁶Na ovè tépè mwana mè, ba ka njiandi ovè na Ntongi mwa adidi o loba la loba; nahabwana oka landi o boho bwa Mpanjihi ibongwa ja manjéya maju, ⁷⁷na iyokwidè bato baju na baka paiyandi iyonga na tina ya isihidè ja miobé, ⁷⁸Tina na: ka Njambè yau a dihidè tih na njèbè na ékakahi épangidi itasi ja joba ilumbiaka wè uvia loba, ⁷⁹opèl'ipanyidè bèhè ba dihidè o m'bilim'bili na o édingilédi ya iwédo, opèl'iluwidè matambé mau o njéa ya jsanni. ⁸⁰Mwana aka tombwaka, à yodoko o édidi. Na mo na diaka o métovè n'ibwéa o buwa bwaju bo tèmidi pémbélébé sih o pwanja ya Israéli.

2

¹E ma diandi o épédi ya n'hanéi César Auguste, étèdè ikalo nà hé yo yèhè éncngokwè bolango. ²Bolango té bwa boho bo na haniyaka o épédi ya Quirinius éma diyè Govina ja Syrie. ³Na bo bèhè na lanidèsè itilidè o mélango té mé, moto ka moto o m'boka ju. ⁴Yosèfu tépè na yémwaka uvia o Galilée, o m'boka ya Nazareth, na ila o Judée, o n'tindi mwa David, n'jiakwè na Béthléhém, nahabwana ama diandi wa n'dabo ya David, ⁵ona a tilidèsè bona Maria, mo na jémi, waju ama diyè a kakanidè diba. ⁶Bo o vónè n'di ya méhiyo m'iyadi m'ébwéyasè Maria, ⁷na mo na yaka mwana ju wa momo wa boho. Na mo na dingaka mo na ménamba, na nanjidèsè mo o éboka o ibémba, nahabwana ipolo ja bodia o pèla'bu o ndabo ya bènji. ⁸O yo étomba té ya yoko, o ma janandi batati médombè ba tombidèsè mébulu o béhisi o'pèlè ya itata bémbé biabu. ⁹Yondi ya énjélési ya Mpanjihi épumiasè bo, na bonènè bwa Mpanjihi na juwèsè bo, na ngudi ya Mpanjihi na panyaka o anganè ya bo bèhè. Jongo inènè na bwéaka bo. ¹⁰¹⁰¹²Na énjélési na langwanaka bo na: O ibangasè ni; nahabwana iponindi nyuè poh éyamu ya ényèngè, éka diyè élbmbè ya n'saso na n'sévo o bato bèhè. ¹¹Endi na buwa té bo, o ntindi mwa David, N'yonji mwanyu (n'yonji mwanyu) n'di jawèngò, Mo a dihidè Kraist, Mpanjihi. N'démbéyo yanyu éka hémbanè mo yoni: Oka kobidèndi ni n'sèsè mwa mwana dingamango na ménamba nangango o éboka. ¹³O ibosa tè, ébumbu ya bénjélési bia loba na kanidèsè iyéye Njambè, na mohi ma na: ¹⁴Edubé na Njambè o loba la loba, Na n'sapi na nganjè o hé na bato baju ba tondidi! ¹⁵O bénjélési bé dikidi bo na itimba o loba, batati médombè béango bomètè na bomètè na: O laséni n'ibwéa o Béthléhém, ibahidè n'jambwè éhanihidi, ya Mpanjihi évilidèsè wè. ¹⁶Bo hango makwasi na ila, na kobidèsè, (kobidèngò) Maria naYosèfu, na jsèsè mwa mwana nangango o éboka. ¹⁷O bo ba yèni mo, na bo na palaka yèhè élangudwè bo itèngènè jsèsè té mwa mwana mu. ¹⁸Bèhè ba yokidi bo na diaka o imamo (na mamanaka) ja yèhè ya batati médombè élangwanidi bo. ¹⁹Maria ama diandi atataka malango té ma mèhè, na aluwidèsè mo o nléma mwaju. ²⁰Ka batati médombè ba timbanidè, ba laka laka yéyèsè na ibéndè Njambè tina ya yèhè yabu éyokidi na éyèndi, na yo diango dongomanidèngò na éma langwanyuè bo. ²¹O ilonda ja wih lombi ja mwana ilukidi iyadè bwénda, na bo na vèsè mo dina na Yésus, dina ja énjélési ima bwédè o boho nà nyangwè a kahasè jémi jaju. ²²O wih ja ikahama idongomanidè, itèngènè éséngani ya Moïse, Yosèfu na Maria na ponoko mo o Yérusalèm, ikahidè mo Mpanjihi, ²³< ka yo étilamidi o éséngani ya Mpanjihi na: Mwa momo wèhè à pumasè wa boho o iyuhu ja mwajo a lènjidè-kwèndi o pèl'a Mpanjihi >> ²⁴na itumba ka bovèno bédua béba tombé té bana ba m'bénga baba ka yo étèdwè o éséngani ya Mpanjihi. ²⁵Endi na, o ma janandi moto moko o Yérusalèm dina na Siméon. Momo té monè ama diandi dongomanidèngò na ama janandi ikamidè, a véngaka iwèmiya ja Israël, na Edidi Eyam éma diandi o mo. ²⁶Ama diandi céléwidwèngò na Edidi Eyam na a pahiyé iwédo aï ténjè ta'a iyènè Kraist Mpanjihi(aka wandi kao a yènè Kraist Mpanjihi). ²⁷Na mo na poko o Tèmpèli, na ngudi ya Edidi. Ka ba yasédi ba ma ponè Yésus nsèsè o pèl'itimidè matèdè ma éséngani itèngènè Mo, na mo ²⁸na kahaka Mo o bino biaju, na ivambia Njambè, n'ibéya na: ²⁹Sahava, M'panjihi, hulidèsè n'ñāi movè a lasé na n'saṇi, itèngènè johi j'ovè, ³⁰Nahabwana miyo mamè ma yèndi iyonga j'ovè, ³¹J'ovè ikénjè o bo'o bwa bato bèhè, ³²Bwéhé o pèl'ipanjidè bétomba, Na bonènè bwa Israël, bona b'ovè. ³³Yosèfu na nyangw'aju ba ma diandi o imamana mambo mèhè mama diyè ma béyakwè o pèl'aju. ³⁴Siméon na tuwaka bo malè n'ilangwa nyangw'aju, Maria nā: Bahidèsè na, mwana t'onu a pondi o pèlè ya ikwa na iyonga ja bahitè o Israël, na itimba ndémbéyo éka bomanwè pénda, ³⁵ndi, o'vè mètè n'k'wala mwa m'boti nka tubandi édid'ovè, na omè ndi ya makongonidè mahitè ma ka diyè ambwango o méléma. ³⁶Ntongi moko tépè dina na Anna, ngoni ya Phanuel, wa ikaka ja Aser m'ma diandi. Ama dihi abè na mébu méhitè, na adihindi na mom'aju mébu embwèdi uviya mo abi itotongo. ³⁷Dikanango nkuwa, n'ibwéa o mabo ma mébu lombi na ménai, à bo kandanidè pè na tèmèli, na ama janjandi Njambè bulu na mwéhé o iditè ja mabuwa na makaliya. ³⁸Mo tépè pongo n'ibwéa o iwéla té, na vèsè Njambè akéva, na ipakwania ipoh ja Yésus Nyonji mwa bato o bèhè ba ma véngè ihulama ja Yérusalèm. ³⁹O bo ba domidè yèhè éma dongomanidè na

éséngani ya M'panjihi, Yosèfu na Maria na timbaka o Galilée, o Nazareth, m'bok'abu. ⁴⁰Ndi, mwana aka tombwaka, ayodoko. Ama janandi iyodè bwito, na n'ganjè ya Njambè éma diandi na mo. ⁴¹Ba'yasédi ba Yésus ba ma landi m'bu ka m'bu o Yérusalèm, o fèti (ngando) ya paki. ⁴²Mò abè na jomu ja mébu na méba, na bo na bétaka ka m'b'kèmbò fèti. ⁴³Ndi, o myuwa métombidi, na itimba jabu, mwana Yésus na dikanaka o Yérusalèm. Hangwè na nyangwè ba bandamidè. ⁴⁴Hémbango na andi na bato ba buna bo ba mul'ni (ésèndo), na bo na tamwaka n'lingo mwa buwa bo huwè, ba butaka mo o bohangwè na babu na bo ba hémbanasè. ⁴⁵O bo ba hidi biyénè mo, na bo na timbaka o Yérusalèm ibuta mo. ⁴⁶Wih ilalo tombango, na bo na kobidèsè mo o , diyango bo na ma dokita, a hokaka bo na iyuwa bo nyuwè. ⁴⁷Bèhè bama hokè mo ba ma mamamandi iyodè jaju na mayawana maju. ⁴⁸Bayasédi yènèngò mo, na bo na mamamaka, ka nyangwè à béanasè mo na: Mwana mè, ondi hango wè kana tina nalè? Wè na h'ngwe wè b'abà, oma diandi o boutaka ovè na n'gebe éhitè. ⁴⁹Mò na bo nà: Na n'jatine yanyu éma vahè mba? Wa bo bahidè ni na Mba ilukindi itumbwana mambo ma ndabo ya Paya? ⁵⁰Ndi ba bo bahidè n'jambwè yaju éma langwanè bo. ⁵¹Na mo na ibaka na bo bèhe n'jamba n'ila o Nazareth, mo a ditèsè bo. Nyangwè ama tatandi malango té manè mèhe o n'léma mwaju. ⁵²Yésus aka tombwaka na iyode, na ngudi, na nganje, o boho bwa Njambe na bwa bato.

3

¹O mbu mwa jomu na métano mwa ikania ja Tibère César, épédi ya Ponce Pilate éma diyè govina ja Judée, Hérode tétrarque mo govina ja Galilée, mwana nyangwè Philippe tétrarque govina ja Iturée na ntindi mwa Trachonite, Lysania Tétrarque mo nkanéi mwa Abilène, ²na o épédi ya Anne na Caiphe é ma diyè padè ja myolo, Njambè na langwanaka Jean, mwana wa Zakari o ntové. ³Na Jean na tamwaka o ntindi mwa Jourdain mo mwèhè à laka pakwaniaka ikahama ja iluwidè mélma, opèlè ya isihidwè ja miobé, té ka yo édidi tilamango o kalati ya mabéa ma ntongi Esaie: Di indi johi ja à yamasè o ntové: Bongwakani njéa ya Mpanjihi, tadèsè ni mésènje miaju. ⁴Bétataba bèhè bé kumbiakwè, mékodi na békondako bèhè béhibidèkwè; édihihi belénganidèngò édiasé dom si, na manjéa ma kapulukapulu ma tandamasé. ⁵Na méoni mèhè mé ka yènèndi iyonga ja Njambè. ⁶A ma vonondi bébumbu bèhè bé posè ivaha ikahama o mo na: mbongo ja péh, njalè à yokwidè nywè ilimba malingwa ma vasè? ⁷Nandi bumaka so ni bébumba béyamu bia iluwa ja méléma, ubènè ivingilanidè kao idodonidè nywè mètè na nywè mètè na: ondi bana ba Abraham! Nahabwana mba ilangwanakandi nywè na Njambè andi dodo n'iluwidè malalé té ma bana opèl'a Abraham. ⁸Ndi, ivondo indi batudwèngò o tina ja belé: Yélè yèhè éka diyè ibumé bébumba béyamu, éka lénwuèndi na ipumbwè o véya. ⁹Ndumba ya bato na kanidèsè iyuwa mo ni béya na: O ka handi so nalè? ¹⁰Na mo na yawanaka bo na: Wa mboti iba, à kabasé jo bo na adihidi ahibèné, na à janidi ija à hasé tépè ikaka tè. ¹¹Ba nongi dutè na poko tépè ikahama, n'ibéya nà: Nyokwédi, nalè ndi ka wè o lukasé iya? ¹²Na mo na yawanaka bo na: O inongonoséni bato wah na njambwè yanywu éulamidi. ¹³Sojè tépè na uwaka mo na: Wè so, o hasé nalè? Na yawanaka bo na: O ipatwanasé ni moto jambo na njéa ngudi diakaté ivélia moto ilango, ndi, wèmiaka ni na ivè janywu. ¹⁴ka bèhe ba ma diyè ba véngaka o ivaha ibahidè kapè Jean mondi adihidi kraist, ¹⁵na mo na vonoko bo bèhè na: Mba ikahidèsèndi nywè na miba; nandi, wa ngudi balango mba, a vakandi; mba ibèwè dongomanidèngò iyunja mékodi(méhinga) mia békonda biaju. Mo akà kahidèndi nywè na Edidi ya Kèngèngè na véya. ¹⁶Andi na élènjèni (m'bonji) o éno(éhino) yaju; aka vongondi(bongwandi) yanjako(yoto) yaju, na aka bohidèndi métonga o ndab'waju, nandi aka tumbandi béyau o véya ika diyè idimé. ¹⁷Nonanè ndi ka Jean à ma diyè a pakwaniaka poh éyamu o bato bèhè, na ivè bo maléva(mavéla) mahité. ¹⁸Ndi, o mo à hènje Hérode Tétrarque na à luka iba Hérodias, mwada mwana nwangwè, latango na mambo ma bé mèhè maju ma hadi, ¹⁹na badiaka pé o bé bèhè, ébusé ya iwèdè Jean o mékoma. ²⁰Ka bato bèhè ba ma diyè ba kahamaka, Yésusi tépè na kahamaka; épéd'aju éma diyè à kaliaka, loba na dibwaniaka; ²¹na Edidi Eyamu na ibaka o mo na mvéla mwa élombo ka mbénga. Johi na hokaniaka uvía o loba n'ibéa na: Ondi mwana mè à tondidi bwam; nganje yamè yo yèhè endi o ovè o dihihi. ²²Mo, béhibèhi na mabo ma mébu malalo ndi ya Yésus étubwidi éyao yaju, mo mwana Joseph ka yo éma béywè, mwana wa Joseph, mwana wa Heli, mwana wa Matthat, mwana wa Lévi, ²³mwana wa Melchi, mwana wa Jannai, mwana wa Joseph, ²⁴mwana wa mattathias, mwana wa Amos, mwana wa Nahum, mwana wa Esli, mwana wa Naggai, ²⁵mwana wa Maath, mwana wa Mattathias, mwana wa Sémei, mwana wa Josech, mwana wa Joda, ²⁶mwana wa Joanan, mwana wa Rhésa, mwana wa Zorobabel, mwana wa Salathiel, mwana wa Néri, ²⁷mwana wa Melchi, mwana wa Addi, mwana wa Kosam, mwana wa Elmadam, mwana wa Er, ²⁸mwana wa Yésus, mwana wa Eliezer, mwana wa Jorim, mwana wa Matthat, mwana wa Lévi, ²⁹mwana wa Siméon, mwana wa Juda, mwana wa Joseph, mwana wa Jonam, mwana wa Eliakim, ³⁰mwana wa Méléa, mwana wa Menna, mwana wa Mattatha, mwana wa Nathan, mwana wa David, ³¹mwana wa Isai, mwana wa Jobed, mwana wa Booz, mwana wa Salmon, mwana wa Naasson, ³²mwana wa Aminadab, mwana wa Admin, mwana wa Arni, mwana wa Esrom, mwana wa Pharès, mwana wa Juda, ³³mwana wa Jacob, mwana wa Isaac, mwana wa Abraham, mwana wa Thara, mwanawa Nachor, ³⁴mwana wa Seruch, mwana wa Ragau, mwana wa Phalek, mwana wa Eber, mwana wa Sala, ³⁵mwana wa Kainam, mwana wa Arphaxad, mwana wa Sem, mwana wa Noé, mwana wa Lamech, ³⁶mwana wa Mathusala, mwana wa Enoch, mwana wa Jared, mwana wa Maléleél, mwana wa Kainan, ³⁷mwana wa Enos, mwana wa Seth, mwana wa Adam, mwana Njambè.

4

¹Itimba ja Yésus uvía o viyo via Jourdain londango tih na Edidi Eyamu, na tumbwanakwè o ntové na ngudi ya Edidi Eyamu, ²ovèlè ndi ya sétani é yèjihidi mo nlingo mwa mabo ma hu manai. A bo jah na jambo wih té di jo jèhè, na o jo idomidi, na mo na hokaka nja. ³Sétani na langwanaka mo na: ya dianjè na ondi mwana wa Njambè, timbidèsè ilalé tédi

pèmbè. ⁴Yésus na yawanaka mo na: endi tilamango na: moto à diyé o émèno toto kao na majà. ⁵Sétani na bétanaka mo o loba la nkodi, na ivélidè mo o bohòlè bwa épédi, makania ma mépolo mia hé téni mio mèhè, ⁶na ivono mo na: Ika vèndi ovè ngudi tè éni na ngumba mwa métindi tè mé mèhè; nahabwa na bé vèhudwèndi mba, na ivèsèndi bio wèhè wamè aka vahè. ⁷O honinjè wa ngondènè mba mabongo na ikaliya mba, bio bèhè béka diandi biové. ⁸Na Yésus na yawanaka mo na: Endi tilamango na: Oka béndèndi Mpanjihi, Njamb'ovè, na oka janjiandi kao mo mètè toto. ⁹Sétani na lanaka pè mo o Jérusalem, na tédèsè mo o loba la tempel na ilangwa mo na: ohèninjè na ondi mwana Njambè, hotiaka uviya o loba ova n'ibwéya o hé, nahabwana endi tilamango na: ¹⁰A ka vendi oda o benjélési biaju itengene ovè, o na ba tatasé ovè; ¹¹na ibapè ovè o bino, o jongo ja na mbéndè m'ove m'bomiasé ibaku (na o dokiasé o ilalé.) ¹²Yésus na yawanaka mo na : é béhakwèndi na o i yèjiyasé Mpanjihi, Njamb'ovè. ¹³O mo a mèdè iyèjiya mo bwito té bo bwèhèpi, na sétani na yavanidèsè na mo, n'ibwéya o épédi épokwè. ¹⁴Yésus, londango tih na ngudi ya Edidi, na timbaka o Galilée; kum'a ju na hamanidèsè ntindi mo mwèhè. ¹⁵Na kanidèsè iyokwidè bo o mandabo ma Njambè ma ju mèhèpi, na bèhèpi ba ka vèsè mo édubé. ¹⁶Na Yésus na poko o nazareth, iboko viaju itombwindi, ka mbembw'aju éma janè, buwa bwa sabati, na mo na injaka o ndabw'a sosi ya ju. Na mo na tèmèsè ilanga, ¹⁷ka bo ba vèsè mo kaliti ya ntongi Esaie. O mo à dibwidi yo, na kwaka o iboko itilamidi kana: ¹⁸Edidi ya Mpanjihi endi na mba, nahabwana à hokidèndi mba o na iyébwasé poh éyamu o ményamu; Andi mba lomango iyongidè ba méléma jukumiangò, Na ivè mbako ya ihulama o ba dihidì o mékoma, Na idibwa pouhi miyo, na ihulama ja ba ma diyè jumbamiywèngò, ¹⁹O pèl'ipakwània m'bu mwa n'sanji mwa Mpanjihi n'totidi. ²⁰Bènjè Ahi dibasé kalati, na itimbidè yo ntati, ka mo A diasé diya. Miyo mèhè na luanidèsè kao o imbuwa Mo. ²¹Na mo na tubwaka so ilangwana bo na: buwa té bo, johi ja métila janywu iviasé iyoka sahava itimindi. ²²Bèhè na kanidèsè iya tali o pèl'aju; ba ka mamanaka m'bao ja mohi ma n'ganjè ma pumasé mo o n'numbu mwaju, ba ka béaka na: A ibè mwana Joseph onu? ²³Yésus na bétanaka bo na: ubénè ibangidè, o ka tiyèndi mba ni n'gobo tè ya na: n'ganga, ovè mètè yongidèsè nyol'ovè. Na tépè, bèhè biau bé yokidi na bé dihidì haniango o Capernahum, haka tépè bio o ntindi m'ovè ovah! ²⁴Na Mo na badiaka na: I langwanakandi nywue yo, pokwèpokwè, N'tongi à dilidèkwè na buwa o mbokaju mètè. ²⁵Ndi, na poni, ilangwakandi nywue na: épédi ya ntongi Elie, mékua méhitè méma diandi o Israël, o loba lo dibanihidì nlingo mwa mébu mélalo na ngondè ntoba, mbwia é inoé, ékwéyè nja énéne o hé yo yèhèpi; ²⁶ndi, Njambè à loma Elie o mboka nkuwa na mwa moko o mé mèhè, toto kao té o Nkuwa moko m'ma diyè o Sarepta, o ntindi mwa Sidon. ²⁷Na tépè, béhémba béhitè bé ma diandi o Israël o épédi ya n'tongi Elisée, nandi na ya yoko ya yonga, toto kao Naaman wa Syrie. ²⁸Bèhè ba ma diyè o ndab'wa sosi ya ju, na lingwaka o iyoka ja mambo té ma mèhè. ²⁹Itèmè jabu itèmidì, na pumanaka mo na ipépa mo o mboka bu na ibétana mo o nkodi, ovélè élongudwè mbok'abu, o pèl'ana ba bihidèsè mo o ngongo té yonè. ³⁰Nandi, Yésusi na tombaka o hanganè yabu, na mo na laka. ³¹Na mo na hibaka o Capernaum, o ntindi mwa Galilée; Na kanidèsè iyokwidè bo o buwa bwa iyojo; ³²Bèhè ba ka mamanaka loyokwanédi laju, nahabwana a ma janandi édubé na johi ja ngudi. ³³O ndab'wa sosi ya ju, éma janandi momo moko wa bédiddi bébé o nyolo, ka mo à bamasé na ngudi na: ³⁴Ovè, Yésus ya Nazareth, o vahanakandi wè njambwè, o pondi iwéya wè? Mba iyémbakandi ovè. Ondi nloma mwa kèngèngè mwa Njambè. ³⁵Yésus na bamiaka yo n'ibéya na: Dibaka n'numbu m'ovè, na o pumasé o nyolo ya momo té monè. Na édidi té ébé yé na bwéyaka mo m'bondo o hanganè ya ébumbu ova, na iyotia mo o nyolo ubénè iya mo bobé na bwa boko. ³⁶Bèhè ba ma diyè na paiyaka jongo inènè, n'ibéya bomètè na bomètè na: Di indi n'jikasé ja johi? A kaniakandi na ngudi na édubé o bédidi bébé, bia puma tépè ubosa! ³⁷Na kum'aju na hamanidèsè o étomba tè yénè yèhè. ³⁸O ipuma jaju ja n'dab'wa sosi ya Ju, na laka o n'dabo ya Simoni. N'siy'a (Nyangw'a mwada) Simoni adakaka ivèhu ikolo, na bo na sosolidèsè Yésus o pèl'aju. ³⁹O ibalama jaju o mo, na ibamia ivèvu, na mo na yongaka. Ubosa, na mo na tèmèsè na ijanjiya bo. ⁴⁰Tombango ikwa ja joba, bèhè ba ma janè mèbèdi mia madaka makaka makaka na ponoko mio oYésus. Na mo na kahidèsè bo, moto moto bino o miolo, na yongidèsè bo. ⁴¹Bédidi bébé tépè na pumaka o manyolo ma bato bahitè, béyamaka n'ibéya na: Ondi mwana Njambè. Ndi à ma diandi à bamiaka bio, ubénè ihulidè bio na bé béyasé, nahabwana bé ma yowèndi na mo ndi à dihidì Kraist. ⁴²O buwa bo yéhidè, na mo na pumaka na ila o ntové. Ebumbu ya bato na kanidèsè ibuta mo, na kobidèsè mo; ba ma vahandi idibidè mo, ona a iyavanidèsè pè na bo. ⁴³Ndi, na mo na langwaka bo na: éndi, bwamu na i pakwaniasé tépè o bétomba bépokwè, poh éyamu ya ikaniya ja loba; nahabwana, yondi épodè mba o hé. ⁴⁴Na kanidèsè ipakwània o ndabo ja sosi ja JU o Galilée.

5

¹Yésus, domu o ébonda ya étima ya Génézareth, bébumbu béhitè bia bato bé poko o mo, opèlè ya iyoka sango ya Njambè, ²na mo na yènèsè o ndèbèlèbè ya étima, mialo méba tunjèngò, ba hobi ba mèhè iyuba ba yowaka bépéyè biabu. ³Na mo na bétaka o bwalo boko, bo ma diyè bwa Simoni, na sosolidèsè mo na a ipiasé pè bohlè o mwanja. Bènjè a i diasé dia, na itubwa iyokwidè uvia o bwalo ova. ⁴O mo a mèdè ibéya, na langwaka Simoni na: Ipiaka pè o mwanja na nywè wa duba ni bépéyè. ⁵Simoni na béaka na: N'yokwédi, o yobindi bulu bo bwèhè, ubénè ibwéya na jambo, ndi, otina johi jové, ipumbakandi épéyè. ⁶O bo ba pupwidi, na bwéaka weh ja hapwango, ipangidi bépéyè béka nyawiaka. ⁷Na bo na njiaka bato babu ba ma diyè o bwalo bo pokwè na ba posé iyèpènè bo. Na bo na poko, na londidèsè mialo mio méba ojèto ima diyè jabè ivaha idimidè bo. ⁸O mo ayènidì nonanè, Simoni Pierre na kwaka na mabongo o boho bwa Yésusi, n'ibéa na: Mpanjihi mwamè, yavanidèsè na mba, nahabwana indi n'n'hahi bobé. ⁹Kana, jongo inènè ibwéindì mo, bo na bèhè ba ma diyè na mo, o tina ya jobi iyamu jabu iyadi. ¹⁰Ikaka té ja joko ka Jacques na Jean, bana ba Zébédée, ba ma diyè njamba na Simoni. Na Yésusi na langwaka Simoni na: O i janasé jongo; itubwa na buwa, olakandi idia n'yobi bato. ¹¹O bo ba tunjè na mialo o ntindi, na bo na dikaka yèhè pi, na laka na Mo. ¹²Yésus na poko o mboka na ya sisi; na tènèngènèsè moto na ébèdi ya

éhémba. O mo ayènididi Yésus, na mo na kwaka o boho bwaju, na iya mo njombi tè éni: Mpanjihi, ohoninjè na indi ivaha jovè,(wa vaha njè) ondi o yonjidèsè mba).¹³Yésus na hambèsè éhino, na tapaka mo, na ibéa na: Indi ivaha jamè na o yongasé. Ubosa tè , na mo na paiyaka iyonga.¹⁴Yésus na kaniaka mo na u palasé moto tè moto. Ndi, na béaka na, valaka ivélidè ovè mètè o nkanéhi mwa sosi, n'ovè wa vè opèl'a iyonga j'ovè,ka matèdè ma Moise ma béasè, o bwam bwa na édiasé bo ka tali ya iyonga j'ovè.¹⁵Omè, yumi yaju na tandiaka pè wah o ntindi; bébumbu béhitè béka hoboniaka o pèl'iyoka mapakwania maju na ipaiya iyonga ja madaka mabu. ¹⁶Nandi mo ama diandi alènjèmèsè o métovè o ikaliya. ¹⁷Buwa boyam boko, Yésus ama diandi à pakwaniaka. Pharisiens na méyokwédi mia béséngani mé vihidi o mamboka mèhè ma Galilée, na Judée na o Yérusalèm, bo bèhè dianidègo o vanè; na ngudi ya Njambè é ma diandi na Yésus à yongidèsè mèbèdi.¹⁸Ndi, bato na ponoko m'bèdi mwa nyolo limbèlimbè, bapwèngo o ikondo, ba vahaka ihinjidè mo o ndabo na inanjidè mo o boho bwa Yésusi. ¹⁹O bo ba yènididi na ipolo ibèwè ja ihinjidè mo, tina ya bato bwito, na bo na bétaka o n'nyuwa na pahaka njéya na ihibidè mo na ikondo jaju o hanganè ya bébumbu o boho bwa Yésus.²⁰Yésus, iyènè ja ikamidè jabu, na vonoko m'bèdi na: momo, miobé miové méndi ovè sihidwèngo. ²¹Batili béséngani na pharisiens na kanidèsè ibinja na ibéya na: Onu andi njalè, à jijiasé Njambè? Njalè à dihididi àsihidèsè miobé? Ibè kao Njambè mo mètè? ²²Yésus, bahidèngo makongonidè mabu, na nongoko johi n'ibéya na bo na: Ondi ni na njikasé ja makongonidè o méléma mianyu? ²³Njambwè édhidi bobobu wah n'ibéya: ndi na na "Miobé miové méndi o'vè sihidwèngo", tombé té "Tèmèsè, tamwaka"? ²⁴Ndi, o na obahidèséni na Mwana moto andi na ngudi ya isihidè ja miobé o hé tè éni: O'vè, mbèdi mwa nyolo limbèlimbè, I béakandi na, tèmèsè, bapèsè ikondo j'ovè, otimbasé o ndab'ovè. ²⁵O ibosa tè ja joko, momo t'onu na tèmèsè o pwanja ya bo bèhè pi, na bapèsè bonanjé bwaju na ila o n'dabw'aju, à béndèsè Anyambè. ²⁶Bo bèhè o imamo, ba ka béndèsè Njambè, na jongo ihitè o méléma, ba béaka na: O yènididi buwa tébo bémèmlè bia mambo (mambo ma imamana).²⁷O itomba ja bé bèhè, Yésus na pumaka n'ila, ka mo à yènèsè n'ongi dutè, dina na Lévi, diya o ibosa jaju ja éhavo. Na langwaka mo na: Hongaka Mba. ²⁸Lévi na tèmèsè, na dikaka yèhèpi, na hongaka Mo.²⁹Lévi na haka mo dinè inènè o ndabw'aju mètè; banongi dutè bahitè na bato ba pokwè na kumaniaka o tahuli bo bèhè. ³⁰Pharisien na batili ba ma diyè na bo na kanidèsè inyinyila, na iyuwidè béyokwédi biaju na: Na njatinè yanywu éjasè na imoto na banongi dutè na bato ba bémèno bé béh? ³¹Yésus na nongoko johi n'ibéya na: Anga ba tém tém ba jani mala na nganga, toto kao mèbèdi. ³²Mba na po injiya(ihunga) ba dihididi dongomanidèngo, nandi, ipondi o pèlè ya bahahi bobé, ona ba sénjasé mbèmbo jabu. ³³Bato na vonoko Yésus na: Béyokwédi bia Jean na bia pharisien bé diténdi mabua na bio bé kaliyaka, nandi bi'ovè bé jakandi na bio bé motoko. ³⁴Na mo na yawanaka bo na: ondi o dihidèsèni bambohi ba m'bahi na njah o épédi ya M'bahi ébih na bo? O pokwè pokwè, na sulè yo. ³⁵Ndi épédi évakandi, ya M'bahi é ka nongonwè bo; na bo baka diténdè mabuwa o wih tè dinè. ³⁶Yésus na haka tépè bo n'gobo té éni: Na moto na wa moko ai bèwè a wèdèsè ibaka ja n'namba mwa sasa o éputa ya n'namba opèl'ibongwa yo. Tina na n'namba mwa sasa n'nyawamidi , mwa dongomanidèsè na mwa nduni. ³⁷Ubè tépè na moto a hovidèsè maku ma sasa o méduni mia kula; Tina na maku ma sasa ma lakandi ikamidè kula jia viov , maku ma ka hoviaka, kula ja pumbiya. ³⁸Na jambo ! Maku ma sasa ma hovudè kwendi o kula ja sasa. ³⁹Na moto tépè a hémiyaka maku ma sasa o hèninjè a mèdènj'imoto maku ma viov , na mo a vaha ma sasa u bosa. Nahabwana ma viov mandidi bwamu wah.

6

¹Buwa boko bwa iyojo ,Yésus na jabwaka mianga mia m'bahi. Beyokwédi biaju be ka bukaka m'bahi , na ija métonga , ba singilaka jo o bino biabu.

²Pati ya pharisiens na béyanaka bo na: Na jatinè ya nywu éyasè jambo ja éséngani yahu é kambaniasè o buwa bwa iyojo?

³Yésus na yawanaka bo na : waha langété ni njambwè ya mpolo David éyadi buwa boko o mo na bato baju ba yokidi n'jah? ⁴Na mo na hinjaka o ndabo ya Njambè , na nongoko pèmbè i vambiywudwè n'ija jo na ivè bato baju , tombé te ka éséngani yahu éhulidèsè na ijakwè kao na métongi? ⁵Yésus na langwa ka pè bo na; Mwana moto ndi à kianasè buwa bwa iyojo. ⁶Buwa bwa iyojo bopokwè , Yésus na injaka o synagogue na kanidèsè iyokwidè. Momo moko na éhino ya yomi limbè limbè a ma diyandi o mè. ⁷Méyokwédi mia mambénda na pharisiens na kanidèsè i bitamia, o iyènè ipè Yésus a lakandi iyongidè mbèdi o buwa bwa iyojo, na bo ba paiya ébusé o itiyè mo n'wanjo. ⁸Ndi, Yésusi bahidèngo makongonidè mabu, na langwaka moto wa éhino limbè limbè na: yèhèmèsè, tèmèsè domu o hanganè o vanè. Na mo na tèmèsè domu. ⁹Na Yésus na langwanaka bo na : I yuwakandi nywè ipè endi ulamango, o buwa bwa iyojo na o hasé bwamu oho o hasé bobé? Iyonjidè moto oho iwéya mo? ¹⁰O mo a pumbidi miyo o bo bèhè pi, na mo na langwaka moto tonu na hambèsè éhin'ovè. Iya juju iyadi nonanè , éhino yaju na yongaka. ¹¹Bapokwè ba bèhe na lingwaka , ba ka butaka nalè ndi ka bo ba ka haè na Yésus !¹²O épédi te yènè , Yésus na bétaka o nkodi moko ila ikaliya , na tombidèsè bulu bo bwèhe u kaliya Njambè.

¹³O iyéhidè ja buwa , na njiyaka béyokwédi biaju, na itoto jomu na baba o hanganè yabu, baju ba vangè méloma:

¹⁴Simon,waju à vangè Pierre; na mwana nyangwè André; Jacques; Jean; Philippe; Barthélémy; ¹⁵Matthieu; Thomas; Jacques, mwana wa Alphée; Simon, wabu ama njiyè na Zélote; ¹⁶Jude, mwana wa Jacques; na Judas Iscariot, mo à timbidi n'kondi. ¹⁷Na Yésusi na hibaka na bo, na itèmè o jèmbè ima diyè béyokwédi biaju na bébumbu béhitè bé vihidi o Judée, o Yérusalèm, na o métindi mia manga, tyr na Sidon. Ba ma pondi o pèlè ya iyoka mapakwania maju na iyonjidè madaka mabu. ¹⁸Ba ma diyè jukumiano na bédidi bé béh na paiyaka iyonga. ¹⁹Bébumbu bèhè béka vahaka ikupènè mo, nahabwana ngudi éma diandi épumaka mo o nyolo é yongidèsè bo bèhè.²⁰Omè, Yésus, bétidèngo miyo o loba la béyokwédi biaju, na béyaka na: Malè na nywè ba dihididi ményamu, nahabwana ikaniya ja loba indi janywu! ²¹Malè na nywè ba hokasè njah sahava, nahabwana olakandi ipaiya ni ija ihitè! Malè na nywè ba yéyasè sahava, nahabwana o ka

diyandi ni o n'saso!²²Malè na nywè, ohoninjè bato ba hingidèsè nywè, ba pépaka nywè o méhamba miabu, ba silaka nywè; na ba béaka bobé o pèl'a nywu o tina ya Mwana moto!²³Sasakani o buwa té bonè, o likimakani na ényèngè, nahabwana muano(n'nawédi) mwanywu n'ka diandi bonènè (bwito) o loba; tina na, nonanè ndi ka ba hangwè babu ba ma jongolidè métongi.²⁴Ndi ngèbè na nywè ba jani ngumba, nahabwana ondi paiyango ni boveno bwanywu.²⁵Ngèbè na nywè ba dihihi hulango, nahabwana o lakandi iyokani njah ! Ngèbè na ba yosè sahava, nahabwana o lakandi i pahiya ni kwédi na iyéya²⁶Ngèbè na nywè ohoninjè bato bèhè ba béyaka kao té bwamu o pèla nywu. Nahabwana nonanè ndi ka ba hangwè babu ba ma haè na métongi mia nlango.²⁷Ndi nywè ba hokasè mba, i langwaki nywè na: Tondo ko ni babembèni banywu, haka ni bwam o bahingedi banywu.²⁸Vambiyaka ni ba hèmèsè nywè. Kaliyaka ni opèlè ya ba tukidèsè nywè.²⁹Moto a dipanjè ove ibanjo u buku joko, vèsè mo na ipokwè jèhè. A ka nongonè ovè loki, dikaka mo na mpondo m'ovè mwèhè pi.

³⁰Wèhè pi a jombanasè jambo vèsè mo. A ka patwanè ovè jambo, ohi hiwasè pè mo jo.³¹Té ka nywè o vahasè na bato ba hasè nywè, haka tépè boni nonanè.³²Wa benjè itondo ni kao ba tondosè nywè, njikasè ja akéva ya tobo tobo ya nywu éka pahiyè ? Ba hai bobé ba haka tépè ikaka tè.³³Wa benjè iya ni bwamu kao o ba hasè nywè bwamu, bodito bovéle bwa nywu bo ka pahiyè ? Ba hai bobé ba haka tépè ikaka tè.³⁴Na tépè wa benjè ivè bébala kao o banywu ba ipito ja na ba ka timbidèndi, njikasè ja pivi ika vèwè nywè ? Ba hai bobé ba balèsè ndi tépè ba hasè bobé, na ba paiyasè ikaka tè ja joko.³⁵Ndi tondokoni bahingédi banywu, haka boni bwam, vèsè boni bébala ubènè épisio na ya yoko omè. Bovèno bwanywu bo ka sénandi, na nywè o ka diyandini bana ba wa Loba la bétiangi, nahabwana mo Ahakandi bwamu o ba méjija na ba manjana.³⁶Jana ka soni ékakahi, té ka hangwa nywu a janidi ékakahi.³⁷O isojidèsè ni, ba sojidè tépè nywè; o iyéngwasè ni béléna bia mésoji, nywè tépè wa lénwè ni béléna bia mésoji, siasidè ni, nywè tépè oka sihidwèndi ni.³⁸Vèsèni bapokwè, Njambè aka vè tépè nywè: baka ovidèndi o nkuta n'nènè m'ovè mwa mboti, jongo inènè, londango tih, ipupidèsè. Njambè aka mésandi mévèno mianyu na jèto janywu ika mésanè bapokwè.³⁹Na mo na langwaka bo ngobo épokwè na: Pohu endi étamwanaka pohu épokwè? Ibè na boba bajè ba lakandi ikwa o mbéla? ⁴⁰Eyokwédi ya bala N'yokwédi; N'di éyokwédi yèhèpi éngongidi(élilimidè) loyokwanédi lèhè ka matèdè ma béasè aka diandi ka n'yokwédi mwaju.⁴¹Na njatinè y'ovè é yènèsè ébohi o diyo ja mwana n'yongwè, nandi o imbuwè nkoko n'hikamidi o diyo j'ovè? ⁴²Tombé na, nalè k'ovè oka langwè mwana n'yogwè na: Mwana ina o, dikaka mba iyomwidèsè éboi o diyo j'ovè, ovè uyènè nkoko n'hémbamidi ovè mètè o diyo? Ovè wa évéla é! Yomwidèsè tah mbingo édhidi o diyo j'ovè, bènjè uyènèsè bwam nalè ka ovè oka otè ébohi o dio ja mwana n'yongo.⁴³Yélé éyamu ya bumaka bébuma bébé, o dialè yélé ébé ya bumaka bébuma béyamu.⁴⁴Nahabwana yélé yèhè éhémbakwèndi bwamu na bobé bwaju o bébuma. Endi na, sah ja patakwè bétombè, na tépè, ba pataka tomu o yélé ya n'jasiya.⁴⁵Moto oyamu na jumba jaju iyamu, à kuwakandi mambo mayamu mèhè ma viaka o ndiba ya n'léma mwaju n'yamu, nandi, moto obé na jumba jaju ibé, nléma mwaju n'kuwakandi bélombo bébé, nahabwana bé pupidèsè o n'léma n'di bia nnumbu bé pumidèsè.⁴⁶Tina nalè yanwu é njiasè mba na Mpanjihi, Mpanjihi, nandi u haéni njambwè yamè ébéasè? ⁴⁷Ika vélidèndi nywè moto à kwanasè wèhè à viasè o mba, à hokasè mabéa mamè, na mo à ditèsè mo na iya nonanè.⁴⁸A kwanakandi moto à longidi ndabo o ékondako ya malalé. O tonda épodi, na ngungu na kongomiaka ndabo té yonè, ubènè na éningènèsè bohoulè mètè, nahabwana élongamindi bwamu.⁴⁹Nandi, à yokasè, vokona a itimidè mabéa, andi ka moto à longidi ndabo o mahè ma manga, mibènè ékondako. O tonda épodi na ikumbia o ndabo té yonè, na yo na kwaka ubosa na buliaka, na ijongolia ja ndabo té yonè ima diandi bobé bwito.

7

¹O mɔ a mèdè idibwidè o match ma bato bèhè bama diyè ba hokaka mɔ, Yésus na injidèsè o Capernahüm.²Ntati ébwéya sojè mɔkɔ, ama janandi njanji mwaju m'ma tondè bwito, bo na mɔ ba bahanandèsè bwam, ama diandi adakaka, bëhibèhi n'iwédo.³Mɔ yokango élalo ya Yésus, na lomaka pati ya batodu ba jiu, isosolidè mɔ na a posé iyongidè njanji mwaju.⁴Ka bo ba bonganihidi Yésus, na bandaka mɔ bwèndi na isosolidè mɔ, na mohi ma na: Endi bwamu na o kamidèsè iya mɔ nanè; ⁵nahabwana atondindi m'bokahu, na mɔndi a longidi wè ndabw'anjambè ya Jiu.⁶O Yésus alidi na bo, bidie pé yavidèngo na ndabo, ka centenier a lomasè bambohi baju ilangwa Mɔ na: Mpanjihi, ohi nongosénjuké bwito té bonè; nahabwana ibèwè dongomanidèngo na ovè o injasè o ndabw'amè.⁷Etépè tina té yonè, y'amè éyèndi na ibèwè dongomanidèngo ipo mba mètè ibonganiya o'vè. Ndi, béyaka johi joko toto, njanji mwamè aka yongandi.⁸Nahabwana, mba idihidi na bakanéhi o loba lamè, indi na sojè j'amè ikaniasè; na langwanjè pokɔ na valaka, ya là; épokwè: na vaka! ya pɔh; na o njanji mwamè: haka yé! ahā.⁹O Yésus a hokidimabéa téma, na mɔ na bényaka nkanéhi mwa ébwéa ya sojèh, na o mɔ a luanidè na imbuwa ébumbu émadiyè éhongaka mɔ, mɔ na: I langwanakI nyuè yo na: tombété o Israël na vèle iyène mbaho ya ikamidè énenè ka éni.¹⁰O itimba jabu ja ndabo, ba nkanéhi mwa sojèh ba ma lomè kobidèngo m'bèdi m'ma dakè mwa yonga.¹¹Buwa bo hongidi, Yésus na laka o mboka dina na Naïn; béyokwédi biaju na ébumbu énenè ba tamwaka njamba.¹²Mɔ abè o ihinjanédo ja mboka téni, ba ma diandi ba pudèsè mbimba, mpoloboe mwa mwana mwa mwa nyangw'aju ama diyè nkuwa; ama diandi na bato bahitè ba mboka.¹³O Mpanjihi a yèni mɔ, na hokaka mɔ ékakahi, n'ilangwa mo na: Uyéyasé! ¹⁴Yèndi yaju éhipiyasè na ikupène élimbi. Ba ma bapè yo na tèmèsè. Mɔna : Mpéya mwa momo, ilangwakandi ovè na tèmèsè! ¹⁵ŋ'wéwé na diaka diya, na kanidèsè ibéya. Yésus na vèsè mɔ o nyangwa ju.¹⁶Boh bèhè tih na jongo, ndi ba bènddèsè Njambè, na mohi ma na: ntongi ŋ'nènè m'pumihindi o wè, na Njambè na lumbiaka bato baju.¹⁷Johi tè o Yésus na hamanidèsè o Judée yo yèhè na o métindi mia étomba té yènè yèhè.¹⁸Béyokwédi bia Jean na langwanaka mɔ malango té ma mèhè.¹⁹Ka mɔ a njihidèsè baba, na iloma bo o Yésus, ilangwa mɔ na: Ondi alukasè ipɔhɔ, ndi nana ó lukakandi ivénga opokwè? ²⁰Ipɔh jabu bëhi bëhi na Yésus, bo mɔ na: Jean Baptiste alomindi wè o mbok'ovè,

iyuwa ovè na : Ondi ä véngakwè , ndi na ó lukindi ihindinai opòkwè?²¹O iwéla té ja jókó, Yésus na hongidèsè bato bahité madaka, bébèdi, na bédidi bébé, naongidèsè tépè pòhu ihite. ²²Na mɔ na yawanaka bɔ na: Valakani, na nyuè wa langwa ni Jean bianyu bé yènidì na bé yokidi: pòhu iyènesèndi, béhénga bé tamwakandi, béhemba béhongakandi, posé ihókakandi, méwéwé mé pumbwakandi, na pòh éyamu épakwaniakwendi o ményamu. ²³Ndi, malè na aka diyè ahi humamé na tina mɛ!²⁴O méloma mia Jean mé timbidi, Yésus kanidèngò ilangwa na bébumbu , o pèle ya Jean na: N'jambwè yanyu élidì im'buwa o n'ové? jnongo j'nèvèsè na m'pupèh? ²⁵Nnjambwè mète yanyu élidì iyène? Momo moko bɔtɔngò mbɔti ja tiké? Baka ba bɔtɔsè mbɔti iyamu, na bɔ ba kovaka(ba sévaka) na mapoko, bandi o mandabo ma mépolo. ²⁶Nnjalombwè mète so yanyu élidì imbuwa? Nntongi? Eh, na mbä ivɔnɔki nyuè nã, óndi ova na ádihidi wah na jntongi. ²⁷Onu mɔndi adihi tilwèngò na: Yènesese na, mba indi lomango mot'amè o boho bɔve, ibongwa ovè n'jéya. ²⁸I langwaki nwyè poni na obèhe ba jahudwe na bajo, jntongi na wa moko ä balidi Jean ahibèwe. Ndi, a dihidì bɔhɔlè bwito o ikaniya ja loba a baliindi Jean. ²⁹Na bato bèhe ba yokidi mɔ, n'ibwéya o banongl dutè bèhe na wèmiaka na Njambe, o bɔ ba kahamidi na ikahide ja Jean; ³⁰ndi, pharisiens na ba yokwidèsè béséngani, bɔ siango ikahama na Jean, na diaka bi paiyé(na puwèsè) sango ya Njambe na ivaha jabu mète. ³¹Njalè so wahu aka dongwè na bomo ba étuta téyé? Na ba kwanakandi njalè? ³²Ba kwanakandi bana ba hidi dianidè dianide o makéti, ba béaka boko na bapokwè na: O bomindi nyuè ngombi, ndi wa hémba ni, o longindi nyuè bélélèmbè, ndi, wa yéya ni³³Nahabwana Jean Baptiste apɔndi, ahi jé, na ahi mɔté maku, nyuè mɔ na : andi na édididi ébé. ³⁴Mwana moto tépe, na poko, a jaka pèmbè na amotoko bélami.Nyuè mɔ nã: Andi jnjéhi na jmoti, m'bohi ya banongi dutè na ba bémèno bébé. ³⁵Ndi, iyowè ivèhudwendi o bana té ba bèhe. ³⁶Pharisien poko na n'jihidèsè Yésus ipo ija na mo. Yésus na injaka o ndabo n'idiya o tahuli. ³⁷Omè, mwajo moko , n'nyahi bobé a ma diyè o mboka té yonè, bahidèngò na Yésus andi u'ja o ndabo ya Pharisien, na vaniyaka épuhumu ya mahulè londango tih na iyombi, ³⁸na lungamaka o mako ma Yésus. Na kanidèsè iyéya; épédi kwèh, na upidèsè mako ma Yésus na m'bimbiodi, bènjè itutwa mo na yowé jaju, na ipiopio mo matambé, na iyokidè mo iyombi.³⁹Pharisien té ébandidè mɔ, yènèngò kana, aka minaka na.; Momo t'onu atak'idia N'tongi, kao ayodèndi njalè na n'jambawè ya mwajo é kupènèsè mɔ, kao a bahidèndi na andi n'nyahi bobé. ⁴⁰Yésus na nongoko johi, nilangwa mɔ na: Simon, indi na jambo ji langwana ovè. - Na mɔ na yawanaka na: N'yokwédi, békaka. ⁴¹Nkanéi moko ama janandi bato baba bã nwanani mɔ madɔlè: moto m'oko bébwéa bia frangè bétano, o'pokwè mabo matano. ⁴²Bɔ bit'i jana jambo ja iyéva inwana jabu, na mɔ na sihidèsè bɔ bèhè inwana ja moto ka moto. Ovélè aka tɔndè mɔ wah? ⁴³Simoni na yawanaka mɔ na: Iyènès'i na, w'aju a sihidè ébala éhitè. Yésus mɔ na: o sojidèndi bwamu.(O yawanindi bwamu). ⁴⁴Bènjè , na luanidèsè imbuwa mwajo , na ilangwana Simoni na: O hènèsèndi mwajo t'onu? Ihinjindi o ndab'ovè, ndi wa vèt mba tombé té miba, tɔmɔ kao opèl'iyowa mako mamè; nandi mɔ, a hupidèndi mako mamè na m'bimbiodi jaju, na titwaka mɔ na yowé jaju ja molo. ⁴⁵Ovè, wa kisa mba; nandi mɔ, uvía o mba ihinjé ova, ä yojókó na ikisa matambé mamè. ⁴⁶Wa hovidè mba tɔmɔ mahulè o molo; ndi mɔ, a hovidèndi iyombi ja tiké o mako mamè. ⁴⁷Yɔndi yamè élangwanasè ovè na, miobé miaju méhitè méndi mɔ sihidwèngò: nahabwana mɔ andi Mba tɔndɔngò bwito. Ndi, wèhè wabu a sihidèsè bɔhɔlè atɔndɔkɔndi tépè bɔhɔlè. ⁴⁸Ka mɔ a langwasè mwajo na: miobé miové méndi ovè sihidwèngò. ⁴⁹Ba madiyé na mɔ o tahuli ba jaka ba ka nyinyilaka bɔ mètè na bɔ mètè na: Onu andi njalè, a sihidèsè miobé? ⁵⁰Ndi Yésus na langwaka mwajo na: Ikamidè j'ovè ihungind'ovè, valaka na j'sanji.

8

¹Bènjè Yésus aka luanidèsè o métindi na o mamboka, alaka laka pakwaniaka na iyébwa pòh éyamu ya ikania ja Njambè. ²Na ba ma lomwè jomu na baba ba ma diandi na mɔ na pati ya bajo ba ma yongudwè o bédidi bé bé na madaka mapokwè: Maria, ma Magdala, mɔ ovélè ama pumudwè bédidi bébé èmbwèdi, ³Jeanne, mwada Chuza, soli ya Hérode, Susana, na bapokwè bahité, ba ma hèpènè mɔ na miamu miabu. ⁴Ebumbu ènènè hɔbɔniango, ka bato ba vihidi o mamboka mahité n'ipo o mɔ, na mɔ na palaka ngɔbɔ téni: ⁵N'lihi pumango o iliya mbɔngɔ yaju. O mɔ a mwanjasè, pati poko ya mbɔngɔ na kwaka o manjamba ma njéa, na tipakwè na mako, bènjè lononi la loba na jaka yɔ yèhè. ⁶Pati épokwè na kwaka o malalé: O isèsè jaju, na yɔ na yahaka, nahabwana ya bɔ pahiya sèhi. ⁷Jongo ipokwè na kwaka o hangané ya maychi; mayohi na sèsèsè na jɔ jèhè, na jɔ na lumiaka maychi, namɔ na wékaka jɔ. ⁸Jongo ipokwè na kwaka o mahè mayamu: O jɔ itombwidi, na jɔ na vèsè ébwéya bébuma. O mɔ a mèdè ibéya nanè, Yésus na bamaka o loba na: A jani mato o pèl'iyoka a hokasé!⁹Béyokwédi biaju na huwaka mɔ minini mia ngɔbɔ té yonè. ¹⁰Na mɔ na yawanaka na: Nyuè ndi ovèhudwè ni mahɔdè ma ikania ja Njambè; ndi, o pèlè ya bapokwè, élangwakwèndi bɔ na ngɔbɔ, opèlè ya na ba mbuwasè, biyènèsè, na ba hokasè b'ibahidèsè na jambo. ¹¹Minini mia n'ngɔbɔ té yonè méndi kana: M'ɔngɔ éndi johi ja Njambè. ¹²Ba kwédi o njamba ya n'jéya, bandi ba hokasè; bènjè sétani apɔh, ayomwidè johi o méléma miabu, o jongo jana bijanasè ikamidè na bɔ ba paiya iyonga. ¹³Ba kwédi o malalé, bandi épéd'abu éyokasè johi ja Njambè ba kahakandi jɔ na ényèngè; ndi bibénè mékanga ohé, ba janakandi ikamidè tɔtɔ o bɔhɔlè bwa épédi, nandi o mayèjia ma posè ba kwa o mayèjiya. ¹⁴Mbɔngɔ ékwédi o angané ya maychi, éndi, ba hokidi bwam johi ja Njambè, na bɔ ba la, tina ya miamu mia hé téni na bényèngè biaju, ba dika jɔ ijéngéliaka na ményamala, bi timbé ivè bébuma bia dongomanidèngò. ¹⁵Ekwédi o hé éyamu éndi ba hokasè pòh ya Njambè na nléma nyamu na bodito, ba tata yɔ, bɔndi ba bumasè bébuma béyam béhitè na ihindina, na yunya. ¹⁶Ubèna moto na wa moko adihidi lambi kadèngò, na mɔ a juwè lɔ na élènjèni, tombé té iwèdè lɔ o hé ya ikondo; ndi a tèsèndi lɔ o loba la tahuli, ona bèhe ba injasè ba yènèsè bwéh. ¹⁷Nahabwana jambo na ja jókó ja kutamango ibèwè ika diyè ipumiyé o bwéhbwé, na ja jókó tépè ja iyodè ibèwè ika hémbwè na jɔ ipumié na iihamanidè. ¹⁸Bandamidèsè sɔni o njambwè yanyu éhokasè; nahabwana ajanidi ndi aka vèwè, ndi ahidi ahibènè aka nongɔnwèndi tombétè yaju épisiasè na ahina yɔ. ¹⁹Nyangwè na bona nyangwè ba Yésus na poko ikobidè mɔ; ndi ba vèlè ibakama

bèhibèhi na mɔ tina ya n'dumba ya bato.²⁰ Ka bɔ ba vɔncɔsɛ mɔ na: Nyɔngwè na bona bɔvè ba vahakandi iyène ovè o jwènjà.²¹ Na mɔ na yawanaka na: Ina na bona bamè bandi ba hokasè pɔh ya Njambè, na bɔ ba timidèsè yɔ.²² Buwa bɔkɔ, Yésus na éyaka o kunga na béyokwédi biaju. Mɔ na bɔ na: O jabwaséni o mudi m'pɔkwè mwa viyo. Na bɔ na tubidèsè.²³ Bɔ ba dukaka, Yésus na kwaka o viyo. Bokudi nahungaka na m'pupè nkolo oviyo tévi, kunga bèhibèhi na idima na miba, béyokwédi o jɔngɔ inène.²⁴ Bɔ bakamango na mɔ na iyomwidè mɔ, na mohi ma na: Nyokwédi, nyɔkwédi, ondi o inyama! O mɔ a bumidi, na bamiaka mpupè na bokudi, na bio na vɔtɔkɔ, tubè na .vɔlimaka.²⁵ Ka mɔ a vɔncɔsɛ bɔ na : Ikamidè janyu ind'ovélè? Londango tih na jɔngɔ na imamana, baka uwanidèsè bɔmètè na bɔmètè na: Onu andi pè njalè, a kaniasè m'pupè na miba, na bio bia yosiya mɔ?²⁶ Na bɔ na tunjèsè o étomba ya Geraséniens, éhidi bakamango na Galilée.²⁷ O Yésus apumidio kunga na ihiba o ntindi, momo mɔkɔ na bédidi bébé o nyolo, na bakamaka o pwanja ya Yésus. A dihindi épédi éhitè ahi'boté pe mboti, na bodia bwaju budié pè o ndabo, nandi o yadi ya malonga.²⁸ O mɔ a yéni Yésus, na vèsè mbami na ikwa o mako maju, n'iyama na: N'jilangwè o mba na ovè, Yésus Mwana wa Njambè ya loba la loba? Isosolidèsènd'ovè, o ijukumidèsè mba.²⁹ Nahabwana, Yésus ama kaniandi édidi ébé na épumasé o nyolo ya momo té mɔnè, waju avandidi épédi éyava buwa; ama tatwèndi na ngɔkɔbi katèkatè na bésèhi o mako maju, ndi ama diandi apataka mékato, édidi éyombwanaka mɔ n'ilana mɔ na métové.³⁰ Yésus na uwaka mɔ na: dina j'ovè indi nalè? Na mɔ na yawanaka mɔ na Légion. Nahabwana bédidi bébé béhité bé ma injandi o nyol'aju.³¹ Na bio na sosolidèsè Yésus na ahilédèsè bio o héli.³² Ebumbu énenè ya bana ba ngwéya éma diandi éjaka o nkodi ova. Bédidi tè bébé bé na jombanaka Yésus na adika sé bɔ ba injaka o bana té ba ngwéya ba. Na mɔ na hulidèsè bio.³³ Bédidi na pumaka o momo té onu na ihinja o bétumbè bia ngwéya, na ébumbu ya ngwéya yɔ yèhe na ibanidèsè mémbila o mépandakodi na ikwa o ndiba ya miba, na jɔ jèhe na waka.³⁴ Ba ma diyè ba jédèsè jɔ, yènèngɔ njambwè étombidi, na limbanidèsè bɔ bèhe, na hamaniidèsè pɔ o étomba yɔ yèhe n'ibwéya na o métindi.³⁵ Bato lanidèngɔ iyène njambwè étombidi. Ka bɔ ba pɔdi o Yésus adidi, na komidèsè momo a yomudwè bédidi bébé diya o mako ma Yésus, bɔtɔngɔ mboti na o idiédi iyamu; Na bɔ na pahiyaka jɔngɔ inène.³⁶ Ba yèndi njambwè yèhe étombidi na yébwaka pɔh ya iyonga ja moto ama janè bédidi bébé.³⁷ Bato ba étomba ya Gerasénien bèhe na sosolidèsè Yésus na a yavanidèsè na bɔ, nahabwana nɔnanè ébwéindi bɔ jɔngɔ inène. Yésus na bétaka o kunga , na mɔ na timbaka.³⁸ Momo tè ama yomudwè bédidi bébé o nyol'aju ama jombanandi ihulama na adiasé na Yésus. Ndi Yésus na lédèsè mɔ, na mohi ma na: ³⁹Timbaka o ndab'ovè, na ipala njambwè yèhe ya Njambè éhadi ovè. Na mɔ na laka, na hamaniidèsè o étomba yɔ yèhe, njalombwè ya Yésus éhadi opèl'aju.⁴⁰ O itimba jaju, Yésus na kahakwè na ébumbu ya bato ba ma véngè mɔ bèhe.⁴¹ Yèndi ya momo mɔkɔ dina na Jaïrus, nkanéi mwa ndab'wa Njambè ya ju a pɔsè. Na kwaka o mako ma Yésus, n'ijombana mɔ na a pɔsè o ndab'waju,⁴² nahabwana mwana'ju wa mwajo wa mɔkɔ na jomu ja mébu na méba andi bèhibèhi na iwédo. Yésus yèhèmèngɔ o ila, nandi ébumbu épambalidèsè mɔ.⁴³ Ndi, mwajo mɔkɔ na idaka ja masiya nlingo mwa jomu ja mébu na méba, a pumbidè miamu miaju mé ma janè mèhe o madɔkita ubènè iyonga na ja jɔkɔ.⁴⁴ Na mɔ na bakamaka ja mbua nkɔngɔ, na ikupène èlèdi ya m'boti ya Yésus. O ibosa té ja jɔkɔ ébèdi ya masiya na tèmèse.⁴⁵ Yésus mɔ na: N'jalè akupèndi mba? Ka bɔ bèhe ba ma diyè bi kamidè, Pierre na ba ma diyè na mɔ njamba na béyaka na: N'yokwédi, ondi o anganè ya ébumbu étindidèsè ovè, ɔ kɔna ɔ béakana: njalè a kupènè mba? ⁴⁶Ndi Yésus na béaka na: Moto na wa sisi a kupèndi mba, nahabwana iyokindi ka ngudi na ya sisi épumidi o mba.⁴⁷ Mwajo, bahidèngɔ na a bwéamindi, na pɔkɔ mɔ wèhe a likimaka ikwa o mako maju na ipala o pwanja ya bato bèhe, na njatinè yaju ékupènè mɔ, na nalè ka mɔ ahongidi ub'osa.⁴⁸ Yésus na langwaka mɔ na: Ngɔni yamè, ikamidè j'ovè iyongidèndi o'vè; valaka na jsa'ni.⁴⁹ Mɔ abi abéaka, moto viango o m'boka n'kanéhi mwa ndab'wa njambè ya ju n'ibéya na: Mwan'ovè a wèndi. Oijéngidèsè pè N'yokwédi.⁵⁰ O Yésus ayokidi yɔ, na langwaka nkanéhi mwa n'dab'wa njambè ya ju na: O ibangasé, janaka kao ikamidè, alakandi iyonga.⁵¹ Ipɔh jaju o ndabo, a ulidè na moto ihinja na mɔ, tɔtɔ kao Pierre, na Jean na Jacques, na hangwè na nyangwè ba mwana.⁵² Bɔ bèhe ba yéyanidèsè na inyamala o pèl'aju. Na Yésus na béakana: Uyéyaséni; A wah, andi o viyo.⁵³ Bɔ baka vèhèsè mɔ, bahidèngɔ na awéndi.⁵⁴ Ndi na mɔ na bwéaka mɔ o éhino, na yamaka o loba na: Mwana, tèmèse. Na édidi ya mwana na timbaniaka o mɔ, na ubosa, na mɔ na tèmèse;⁵⁵ na Yésus na kaniaka na avèkwè ija.⁵⁶ Bayasédi ba itɔngɔ via mwajo na mamananaka, ndi na mɔ na kaniaka bɔ na bi palasé na moto, n'jambwè étombidi.

9

¹²O Yésus a hɔbɔnidè jomu na baba, na vèsè bɔ ngudi na ikania o bédidi bébé bio bèhe, na ngudi ya iyongidè madaka. Na mɔ na lomaka bɔ ipakwania ikania ja Njambè, na iyongidè mébèdi.³ O inɔngoséni na jambo o pèla ésèndɔ, mɔ vɔncɔngɔ bɔ, tombé n'kasa, tombé nkbè, tombé pèmbè, dakaté dɔlè, na tépè, ujanasé ni mboti iba.⁴ O ndabo ka ndabo yaju éka injè, diaka ni omè; Na iyomwa'mé ndi yaju éka pumè na ila.⁵ O oninjè bato bikahé nyuè, pumakani o mboka té y'ɔnè, wa pupwan' m'bulubulu mwa maako mañu ka tali o itèngène bɔ.⁶ Na bɔ na lanidèsè n'itomba o m'bok, a ka m'boka, ba pakwaniaka pɔh éyamu na iyongidè mébèdi o iboko vèhe.⁷ Hérode le tétrarque hokango mapala ma yèhe étombasè, na puwaka iyodè ja iha. Nahabwana bɔkɔ ba ma vɔndi na Jean Baptiste a pumbwindi uvía u'wédo; ⁸bapɔkwè bona Elie a pumihindi; na bapɔkwè pè, na n'tongi mɔkɔ o mia vio a'pumbwindi.⁹ Ndi Hérode ama béh'i na: I hénghi-dèndi Jean molo; Onu andi sɔ pè n'jalè, a palakwè mambo téma mèhe? Aka butaka iyène mɔ.¹⁰ O itmba ja balomud'wè, na bɔ na palaka Yésus yèhe yabu éhadi. Mɔ nɔngɔ bɔ, na lènjèmèse na bɔ o pèle ya mboka ényiyakwè Bethsaïda.¹¹ Bébumbu bahidèngɔ yɔ, na hongaka mɔ. Yésus na kahaka bɔ, na kanidèsè ipala bɔ bé mbuasé ikania ja Njambè; na hongidèsè tépè ba ma butè iyonga.¹² Buwa bwabè ilɔpɔmia, jomu na baba na ipiaka mɔ bèhibèhi, n'ilangwana mɔ na: Lédèsè bébumbu, ona ba lanidèsè o mamboka na o métindi, ona ba pahiyasé ménanjé na maja; nahabwana ondi ova o ntové mwa éhisi.¹³ Ka Yésus a langwasè bɔ na: Nyuè mètè vèsè bɔ ni maja. Na bɔ na yawanaka mɔ na: Ondi ova tɔtɔ kao na pèmbè itano na wéh iba,

kaséwa tɔtɔ kao ya lā wèmètè ihamba maja opèla ndumba té ya bato éni. ¹⁴Nahabwana, bandi bèhibèhi tojéni ja bomo itano. Yésus na béyokwédi biaju na: Dihidèsè bɔ ni o méhamba mia mabo ma bato matano mɔkɔ, n'ila, n'ila. ¹⁵Na bɔ na haka nonanè, na dihidèsè bɔ bèhe. ¹⁶Yésus na nɔngɔkɔ pèmbè té itano na wéh iba di, Mɔ bétidèngɔ miyɔ o loba, na vambiaka bio malè. Bènjè aibukasé bio na ivè béyokwédi biaju, na ba kabasé bio o débumbu. ¹⁷Bɔ bèhe na janidèsè na ulanidèsè, na békulu na dikanaka jomu ja mékohè na méba tih. ¹⁸Buwa boyam bɔkɔ, Mɔ lènjèmèngɔ o makaliya, na béyokwédi, ka mɔ a uwidèsè bɔ nyuwè na: Ba béaki mète na Mba indi njalè? ¹⁹Ba ma yawanandi na: Jean Baptiste; bɔkɔ, Elie; bapɔkwè na, mɔkɔ wa métongi mia vio apumbwindi. ²⁰Ka mɔ a uwasè bɔ na: nyuè mètè sɔ, o vɔ ki ni na mba indi njalè? Pierre yawanango na: Ondi Christ ya Njambè. ²¹Yésus na kaniaka bɔ na ngudi na bi langwasé poni nonanè na moto. ²²Ka mɔ a badiasé na éka vahaniandi na mwana moto a pahiyasé ituka ihitè, a siakwè na batodu, na padè inènè ja myolo na batili, a lédèkwè u wédo, na mɔ a pumbwa bwa w'ilalo. ²³Na mɔ na langwanaka bɔ bèhe na: wèhe a vahasé iyonga mba, a hingidèsè nyol'aju, na mɔ a bapè krosi yaju buwa ka buwa, na mɔ a hongà mba. ²⁴Nahabwana aka vahè iyongidè émèn'waju, aka pumbidèndi yɔ, ndi aka pumbidè yɔ o pèl'amè aka yongandi. ²⁵Na nj'amalè ma moto maka janè bwamu bwa hé bɔ bwèhe, ohoninjè a pumbidè émèn'waju mètè. ²⁶Nahabwana wèhe aka hokè mba iyoni na mabéa mamè, mwana moto aka hokandi mɔ iyoni o mɔ aka pɔyè o édub'aju, na o ya Hangwè na bénjélési bia kèngèngè. ²⁷Pɔni pɔni ivɔnɔkɔndi nyuè yɔ na, bato bɔkɔ babi sahava pɔnyè ova ba wé biti'yène-ipɔh ja ikania ja Njambè. ²⁸Bèhibèhi wih lombi na ipumidè ja mohi té ma, yɔndi ya Yésus éngɔsè Pierre, Jean na Jacques, na ibéta ila ikaliya o nkɔdi. ²⁹Mɔ o makalya, iyénédi ja pwanja yaju na sénjaka, na mbɔti yaju na panyaka ipinya n'dombè. ³⁰Ka bomo baba bapumiasé o bélombè na mɔ; Ba ma diandi Moïse na Elie, ³¹bɔ, pumiango o édubé yaju, ba béaka élobmè yaju ékénjèse ila o Yérusalem. ³²Pierre na ba ma diyè na mɔ na lɔpɔmiaka miyɔ na viyo; ndi, o iyomwa jabu ja vio, na bɔ na yènèse édubé ya Yésus na bomo baba ba ma diyè na mɔ. ³³O mbuwa té yonè, Pierre na langwaka Yésus na: N'yokwédi, éndi bwamu na o diasé ova; ulidèsè wè o longasé tèndi ilalo, pɔkɔ opèl'ovè, épɔkwè o pèl'a Moïse, na épokwè o pèl'a Elie. A bɔ odè(bahidè) pè njambwè yaju ébéyasè. ³⁴Pierre abi abéaka, yɔndi ya ivindi ijuwèsè bɔ; Béyokwédi na paiaka jɔngɔ o iyène ka bɔ ba juwèmèsè na ivindi. ³⁵Na o ivindi johi na pumaka, n'ibeya : Onu andi Mwana mè atɔtudwè: Yosiaka mɔni! ³⁶O johi itombidi, na bɔ hɔlɔlɔkɔ Yésus mɔ mètè. Béyokwédi na diaka vɔli, ubénè iyébwa na moto, o épédi té yènè, na jambo o yèhe y'abu èyèndi. ³⁷Biabwéh, o bɔ ba ibidi uvia o nkodi, ébumbu ya bato énenè na pɔkɔ o Yésus a dihidè. ³⁸O yé ya ébumbu nd'éviasè mbami mwa momo mɔkɔ na: N'yokwédi, sosoli mbuwaka mba mwana tè onu, andi mpɔlɔbɔhè mwamè mwa mwana. ³⁹Edidi na bwéaka mɔ, na ubosa aka yama ka, édidi bwéango mɔ na iyéma mɔ na ngudi, mahudi maka viaka mɔ o jumbu, évèlè iyɔtiya mɔ o nyolo, nandi ya bulidè mɔ wèhè. ⁴⁰I sosolidèndi béyokwédi biovè na bé pépasé yɔ, ndi bia vèlè. ⁴¹Ikaka i pumbihidi na ibé, Yésus yawanango, n'ibwéa o njapédè yamè éké diyè na nyuè, yamè éka indinè nyuè? Vaniaka mwan'ovè ova. ⁴²O mɔ a ipiasè, édidi na pumbaka mɔ o hé, hémango mɔ na ngudi. Ndi Yésus bamiango édidi ébé, na hongidèsè mwana, n'itimbidè mɔ hangw'aju. ⁴³Bɔ bèhe na mamanaka bonène bwa Njambè. Moto ka moto a bényaka yèhèpi ya Yésus éma diyè ahaka, na langwaka béyokwédi biaju na: ⁴⁴O pèlanyu, hokaka mba ni bwamu: Mwana moto aka bwéyuèndi na bato. ⁴⁵Ndi béyokwédi ba bɔ bahidè johi té dinè; jɔ kutwèngɔ o pèl'abu, o na bi bahidèsè minini; nandi ba bangaka iyuwa mɔ nyuwè té yonè. ⁴⁶Nandi ipikilia jɔkɔ na pɔkɔ bɔ o méléma, ivaha ibahidè adidi bonènè wah o bɔ bèhe. ⁴⁷Yésus yènèngɔ ikongonidè ja méléma miabu, na nɔngɔkɔ étumbè ya mwana, n'itèdè mɔ o njamb'aju, ⁴⁸n'ilangwa bɔ na: Wèhe ā kahàsè o diana jamè étumbè té ya mwana yé a kahakandi mba mète; nà wèhe a kahàsè Mba a kahakandi a lomidi Mba. Nahabwana adihidi ohɔlè wah o angan'anyuè bèhe, mɔndi a dihidè onènè wah. ⁴⁹Jean nɔngɔngɔ johi ni béa na: N'yokwédi, o yèndi momo mɔkɔ a pépéka bédidi bébè na dina j'ovè; na wè na kambaniaka mɔ, tina na a hongaka wè. ⁵⁰O ikambaniasé mɔ ni, Yésus yawanango mɔ; nahabwana a didi ah'ibèmbènè nyuè andi na nyuè. ⁵¹Epéd'a Yésus éma lukè iyomudwè o hé téni bakamango, Yésus na nɔngɔkɔ jèto ja na alasé o Yérusalem. ⁵²Na mɔ na lomaka méloma o boho na mɔ, bɔ nɔngɔngɔ njéya na hinjidèsè o mboka pɔkɔ ya bato ba Samarie ikénjè o pèla ju. ⁵³Ndi, ba kaha mɔ, nahabwana amadiandi atombaka n'ila o Yérusalem. ⁵⁴Béyokwédi Jacques na Jean, yènèngɔ yɔ, na béaka na: Mpanjihi, o hémiakandi na o kaniasé na véya iviasé o oba ja tumba bɔ? ⁵⁵Yésus luanidèngɔ, mbuango bɔ na ibamia bɔ, mɔ na: Wa y'odè ni édidi yanyu éjanidi. ⁵⁶Nahabwana Mwana moto apondi, anga opèl'ipumbidè bédidi bia bato, nandi o pèl'ihunga bio. Na bɔ na laka o mboka épokwè. ⁵⁷Bɔ babi o njéya, momo mɔkɔ langwanango mɔ na: Mpanjihi, ika hongand'ovè pèlè yèhe y'ovè éké lè. ⁵⁸Yésus na yawanaka mɔ na: méhinji méndi na mabèpè, lonɔni la loba tépè na mumbu: Ndi mwana moto apuwindi diaka té ipolo ovèlè yaju édihi di a yojidèsè molo mwaju. ⁵⁹Ka mɔ a langwasé opɔkwè na hongaka mba. Na mɔ na yawanaka mɔ na: Mpanjihi, ulidèsè mba ilasé t'a'a ipudè angwamè. ⁶⁰Ndi Yesus timbwanango mɔ na: Dikaka méwéwé mé pudèsè méwéwé miabu; Ndi, ovè, valaka ipakwanian ikania ja Njambè. ⁶¹Opɔkwè mɔ na: Ika hongandi o'vè, Mpanjihi, ndi ulidèsè mba ilasé t'a'a iyowènè na ba ndabw'amè. ⁶²Yésus yawanango mɔ na: Wèhe a batidèsè éhinɔ yaju o élapé, na mɔ ata pè t'imbua o mbua, a ibèwè dongo manidèngɔ na ikania ja Njambè.

10

¹O mbua té y'ovè, Mpanjihi na tɔtɔkɔ pè mabo ma méloma èmbwèdi, na iloma bɔ baba baba o boho bwaju o mamboka mèhe ma étomba maju mète mama lukè ila. ²Omè ndi yaju élangwidi bɔ na: Poni poni ndonda éndi bonène, nandi bajanji bandi bohɔlè. Sosolidèsè sɔ ni nkanéhi mwa ndonda alomidèsè bajanji o ndonda yaju. ³Valaka ni; mbuakani na Mba ilomakandi nyuè ka bana ba médombè ohanganè ya ménjoh. ⁴O inɔngɔsèni n'kɔbè, tombété ékɔpɔ, odialè té békonda; na u'homasèni na moto o njéya. ⁵O ndabo yèhe yanyu éka injè, tita'a hibéani na: n'sanji n'diasé o ndabo téni! Ya dianjè na mwana wa n'saŋi andi omèn, n'saŋi mwanyu ndiasé omɔh; Ndi, a idiénjè, mwa timba o nyuè. Diakani o ndabo té yonè, o

jakani na imoto yabu éka vèt nyuè; nahabwana njanji andi dongomanidèngo na nñawédi mwaju. O ilasé ni ndabo ka ndabo.⁸O étomba ka étomba yanyu éka injè, na yanyu éka kawè, jaka ni yanyu éka vèwè,⁹hongidèsè ni mèbèdi mianyu mé ka kobidè, n'langwa bo na; Ikaniya ja Njambè ibakamindi nyuè bèibèi.¹⁰Ndi, ka nyuè oka injèni o étomba ka étomba, na bo bi kahé nyuè, valakani o manjéa n'ibéa na: ¹¹O pupwakandi itèngène nyuè mbulubulu mwa manjéa manyu m'mihidi ibatama o méméndé miahu; Bahidèsè tépè ni na ikania ja Njambè ihipihindi bèibè). ¹²I vɔnɔkɔndi nyuè na o buwa té bonè éka diandi bobɔbu na Sodome wah na étomba té yènè.¹³Mwèmi na ovè, Chorazin, mwèmi na ovè, Bèthsaida! nahabwana, bémèmèle bia mambo béhanihi o angan'anyu bét'aki haniya o Tyr na Sidon, Kao ba bémbindi n'iluwa, n'iboto mékuta na iyoko jubu. ¹⁴Yondi édihihi na, o buwa bwa isɔɔ, mambo ma ka bobɔndi opèle ya Tyr na Sidon wah na nyuè. ¹⁵Na ovè, Capernaüm, o dihihi bétudwèngo nibwéya o loba, oka ibidwèndi n'ibwéa o ndiba ya malonga, o héli.¹⁶A hokasé nyuè a hokaki mba, na ā njémbwidèsè nyuè, a njémbwidèsè té pè mba; na ā njémbwidèsè mba, a njémbwidèsè té pè ā lomi m'ba.¹⁷Mabo embwèdi na timbanidèsè na ényèngè, n'ibéya na: Mpanjihi, tombé bédidi béré bé yosiakandi wè o dina j'ovè. ¹⁸Yésus na vɔnɔkɔ bo na: Ima hènèndi sètani a hotiaka o loba ka mali mali. ¹⁹Yènèsè ni na ivèndi nyuè ngudi ya inyia mbamba na ngénga, na ibala ngudi yèhe ya babèmbèni; Na najambo ja velè ijéngidè nyuè. ²⁰Nandi, o isasasé ni ka bédidi béré bé yosiasé nyuè; Ndi sasakani na nā médoa mianyu mé'tilamindi o loba. ²¹O ibosa, Yésus likimango na ényèngè tina ya Edidi Eyam, n'ibéa na: Edubé na ovè, Paya, Mpanjihi mwa loba na hé, na ovè n'ikuta mambo téma o ba mayodè, nandi wa vélidè mɔ bana ba holè. Eh, Paya; bwamu ka ovè ovahidi na édiasé nonanè. ²²Paya andi mba vèngo mambo mèhe, nā moto nā wa moko a yowè njalè nd'adihihi Mwana, toto kao Hangwè, tombé njalè adihidi Hangwè, toto kao Mwana, na wa Mwana aka tondè ivélidè mɔ. ²³Ka mɔ aluanidèsè o béyokwédi biaju bé dihihi, na ilangwa bo o ikutikuta na: Malè na miyo ma yènèsè yanyu é'yèndi! ²⁴Nahabwana ivɔnɔki nyuè na métongi méhitè na bapolo ba ombwèndi iyène yanyu éyènèsè, nandi ba vèle iyène, na iyoka yanyu éyokasè, ndi ba vèle iyoka yo. ²⁵N'yokwédi moko mwa béséngani na tèmèsè n'iyuwidè Yésus na kwèmbe nā: N'yokwédi, mba iyasé nalè o pèl'ipaiya bodombia bwa épédi yèhe? ²⁶Yésus langwango mɔ na: Njambwè étilamidi o éséngani? O langaki yo nalè? ²⁷Ka mɔ ayawani mɔ na: Tondoko Mpanjihi, Njamb'ovè, na nléma m'ovè mwèhe, na édid'ovè yèhe, na ngud'ovè yèhe, na mpango m'ovè mwèhe, na wèhe wa nyuè na mɔ ā bahananidèsè ka ovè mète. ²⁸Yésus mɔ na; O yawanindi bwamu, haka nonanè, oka yongandi. ²⁹Nandi, a vahaka ihuvide mɔ mète, na langwaka Yésus nā: A bahananidèsè na mba andi njalè? ³⁰Yésus nongongo johi, n'ibéya nā: Momo moko ama ibandi uvia ó Yérusalèm alaka ó Jéricho. Mɔ bonganiango ébumbu ya bébwénkwala bé dipidi mɔ njiya, na ibanakā mɔ yèhe yaju éma janè, dikango mɔ ju, bèibèi na iwédo. ³¹Padè poko, éma ibè tépè ja njéya té y'ovè, yèngèngè momo t'onu, na tombaka bo tombaka. ³²Moto moko wa bona Lévi, a hibidi tépè ja njéa tè, na yènèsè momo tèmèngè, na bambwaka mɔ, na tombaka. ³³Ndi momo moko wa Samarie, alaka yaju ésèndɔ, pongo omè, yèngèngè moto t'onu, na hokaka mɔ njèbe. ³⁴Mɔ ipiango, bakèngò mɔ mavenjé, a hovidèsè maulè na bélami békolo omè; na pédèsè mɔ o titò yaju mète étamwanidi, n'ilana mɔ o ndab'wa bènji éhibidèsè, na inongo jètɔ o pèl'aju. ³⁵Bia bwéh, ka mɔ a hotosè frangè iba na ivè jɔ hangwè ya ndab'wa bènji, nibéa na: janiaka mɔ, na y'ovè éka pumidè wah o pèl'aju, ika timbidèndi ovè yo o itimba jamè. ³⁶³⁷O balalo ba, ovèlè w'ovè ayènèsè na andi abahananidèsè na akwédi o anganè ya bébwénkwala? Ka dokita ja béséngani a yawanasè na, andi a yokidi mɔ njèbe. Yésus mɔ na: Valaka, na ovè tépè, haka ikaka tè. ³⁸Yésus na béyokwédi biaju o njéa, ka mɔ a injasè o mboka poko, na mwajo moko dina na Matha, na kahaka mɔ o ndab'waju. ³⁹Ama janandi iluku jaju joko dina na Maria, na diaka o mako ma Mpanjihi, a hokaka malango maju. ⁴⁰Ndi, Matha, halamango na béyao béhitè bia ndabo, na poko n'ibéa na: Mpanjihi, o yènèsè yo nalè kana, na mwana nyangwamè a dikasé mba mète na béyao? Langwaka mɔ aposé ihana mba. ⁴¹Mpanjihi hawanango mɔ na: Matha, Matha, o nyamalakandi na o jukidèsèndi ovè mète na mambo mahite. ⁴²Jambo joko toto ndi ijanidi mala. Maria a totindi jongo iyamu, ja nongonwè mɔ na bua.

11

¹Buwa boyam boko, Yésus ama diandi akaliaka. O mɔ a mèdè, éyokwédi yaju yoko na langwaka mɔ na: Mpanjihi, yokwasidè wè ikaliya, ka Jean a yokwidi béyokwédi biaju. ²Na langwaka bo na: Epéd'anyu ékaliyase, béhakani na: Hangw'ahu adihidi o loba! Dina j'ovè ibéndèkwè; Ikania(ipanjiya) j'ovè ivasé. Mpango m'ovè n'haniasé o hé ka mɔ n'dihid'o loba! ³Vèsèwe buwa tébo, maja ma buwa ka buwa; ⁴Siasidè(sihidese) wè myobé myau, nahabwana wè tépe o(siasidèndi) sihidèsèndi wèhe ā hasè wè bobé; na udikasé wè o kwaka(ulédèsé wè) o mayèjia; ndi ungaka wè uvia o bobé. ⁵Na badèsè ilangwa bo na: Moko waju mɔnjè na m'bwiyo, na mɔ ala na hangan'a bulu ikumba mɔ n'langwa mɔ na: M'boy'ame, balèsè mba pèmbe ilalo, ⁶nahabwana m'boy'amè moko aviakan-d'osèndɔ apondi sa'a, ndi ibèna tombé jambo o ika'a mɔ, ⁷wa hé ya ndabo a yawananjè mɔ na: O ijéngidèsè mba, jombè jamè idibamindi, wè na bana bamè ya bèndi bia, ibèwè pè itèmèsè o ivè o'vè pèmbe! ⁸I langwaki nyuè na, o'honinjè a itémè na ivè mɔ jɔ tina na andi mboh'aju éyamu, aka tèmèndi tina ya ililimidè ja onu ja ikumba, na ivè mɔ yèhe yaju éka janè mala. ⁹Mba, i vɔnɔki nyuè na: Jombana ka ni, oka vèwèndi ni; Butaka ni, oka payandi ni; Kumbaka ni oka dibwèndi ni. ¹⁰Nahabwana a jombanasè a vèkwèndi, a butasè a holɔlɔkɔndi, na ba dibwakandi o a kumbasè. ¹¹Njikasè ja hangwè o angan'anyu ahidi avèsè mwana ju ilalé, ohoninjè mwana ahuwaka mɔ pèmbe? Tombé, a uwanjè mɔ wéh, nalè ka mɔ aka vèhe mɔ m'banba ó njombi ya wéh? ¹²Diaka té a'jombana mɔ disèh, nalè ka mɔ aka vèhe mɔ ngénga? ¹³Pèle sɔ, bahai bobé ka nyuè, ohodèsè ni ivè bana banyu bélombo béyamu, njo ininga sɔ Hangwè ya loba ā kà vèhe Edidi Eyamu o bā uwasè mɔ yo. ¹⁴Yésus na pépaka édididi ébé éma diyè imbusé. O édididi ébé épumidi, ama diyè imbusé na béaka, ébumbu yèhe na diaka o n'saso. ¹⁵Ndi, bato boko béango na: A yomwidèsèndi bédidi béré na ngudi ya Béelzébul, mpolo mwa bédidi béré. ¹⁶Bapokwè, ba vahak'isulidè mɔ, na huwidèsè mɔ ndémbéo éviasè o loba. ¹⁷Yésus baïdèngò makongonidè mabu, na langwaka bo na: Ikania jèhe idihidi kabanidèngò na

jo mète, indi bo sambakwè, na ndabo ébuliakandi o loba la épokwè.¹⁸ Ohoninjè Sétani kabanidèngö na mo mète, nalè ka ikania jaju ika vèlè idiya, ka nyuè o langwasè ni na Mba ipèpakandi bédidi béré na Béelzébul? ¹⁹Yonjè so na mba, i pépakandi bédidi béré na Béelzébul, bana banyu ba pépaki bio na njambwè? Yonjè ya bo mète éka diyè basojédi banyu. ²⁰Ndi ya dianjè na Mba ipèpakandi bédidi béré na ipénju via Njambe, ikania ja Njambè ipondi so nyuè bakahi. ²¹Ohoninjè moto wa ngudi atataka ndab'waju, bélombo biaju béndi bwamu (ngumba mwaju n'di bwamu). ²²Ndi, wa ngudi wah na mch apch njè o mo a dihidi, na mo a bala mo, a nongon'ki mo bévolani biaju béma janè ipito béhe, na mo a kaba ngumba mwaju mo mwèhe. ²³Adihidi a idiyè na mba, andi m'bembèni mwamè, na ä dihidi a ibohidè na mba, a wanjakandi. ²⁴Ohoninjè édiidi ébé ya pumanjè o moto, élakandi o métové, ibuta iyojo. E paiyénjè, ébéaki na: ika timbandi o ndabw'amè épumidi; ²⁵na o yo épósè, ékòbidèsèndi yo vngomongo na kèngenge. ²⁶Na yo yala, ya nongo bédidi bépokwe embwèdi béré pignango yo; na bio biainja so o ndabo na idiya; Idimwanidè ja moto té monè indi bobé wah na ja boho. ²⁷Epéd'a Yésus éb'éasè nonané, mwajo moko wa ébumbu té yé, bétidèngö johi n'langwana mo nä: Malè na iyuhu ibapè o'vè! Na malè na mabè m'ovè ma nyongidi! ²⁸Mo yawanango na: Bwamu pé nä malè nä ba hokasè malango ma Njambè, na bo ba tataka mo! ²⁹Ka bato bama diyè ba hoboniaka bébumbu, na kanidèse ibéa na: Embamba té yé endi ébé, évahakandi ndémbé; ndi, ndémbéyo épokwè na ya pokò ya vèwè bo kao ya Yonas. ³⁰Nahabwana, ka Yonas a ma diyè ndémbéyo ya bato ba Ninive, nanè ka Mwana moto aka diyè o péle ya émbamba té yéne. ³¹Mpolo mwa mwajo njiasè o Diko, aka tèmèndi o isojo, na bomo ba émbamba té yénè, ndi aka kwéyèndi bo, Nahabwana a viakandi o mahuku ma hé opèl'iyoka iyodè ja Salomon; ndi, yènèsèni na onènè abalidi Salomon andi ova. ³²Bato ba Ninive ba ka tèmèndi, o isojo na émbamba té yé na ikwéyè yo (ivè yo makwa), nahabwana ba ma luwandi na ipakwania ja Yonas; ndi ondi ova na abalidi Yonas. ³³Ubèna moto na wa moko a kadèsè lambi o iwèdè lo o iyodè tombété oyè ya nlonga, ndi, atèdèsèndi lo o loba lä tauli ona bë injasè béhe ba yènèsè bwéh. ³⁴Diyo j'ovè indi lambi la nyol'ove. J'ovè njè iyènèsè bwamu, nyol'ove yèhe éndi o bwéh; ndi diyo j'ovè jonjè bobé, nyol'ovè yèhe éndi o ititi. ³⁵Bandamidèsè so na bwéh y'ovè éjanidi éhi timbasé ititi. ³⁶Ohoninjè nyol'ovè yèhe yo'njè o bwéh, péle na ya pokò éhi diyè o ititi, ékà diandi épanyaka yo yèhe kà épéd'a lambi lo panyidès'ovè na bwéhé y'aju? ³⁷Yésus abi abéaka, Pharisien pokò sòsòlidèngö mo nä ajasè o m'bok'aju. Ka mo a injasè, n'idiya o tauli. ³⁸Pharisien mamanango na a y'owa bino o boho bu' ja. ³⁹Yonjè ya Yésus ébéanase mo na: Nyuè Pharisien, o tanidèsèndini mbua nkongo ya bèki na pokè, okona yé ya bèki na pokè londango tih na ndandi na bobé. ⁴⁰Béléma bia bato ka nyuè! Ibè na a kombwidi mbua ya élènjèni mo té a hadi hé na boho bwaju? ⁴¹Mala mandi na obwédèsèni bovèno bwa bianyu béhe bëjanidi, okona mambo mapokwè mèhe maka diandi kèngenge o nyuè o dihidi. ⁴²Ndi, mwèmi na nyuè Pharisien! Nahabwana ohévakandini miambo miambo mia....., na mia manjéa, na mia méhongo, okona o mèngèsèni pokwèpokwe na itondi ja Njambe: Bio ndi bianyu bé na lukè iha, ubèné ibanganidè bépokwe. ⁴³⁴⁴Mwèmi na nyuè, Pharisien! Nahabwana otòndòkondi ni idiya o média mia bëtiango mia boho o mandabo ma Njambè ya Jiu, olaka omakwèni o makéti! Mwèmi na nyuè! Nahabwana ondi ni ka malonga mahidi miyènèné, nandi bato ba tamwaka mo o loba, bi baidè. ⁴⁵Moko wa madokita ma béséngani nongongo johi, n'langwa mo na: Wa bènje ibéa nonane, ba té kao wè b'ovè ba tiyèsè. ⁴⁶Ka Yésus a yawanasè mo na: Mwèmi na nyuè tépè, madokita ma béséngani! Nahabwana o bapidèsèndini bato mumba madilo, manyu mahidi ukupénè ni diakaté na ipénju vianyu viko. ⁴⁷Mwèmi na nyuè! Nahabwana o longakandini malonga ma métongi, mia bayasédi banyu mé mèhi wéya. ⁴⁸Ondi ni tali, na okamidèsèndi ni mbèmbò ja ba yasédi ban'yu; nahabwana bo, ba mèhèndi iwéya métongi, nandi nyuè, o longaka ni malonga mabu. ⁴⁹Yonjè ya iyowè ja Njambè ilangwidi na: Ika lomandii métongi na méloma o bo bahidi; ba ka wéandi bokò na itukidè bapokwè, ⁵⁰ona ébamba té yénè éhuwakwè masia ma métongi mabu ma popidè uvía o hé éveludwè, ⁵¹itubwa na masia ma Abèli n'ibwéa o ma Zakari, , mo a wédi o anganè ya Autel na Ndabw'a Njambè ya jiu; eh! Mba ilangwaki nyuè yo pòni pòni na masiya té manè ma ka uwèndi émbamba té yéne. ⁵²Mwèmi na nyuè, madokita ma béséngani! Nahabwana o yomwidèndi ni idibwani via mayodè; nyuè mète uhinjèni, nandi o kambaniakani ba ma vahè ihinja. ⁵³O mo a yomwidi omè, batili na pharisien baka tindidèsè mo na njéa ngudi mbila mbila, na abéasè bwito; ⁵⁴ba lambèsè mo mékòmbò, o ivaha mohi ma ka viyè o jnumbu mwaju mabu maka tiyè mo oibwéidè mo.

12

¹O épédi té yénè, bato hoboniango bébumbu bébumbu béitè n'ibwéa baka tipanaka bokò na ba pokwè, Yésus aka langwanaka békowédi biaju na: O boho bwa yèhepi, Bandamidèsè ni na lodiyédi la pharisien lo hasè kao nlango. ²Na jambo ja ikutikuta ibèwe ika diyè iyènèné, diakaté o iyodè ika diyè ipumié o bwébwé. ³Yonjè édhidi na yèhe y'anyu éka béyè o ititi éka yokaniandi o buwa bwé, na yanyu éka béyè o iyokiyoka o mpudungu éka pakwaniyuèndi o ményuwa mia mandabo. ⁴I langwa ki nyuè, odihidi ni bamboi (bambwiyo) bamè: O ibangasè ni bato ba wéasè nyolo nandi, o m'bua té yonè bivélè pé iya na jambo wah. ⁵I lakandi ivélidè nyuè njalè wanyu alukasè ibanga. Bangaka ni adihidi, a wéanjè nyolo, na mo avèlè pé ipumba yo o héli; eh, ilangwaki nyuè, mo ndi wanyu alukasè ibanga. ⁶I bè nä lodonga lotano lo hambakatè frangè(kapa) iba? Nandi, na ya pokò ya banganiaka o boho bwa Njambe. ⁷Tombété yowè ja molo m'ovè jèhe iyodènèndi tango. O ibangasè soni na jambo: Ondi ni na mala balango lodonga. ⁸I langwaki nyuè na, wèhepi aka kamidè mba o pwanja ya bato, Mo ndi wa Mwana Moto aka kamidè tépè o boho bwa bènjélési bia Njambe; ⁹Ndi, aka hoiyè mba o boho bwa bato, ba ka hoiya tépè mo o boho bwa bènjélési bia Njambe. ¹⁰Na wèhe aka béyè bobé itèngène Mwana moto aka sihidwèndi; Ndi aka silè Edidi Eyamu ajané isihidè na ja joko. ¹¹O bo ba ka podè nyuè o ndab'wa Njambè ya Jiu, o basojédi, na o ba janidi ngudi, ukonjiasè ni na njambwè yahu éka yawanè, diakaté yanyu éka béyè; ¹²Nahabwana Edid'Eyamu éka yokwidètè nyuè o ibosa nalè ka nyuè o lukasè ibéya. ¹³Ka moto moko wa ébumbu téyè, a langwasè Yésus nä: N'yokwédi,

langwanaka mwana ina nã akabasé wè, kobo ya wè na mɔ. Yésus ¹⁴yawanango mɔ nã: A éh: Momo, njalè àtèdè mba idia j'ɔjédi na n'kabi kobo y'aju? ¹⁵Ka mɔ a langwasè pè bɔ na: Bandamidèsè ni na o janaséni boséli bwa ipépa édidí ya itongina; nahabwana éménɔ ya moto ébèwe tina ya bélombo biaju, mɔ diakaté o ngumba. ¹⁶Yondi yaju évèsè bɔ ngobo té éni: Hé ja mpóló mwa moto mɔkɔ na vèsè mɔ mbongo ihitè. ¹⁷Ka mɔ a kɔngonidèsè nã mɔ mète nã: Ika handi nalè? Nahabwana ibèna iboko inène jamè ika tatè mbongo y'amè ékuwidi. ¹⁸Ndi, ilakandi iya kaka: ilakandi ibulidè mabèmba mamè maholè mèhe na ilonga manène, na mba na bohidé bèhe biame bé kumè na miamu miame mèhe na ilondide bio o mélonji té mia sasa mé; ¹⁹na ilangwa édid'amè na: O kumèndi bwito o pèl'a mébu méhitè; Yɔjɔkɔ, jaka, na imɔtɔ, o sévaka. ²⁰Ndi, Njambè na béanaka mɔ na: Eléma moto'ngani! Bulu té bo mète édid'ovè éka uwèndi ɔ'vè; na bi'ovè bémè, ikénjè béka dihi bia njalè? ²¹Eté ka moto a kumèsè miamu o pèl'aju mète, ɔkɔna ahikénjè na jambo opèl'a Njambe. ²²Na Yésus na langwaka béyokwédi biaju na: Yondi yame é béasè na: O ikonjiasé ni opèla bémèno bianyu njambwè yanyu éka jè, na o pèla nyol'anyu, njambwè yanyu éka bɔtè. ²³Emèno éndi wah na maja, na nyolo éndi wah na mbɔti. ²⁴M'buaka ni békolobéndè: Bia liyaka tombé ikwèlè, bi bèna étaka diakaté ndabo; nandi Njambe a jédèsendi bio. Kana lonɔni londi na pivi o boho bwa Njambe wah na nyuè! ²⁵Njalè mɔkɔ wanyu, o tina bokongo bwaju, adihidi a badiaka bwaba bwa ikanjédi jaju ja éhino o nlingo mwaju mwa emèno? ²⁶Ya dianjè sɔ na wa velèsè ni iha diakaté madimwè ma jambo na ja ɔjɔkɔ, na n'jatinè yanyu ényamalasé na bapɔkwè? ²⁷Yènèsè ni ka mangäh ma tombwase: ma janjaka éhao, na tépè ma tumaka; nandi ilangwanaki nyuè na diaka té Mpollo Solomoni, o bonène bwaju bwèhe, a vèlè ibɔtudwè ka nã já ɔkɔ ja mangäh téma. ²⁸Ndi, Njambe abènjè ibɔtidè sɔ mbao té yonè méhongo mia éhisi mé dihidí buwa o mianga nandi vasé méka pumbakwè o véya, nalè ka mɔ aka diyè ahibɔtidè nyuè, ba makamidè mabɔbu? ²⁹Nyuè sɔ ni, o iyuwasé ni yanyu éka jèh na éka mɔtèh vasé, natépè, ujanasé ni jongo. ³⁰Nahabwana béne bèhe, méloni ndi mia hé ndi ba vahasé bio. Hangw'anyu ayodèndi na ondi bio'ni na mala. ³¹Butakani o boho ikania ja Njambe; na bélombo té béne bèhe bé ka badiywèndi nyuè o loba wah. ³²O ijanasé jongo, ɔvè ébumbu éyolè; Nahabwana Hangw'anyu a tɔndinkɔndi ivèt nyuè ikania. ³³Hambidèsè ni bèhe bianyu bé janidi, vèsè bio ni ményamu. Kénjèsè ni mahɔdè ma dihidí mi duné, dɔlè ja loba idihidi imaé, o mwibi j'dihidi ahi ipiyé, na ovèlè ya édèdè idihidi ivèlè ijongolidè. ³⁴Naha-bwana ovèlè édihidí iyɔdè j'ovè, omè tépè ndi édihidí j'léma m'ovè. ³⁵Béhéna bianyu bé diasé tingamango, na lambi lanyu lo yodasé. ³⁶Nyuè, diaka sɔ ni ka bato ba véngasé j'kanéhi mwabu, m'bahi, ona n'léhi na na a kumbanjè, ba dibwa mɔ. ³⁷Malè na bajanji té ba n'kanéhi ba ka kobide pɔnyè ba pépwaka o ipɔh jaju! Ilangwa ki nyuè yɔ na pɔni na, a ka tingèndi mɔ mète bèleti o ehéna yaju, ɔ dihidè bɔ o taɔli, na ihipiya o pèl'ijanji bɔ. ³⁸Na mɔh a pɔkɔ pè o ipépwa ja maba diakaté o ipépwa ja malalo, malè na bajanji té bane, baju ba ka kobide ba pépwaka! ³⁹Baidèsè yɔ ni bwam, hangw'a ndabo ataki yowè iwéla ja mwibi ilukasé ipɔh, kao a diankandi pɔnyè ubènè idika ndabwaju é tubakwè. ⁴⁰Nyuè tépè, kénjèsè ni, nahabwana mwana moto aka pɔndi o épéd'anjnyu éka diyè ukongonidè ni. ⁴¹Yondi ya Pierre ébéanasé mɔ na: ⁴²Mpanjihi, o handi ngobo téni kao o pèlau ɔhɔ o pèl'a bèhe? Mpanjihi mɔ na: Njalè a dihidí soli ya boséli na yunya wa hangw'a ndabo aka tède ka nkanéhi mwa bato baju, o pèl'ivè bɔ ija u'wéla idongomanidè? ⁴³Malè na njanji té munè, wa nkanéhi mwaju aka kɔmidè a aka nɔnanè o itimba jaju! ⁴⁴Ivɔnɔki nyuè yɔ pɔni pɔni, aka tédèndi mɔ nkanéhi mwa bèhe biaju béjanidi. ⁴⁵Ndi, j'janji té mu a béanjè o n'léma mwaju mète nã: Nkanéhi mwame ä pɔhé ova sa'a; na mɔ a tubwa idipa bajanji ba bomo na bajo, na ija, na imɔtɔ a péaka, ⁴⁶nkanéhi mwa njanji té mune aka pɔndi o buwa bwaju boka diyè ai kongonide na o iwéla jaju idihidi a iyodè, aka sambandi mɔ na ivè mɔ jongo jaju na méloni. ⁴⁷Njanji té munè, mɔ bahidèngo mava'a ma n'kanéhi mwaju, nandi ahi kénjè na jambo tombé iya ivaha ja nkanéhi, aka dipwèndi njiya éhite na ipaiya mbomako éhite. ⁴⁸Ndi, ahidi na, ä émba mɔ, nandi a hä mambo ma njongolo, aka paiyandi bohɔlè bwa mbomako. Moto ä vekwè bwito u'tata aka uwe tépè bwito, na tépè aka vewè bwito pè wah aka u'wè tépè bwito wah. ⁴⁹Mba, ipondi ihangwa véya o hé, ya mala évèlè pè yamè éka vahè, ohɔninje na véya ikokindi? ⁵⁰Indi na ikahama jamè ilukasé ikahudwè, nléma j'di mba tih na bokongo n'ibwéa o épéd'aju éka haniyè? ⁵¹O sulèndi ni nã psañi ndi mwamè m'pɔdi ivè ohé? Bah, ka mba ivɔnɔsè nyuè, ndi mbula(ibulidè), (ikabanidè). ⁵²Nahabwana itubwa na buwa bato batano o ndabo pɔkɔ ba hingandèsè, balalo ba higidèsè baba, baba ba hingidèsè balalo; ⁵³Hangwè aka hingidèndi mwa momo, mwa momo aka hingidèndi hangwè, nyangwè a hingidè mwa mwajo, mwa mwajo a hingidè nyangwè, nyangw'a momo a hingidè m'bombi, m'bombi mwa hingidè nyangw'a momo. ⁵⁴Mɔ badèngo ilangwana bébumbu na: Epéd'anyu éyènèsè ivindi iviaka o tubè, obéakandini ubosa na m'bwiya évakandi. Na éyènèsès'i tépè nɔnanè. ⁵⁵Na o nyuè o hokasé m'pupè nviaka o diko, o béakandi ni na: Véhi ilakandi ipanya. Ediaki tépè nɔnanè. ⁵⁶Nyuè ba ébéye béye! o hodèndi ni iyèmbia idiédi via hé na loba; na njatine ya nyu édidí u'bahidèni épédi téyé? ⁵⁷Na n'jatinè sɔ yanyu édihidí u bahidè ni mambo ma dihidí dongomanidèngo? ⁵⁸Epéd'ovè élasé na n'hingédi m'ovè o boho bwa n'ɔjédi m'ovè, yèjèsè na nyuè na mɔ o bongwaséni o njéa, banga mɔ ipɔdè ɔvè o n'ɔjédi, a ka léde o'vè o ntati mékoma aka léde ɔvè o mékoma. ⁵⁹I langwa - kand'ɔvè na wa pumé omè kao wa yéva n'ibwéa frangè ya madimwè ya nkuku m'ovè n'janidi.

13

¹O épédi té ya yoko, pati ya bato ba ma diyè omè na kanidèsè ipala Yésus njambwè étombidi na Galiléens ja Pilate iwéhidè, bo o makalia, ba tumbaka Njambè miambo. ²Na mo na yawanaka bo na: Ohémbaka ndi ni na Galiléens té dinè ima diandi bahahi bobé bwito ipinya Galiléens ipokwè jèhèpi, yondi yabu épahidi ikaka ja ndotodu ka di? ³Mba ilangwakandi nywè na ba. Ndi, oi sénjénjè ni mbèmbo, nywè bèhè olaka tépè ni iwa. ⁴Té ka bato jomu na lombi, ba wédi, juwèmèngo na épima ya Siloé, o pisiakandini na ba ma diandi bobé bwito wah na bato bapokwè bèhè ba Yérusalèm? ⁵Mba na nywè na bah. N'di, oi sénjénjèni, nywè bèhè olakandini iwa ka bo. ⁶Na langwaka pè bo ngobo t'èni: momo moko ama iyandi yélé ya figuier o mwanga mwaju. na mo na poko ivaha bébuma oyélé, ai pahiyé. ⁷Ka mo alangwasé ntati

mianga na: Endi buwa mébu mélalo miamè méposè ibuta bébuma o yélé tè yé, okona ikomidè na jambo. Léna ka yo. E pandidèsèndi hé na njatinè?⁸Na ntati mianga na yawanaka mo na: ti dika pè yo mbu té mu; ilakandi ipuda mayè o mongolo mwa tina ju yèhè, na mba na hovidè ndondi ibobidèsè hé. ⁹K'ipè éka bumandi m'bu n'vasè, bwam; é'buménjè, n'ovè wa lénidè yo. ¹⁰Buwa boyam boko bwa iyojo, Yésus à yokwidèsè(à pakwaniaka) o ndabwa Njambè ya Ju. ¹¹Ndi, mwajo moko ama diand'omè na édidi (ékwéyè) étimbidè mo ibola, nlingo mwa jomu ja mébu na lombi; à ma diandi balahi, ahi velè itèmè ntètèdè. ¹²O Yésus à yèni mo, na n'jiyaka mo, n'ibéana mo na: Mwajo, idaka j'ovè imandi. ¹³Na mo na kaidèsè mo bino o molo. O ibosa, na mo na tèmèsè à ka béndèsè Njambè. ¹⁴Na n'kanéhi mwa ndabo ya Njambè ya ju na yokaka bobé bwito, nahabwana Yésus à yongidèndi M'bèdi o buwa bwa iyojo. Na mo na nongoko johi, n'langwa bato nà: Ondini ulamango ijanja n'lingo mwa wih ntoba; vaka soni ipahiya iyonga ja madaka manyu o wih tè dine, anga o buwa bwa iyojo. ¹⁵Ndi Mpanjihi ama yawanandi mo n'ibéa na: Nywè ba évéla, (nywè ba yabanasè), ibè na moto ka moto à hunjakandi nyak'aju diaka té budu bw'aju o buwa bwa iyojo, o pèlè ya ila imotidè yo? ¹⁶Mwajo tè onu so, mo adihidi wa ikaka ja Abraham, wa sètani à bwéhidi m'boka o mékato buwa, n'lingo mwa jomu ja mébu na lombi, èbèwè ulamango na à hunjakwè mékato tè mé na iyojidè mo o buwa bwa iyojo? ¹⁷Mayawana té ma Yésus ma, na hokidèsè babèmbèni baju bèhè iyonni via hapwango, nandi bébumbu bé ma kumaniyè na yokaka bwam na bémèmmèlè bia mambo ma tiké maju mama diyè à haka. ¹⁸Na Yésus na béaka pè na: Ikania ja loba i kwanakandi njalombwè, ika dongw'i jo na n'jambwè? ¹⁹I kwanakandi ntonga mwa (sénevé) mwa moto m'pumbidi o mwanga mw'aju; na mo na sèsèsè, na tombwaka n'ibwéya o ipo (itimba) yélé, bènjè lononi la loba lèhè loka longaka mumbu mabu o mélabè miaju. ²⁰Ka mo à badè pè ibéya na: na n'ja'lombwè yamè éka kwanidè ikania ja mboka Njambè? ²¹Indi ka mbumbu ja mtonga mia ist, mia mwajo mé nongidi na iwèdè mio o mongo malalo ma miombè mia filawa, ona flawa té éni éhudasé na yo ya hita, na itandia. ²²Na Yésus na kanidèsè ila o métindi na mamboka, alaka laka hokwidèsè, o ésènd'aju ya Yérusalèm. ²³Ka moto moko à huwasè mo na: M'panjihi, kana bohòlè toto ndi boka pahiyè iyonga ja épédi yèhè? Ka mo à yawani bo na: ²⁴Haka ni ngudi yèhèpi na o injasèni ja jombè iyolè; nahabwana ilangwa ki nywè na, bahitè ba ka vahandi ihinja, nandi ba velè. ²⁵O hangwè ya ndabo aka tèmè na ikwéyè jombè jaju , na nywè o bi téni o n'nwènjè, o ka tubwandini ikumba jombè n'ibéya na: M'panjihi, M'panjihi, dibwaka wè! Aka yawani nywè na: Mba na émbaka nywè. ²⁶Na nywè oka béyakani nà: O jéndi na o motindi o pwanj'ovè, na ovèndi loyokwanédi o manjéya ma mamboka mahu. ²⁷A ka yawani na: I langwanaki nywè na, na yowè na n'ja pèlè ya nywu éviasè; yavanidèsèni na mba, nywè bèhè bajanji babé (ba hai bobé). ²⁸Omè éka diandi kao mbémbé na ikilita n'gèlètè, o nywè oka yènè Abraham, Isaac na Jacob, na métongi mèhè o I kania ja Njambè, nandi nywè wa pépwèni o n'nwènjè. ²⁹Bahitè ba ka viandi o éhisi na o tubè, bo bèhè dianidèngo o tahuli, o ikania ja Njambè. ³⁰Na omè, ba m'buwa ba ka timbandi ba boho, ba boho ba timba ba mbua. ³¹O buwa té bwa boko, pati ya pharisiens na poko ilangwana (iséléwidè) mo na: Yèhèmèsè o va, valaka, nahabwana Hérodè à vahakandi iwéya o'vè. ³²Mo, na yawanaka bo na: Valaka ni, na langwakani (yowidèsè ni) n'nyinji tè munè na: M'ba, I pépakandi bédidi bébé, na iyongidèsè bato ba madaka buwa na vasè, o buwa bwa hu ilalo n'di bwamè bo ka domidè. ³³Ndi, évahakandi na itamwasé buwa na vasè, na bo pokwè bo vasè; nahabwana ya dongomanidè na n'tongi n'wasé yavanidèngo na Yérusalèm. ³⁴Ah, Yérusalèm, Yérusalèm, o'vè o wéhasè métongi, na iyangwa ba lomakwè o mbok'ovè malalé, n'jo ininga j'amè j'abè vahango iyobonidè bana b'ovè ka n'yangw'à kuba à latidèsè bana b'aju o yé ya mapèpu m'aju, nandi wa yémiya! ³⁵Bahidèsè so na , ndab'ovè élakandi idikana évolé; N'di, ivonokondi n'nywè na, wa yènè pè m'ba ni, n'ibwéya o nywè o ka puwidè o ménumbu mian'nywu na: Malè na à posè o dina ja Mpanjihi!

14

¹Ka Yésusi à injasè ila ijà buwa boko bwa iyojo, o ndabo ya nkanéi moko mwa pharisiens, ènjè, pharisiens ipokwè ba dongomidèsèndi mo. ²Momo moko na idaka ilandidèsè mo nyolo ama diandi omè. ³Yésusi na nongoko johi n'iyuwa madokita ma béségani na pharisiens na: éndi ulamango iyongidè m'bèdi obuwa bwa iyojo oho èbèwè? ⁴Na moto à yawana. Ndi, Yésus na hambèsè éhino o moto t'onu, na yongidèsè mo, na ilangwa mo na à lasé. ⁵Bènjè ahi langwasé ba na: ovèlè ohanganè ya nywu aka bèhè mwana ju oho nyak'aju ya kwa o épupudu, na mo adia ahi pumidè yo ubosa buwa bwa iyojo? ⁶Ba velè iyawana na jambo omè. ⁷Na Yésus na aka pè bo ngobo té éni, omo à yènidè ka bo ba ungasè média mia boho, na langwaka bona: ⁸Epédi ya moto é bandidèsè ovè o éyaula ya diba, ulasé idiya o média mia boho; endi édiyaka na moto wa kodowango wah na ovè à tépè bandidwèngo, ⁹na à bandidè nywè à po ilangwa o'vè na: "tèmèsè, ovèsè mo bodiya". N'ovè wa yèhèmè na iyonni ula inongo bodia bwa mbuwa. ¹⁰Ndi, épéd'ovè éka bandudwè o éyaula, valak'idiya o bodiya bwa madimwè, o na, u po ja à bandid'ovè, à vonosé ovè na: M'boyamè, bétaka o ono, o bodiya boyam. Omè éka vèndi ovè ibéni o pwanja ya bèhè ba ka diyè na ovè o tauli. ¹¹Nahabwana, moto wèhè wa ibétiya aka ibidwèndi, na wèhè wa iyubiya aka bétudwèndi. ¹²Na Yésus na langwanaka à bandidè mo na: Ohoninjè wa n'jihidè bato ipo ija o ndab'ovè na mwéhé tombété na kolo, ohi bandidèsè bambohi b'ovè , tombété bona n'nyongwè, tombété bayasédi b'ovè, o dialè té ba ngumba ba nywè na bo o kabanidèsè ni mabénda ma ndabo, o na bi bandidèsè tépè ovè na iha ovo ikakatè. ¹³Ndi, wa bènjè iya ja dinè, n'jihidèsè ményamu, bébosè, béhénga na pohu. ¹⁴Na omè, oka yokandi ényèngè nahabwana bibèwè ba timbidèsè ovè ikakatè; Njambè mondi aka timbidè ovè yo, o ipumbwa ja bayamu. ¹⁵O imèdè jabu j'iyoka mohi téma, moko wa buna bo à ma diyè o tauli téni na langwaka Yésus na: Malè na aka nongè ija jaju o ikania ja Njambè! ¹⁶Yésus na haka mo ngobo té éni: Moto moko na hadèsè dinè inènè, ovèlè yaju é bandidè bato ba hapwango. ¹⁷O épédi ya ija élonididi, ka mo à lomasè n'janji mwaju o baju ba bandidè ilangwa bo na: Vakani, tauli édomindi. ¹⁸Ndi, bo bèhè na siaka ipo, ba ka vèsè kao moto moto tina. Wa boho na langwaka n'janji na: I hambindi mwanga, na ilukakandi ila

iyènè mo, sosoli, siasidè mba. ¹⁹Opokwè na langwaka mo na: I hambindi jomu ja nyaka, ndi ilakandi iyèjè jo; sosoli, sihidèsè mba. ²⁰Opokwè mo na: Iviyakandi ibania sahava, na tina tè éni, ibèwè ipoko. ²¹N'janji na timbaka, na hébwaka nkanéi mwaju poh tè éni yo yèhè. Nonanè na lingwidèsè n'kanéhi mwaju bwito, nibwéa o ilangwana n'janji mwaju na: Valaka iwamidè o méhènjà na o mésènjà mia ntindi tèmeu, o ponosé mba ova ményamu, béboki, pohan na ba subidèsè. ²²N'janji mo na: N'Yokwédi, endi haniango ka mabéa m'ovè, ndi médiya mia bévovolé mébitéwè. ²³Na n'kanéi na langwaka so n'janji na: Valaka o manjéa ma nènè na o ma olè, na b'ovè ba ka komidè, wa bè ipambalidè bo na ba injasé, ona ndabw'amè élondasé. ²⁴Tina na, ilangwanakandi nywè na, na moto na wa moko o bèhè ba ma bandudwè à vèké pè nabuwa ija jamè. ²⁵Bébumbu bènènè bé ma tamwanandi Yésus. Ka mo à luwanidèsè n'ilangwana bo na: Moto wèhèpi à posè na mba, ²⁶ohoninjè ahi ingidè hangwè, tombété nyangwè, tombété mwad'aju, tombété bana baju, tombété bona nwangwè baju, na maluku m'aju, na tombé mètè émén'waju, ahi bèwè à diaka éyokwédi yamè. ²⁷Na tépè wèhè à dihidi ahi bapè krosi yaju, na mo ahi yongé mba, ahi bèwè adiaka éyokwédi yamè. ²⁸Nahabwana, ovèlè wanywu moko, ohoninjè na a vahakandi ilonga ndèki, na mo ahi té ta idia dia, o imésa bwito bwa bélongosani biaju bé janidi, kapè béka kokandi o idomidè éhavo tè yé, ²⁹ona, idiasé na, adomidènjà na fundamèni, éyavo ya tika, ahi vèlè idomidè, na tépè bèhè ba ka yènè mo ba ka vèhèsè mo, n'ibéa na: ³⁰moto t'onu à tubwindi bolongi, ndi à vèlè imèdè bo? ³¹Té ka Mpolo na mwa sisi, à kénjèsè éduka na Mpolo m'pokwè, ibè na à takandi ta idia dia, o pèl'ipéwa, ipè na jomu ja tojéni ja bamo, bandi ba vèlèsè ibongania à viasé mo o boho na mabo ma tojéni maba ma bamo? ³²ohoninjè ahi vèlè, o épédi ya Mpolo tè mpokwè mu an jité havidèngo, a lomidè mo évio na bato ba lasé ijombana mo nsani. ³³Nonanè so, wèhè pi o n'lao mwannu a dihidi ahi vahé idika yèhè y'aju éjanidi ahi bewè à diaka éyokwédi yamè. ³⁴Vianga indi jambo iyamu; nandi vianga via pumbidènjà n'jo mwaju, o ka komi pè vio na njambwè? ³⁵Ka na ibè pè bwamu tombé o pèl'à hé, tombé té o pèla béhu. omè, ipumba kwèndi kao o ntélélé. A jani mato m'ihoka, à hokasé.

15

¹Banongi dutè na bapokwè bèhè ba bémèno bébé, na kanidèsè ibakama na Yésus, opèl'iyokolidè mo. ²Na Pharisien na batili na kanidès'inyinyila na ibéya na: momot'onu à kahakandi bahai bobé n'ija nabo. Ndi, Yésus na haka bo ngobo tè éni: ⁴Ohoninjè moto na wa sisi o hanganè ya nyu, monjè na ébwéa ya taba, na poko ya pumbia, ibè na à dikakandi mabo dibua na dibua ma pokwè o éhisi, na ila ibuta épumbihidi, n'ibwéa o mo aka tolè yo? ⁵Na o mo à tolèsè yo, à kahidèsè ndi yo na ényèngè o mabèsè maju (na n'saso), ⁶na mo à timba o ndabo, na injia bambohi baju, na bà buna bo bà bakanidè mabénda ma ndabo na ilangwana bo na: Sévakani na mba, nahabwa na iyololindi taba y'amè éma pumbiye. ⁷Nonanè té ka mba ilangwanasé nywè nà: n'saso n'ka diyandi o loba bwito opèlè ya moto obé moko toto à ka luwè, ipinya mabo ma bato dibuwa na bato dibuwa ba dihidi bibèné mala ma iluwa. ⁸Diakaté mwajo ovèlè à dihidi àbèsè, mo njè na jomu ja kapa, na mo à jéngidè poko, ibè na à kadèsèndi tah lambi, bènjà ivongo ndabo na ibuta na boséli nibwéa o mo aka tolè yo? ⁹Ohoninjè à holonjè yo, a n'jiyakandi bambohi baju na bato ba bu na bo ba bakanidè mabénda ma n'dabo na ivono bo na ka sévani na mba, nahabwana, iyololindi kapa yamè é ma pumbidè. ¹⁰Nonanè ka mba ilangwasé nywè na, bénjélési bia Njambè béndi o n'saso épédi ya moto obé moko à sènjàsè mbèmo baju ibè na iluwa o itimba idiya moto oyamu. ¹¹Ka Mo abéyasé pè nà: momo moko ama janandi bana baba. ¹²Na wa n'dèmbè na langwaka hangwè na: Paya, vèsè mba jongo jamè jà ngumba m'ovè idongomanidè na mba. Na hangwè na kabaka ngumba mwaju o bana baju baba. ¹³Wih boholé tombango, wa ndèmbè na hobonidèsè jumba jaju jèhè, n'iyambidè jo, bènjà i bapè dolè tédi jèhè n'ila o étomba ya havidèngo, ovèlè yaju ényamidè jumba jaju jèhè na bambohi o n'jongolo na émèno ébé. ¹⁴N'jah énenè na kwaka o étomba té yènè na mo na timbaka n'nyamu mwa moto o mo amèdè ignamidè ngumba tè mu mo mwèhè. ¹⁵Na mo na laka idia o mboka momo moko wa étomba tè yé, à lomimo ila itata bana baju ba ngwéa o mianga miaju. ¹⁶A ka hombwèsè ija bépapé biabu bé ma diyè ba vèsè bana ba ngwéa, nandi na moto na wa moko a hémia ivè mo bio. ¹⁷O mo atimbidi ipikilia o n'diba ya nléma mwaju, na béaka na: Paya andi na bajanji baninga ba jasé ka ivaha jabu, nandi mba ova, iwaka na njah! ¹⁸Mba ika yèhèmèndi, na itimba o mboka paya na ivono mo na: Paya, indi loba na ovè tomiango: ¹⁹i bèwè pè dongomanidèngo inji'ywè na mwan'ovè, nongoko mba ka n'janji. ²⁰Na mo na tèmèsè, na itimba o mboka hangw'aju. Abi yavanidèngo na ndabo, hangwè na yènèsè mo, na yokaka mo njèbè, na ignapwa m'bila, ilépana mo na ikisa mo. ²¹Na mwana na langwaka mo na : Paya, indi hango bobé opwanja ya loba na o boho bovè. Ibèwè pè dongomanidèngo inji'ywè na mwan'ovè. ²²Ndi, hangwè na langwaka ba janji baju na: Wamidèsè iwaniani m'boti éyamu, wa botidè mo yoni, wa wèdè moni idimè o ipénju na békonda o mako. ²³Vaniakani ibongo ja nyaka ya mavongo, na iwéya yo. O jaséni na osasaséni; ²⁴nahabwana mwana tè wamè onu, ama diandi à wah, nandi à pumbwindi; a ma diandi à pumbia, à toludwèndi. Na bo na tubwaka n'sévo. ²⁵Nandi, mwana ju wa ntodu a ma diandi o mianga. O itimba jaju na ibakama na ndabo, ²⁶ka mo à yokasé éjujumu ya lombo na ngando. Ka mo à n'jiasé n'janji moko, na iyuwidè mo n'jambwè étombasé. ²⁷N'janji tè mu na langwaka mo na: N'dèmb'ovè à timbindi. Ka hongwè à wèhidè étumbè ya nyaka ya mavongo, nahabwana mwana ju à timbindi mo o émèno éyam. ²⁸Na mo na lingwaka, na isiya ihinja o ndabo. Hangwè na pumaka, n'isosolidè mo na à injasé. ²⁹Na mo na yawanaka hangwè na: M'buwaka bwito bwa mébu bwamè bo janjhasé ovè, ubènè isiya diakaté oda y'ovè poko, nandi na buwa wa'a vèhèmba tombé té mwana tomba taba ona isévasé na bambohi bamè. ³⁰Vokona, ka mwan'ovè apodi, mo à mèdè inyamidè jumba j'ovè na lojali, opèl'aju ndi y'ovè éwèhidèsè étumbè ya nyaka ya mavongo. ³¹Na Hangwè na yawanakamo na, mwana mè, ondi na mba ova épédi yèhè, na yèhè yamè éjanidi éndi y'ovè; ³²ndi, éma diandi pam baliango na o sasasé na iséva, nahabwana ndèmb'ovè onu ama diandi awa, nandi à pumbwindi, na tépè ama diandi à pumbia, ndi ahóluludwèndi.

16

¹Yésus langwanango tépe béyokwédi biaju na: Mpolo mwa moto moko ama janandi soli, évéliakwe malango o boho bwaju na anyamidesèndi jumba jaju. ²Yondi yaju énjihidesè yo n'langwa yo nã: Nj'langwe jame iyokase itèngene ovè di? Haka mélango m'iove, nahabwana wa diyé pe n'tati mwa bélombo biamé. ³Soli pikiliango o n'léma mwaju: Nalé ka mba ika haè, ka hangw'ame wa éhavo ã alasé iyomwidèsè mba ka sol'aju? Ijanja o ipuda hé, na vèlé? Ijombana bato mahana? I ka hokandi iyonni. ⁴Ndi, iyodèndi ka mba ika yahè, na ome yondi yabu éka injidè mba o mandabo mabu o mba ika pépwe o éyaw'amé ya soli. ⁵Na moko kanidesè injiya bèhe ba ma jané nkanéhi mwaju manwana, na langwaka wa boho na: Njambwè y'ovè é janidi n'kanéi mwamè? moko yawanango na, ébwéya mèto ma mahulè. Ka mo a béhanasè mo na: Nongoko kalat'ovè, tilaka mabo ma mèto matano. ⁷Na langwaka o'pokwè na: o'vè, o ina mo njambwè? Mo na, ébwéya mékoyè mia mbahi. Na langwaka mo na: nongoko kalat'o'vè, tilaka mabo ma mékoyè lombi. ⁸Na n'kanéhi na bényaka soli té éyadi dongomanidèngo yonè tina ya boséli bwaju bohanidi. Nahabwana bana ba hé ténì bandi o boduni bwabu na iyowè wah na bana ba bweh. ⁹Ndi, mba ilangwaki nyuè na: haka ni bambohi na bato ba hasé bobé, ona ba kahasé nyuè, o nyuè oka yomwèni, ba ka kahandi nyuè o média mia épedi yèhe, o mio méka vahanié nyuè. ¹⁰A janidi boséli na bohòle, aka jana tépe bo na béhite, na ã jani bohuma na béhòle, aka jana tépè bo na béhitè. ¹¹U'janénjè so ni boséli o bélombo bia hé ténì, njalé aka vèt nyuè bia pokwe pokwe? ¹²Na tépe u'janénjè ni boséli na bédihidi bia bapokwe, njalé aka vèt nyuè bédihidi bianyu? ¹³U'bèna njanji n'dihidi ajanjiaka bahangwe baba ubosa. Tina nã, handi a hingidèsè moko a tondò opokwe; tombé té andi a hosiaka moko àmènge opokwe. ubewè o janjiakani Njambe na mambo ma hé ténì. ¹⁴Pharisiens itondidi dôle bwito ima diaté pe iyokaka malango té ma mèhe, okona ba vehesè moko. ¹⁵Yésus na langwaka bo na: Nyuè, o vahakandi ni ivélidè konja ya manyolo manyu mètè o miyo ma bato, ndi Njambe a hémbakandi méléma mianyu; nahabwana ya bato é yènèsè jambo inène o miyo mabu éndi bobé o boho bwa Njambe. ¹⁶Yumi ya béséngani na métongi éhukiakandi o jètò ja(n'ibwéya o) Jean; U'via omè, pòh éyam ya ikaniya ja Njambe épakwaniakwèndi, na wèhe a yémiasè ihinja omè na bwahe. ¹⁷Endi pe bobobu wah na loba na hé bé ka tombandi, nandi ipinya na n'lèndi moko tótò mwa malango ma Njambe nk'w'asé o hé. ¹⁸Wèhe aka lédè mwad'aju, bènje iba opokwè, a hakandi iyondé, na wèhe a basé mwajo wa mom'aju apépidi, a hakandi iyondé. ¹⁹Ema diandi énamì ya momo moko wa bélombo, a botoko kao mboti iyam ja mahumbu mabobu, ajaka kao maja mayam na émèno énéne. ²⁰Nnyamu mwa moto moko tépè, dina na Lazare, moko bya o jombe jaju, nyolo yo yèhe moko na mabata, ²¹avahaka tòmò ihula na ngulungulu ikwasè uvía tahuli ya wa bélombo; na m'bwa ipoko imengwè moko mabata. ²²O nnyamu té mu awédi, na moko na bapèkwe na bénjélési n'lanwe o ngonga ya Abraham. Wa bélombo tépe na waka na moko na pudamaka. ²³O héli, na moko na bétidèsè miyo; O matukumia maju, na moko na yènèsè Abraham yavidèngo, na Lazare o ngong'aju. ²⁴Na yamaka na: Paya Abraham, hokaka mba njèbe, lomaka Lazare, a dubasé ipénju jaju o miba na ipoh itodè mba jo o yémi; nahabwana ijukakandi bwito na ébabanya ya nyodi tému. ²⁵Abraham yawanango na: Mwana mè, kongonidèsè na o payhindi miamu mi'ovè o émèn'ovè, na Lazare moko apayhindi matukumia o y'aju; sahava, apaiyakandi bwamu, o'vè bobé. ²⁶Tombété nonanè idiyé, ondi ova na épupudu énéne ékabasè wè, ona ba ka vahé iyomwa ova na ipo o nyuè, tombé té iyomwa o nyuè ipo ova, na moto ahivèlesé. ²⁷Yondi yaju ébéase so na: I sosolidèsèndi so ovè, paya Abraham, na o lomasé Lazare o ndabo ya bona paya, ²⁸nahabwana indi na bona nyangwe bamé batano. Omè, o bo baka langwe bo, ba ka bangandi ipoh o iboko té via njiya vi. ²⁹Abraham yawanango moko na: Bandi na Moïse na métongi; ba yosiasé bo. ³⁰Na moko na béaka na: Bah, paya Abraham, ndi, moto avianjè o méwéwé n'ila o bo, baka sénjandi. ³¹Abraham langwango moko na Biyokénjè Moïse na métongi, ba nongé pè jètò na ja joko tombé té n'wéwé mwa pumbwa lè n'ila iyène bo.

17

¹Yésus langwango béyokwédi biaju na: ubewè o vèlese ikambaniya bato ikwa o mayèjia; ndi mwèmi na wehe a podèsè moko. ²Endi pè bwamu na mone a tingèkwe ilalé idilo o ibolu jaju na bo ba dimide moko o miba, ipinya na akwéyèsè moko wa ba hòlè ba o mbéla. ³Bandamidèsè ni nyuè mète na nyuè mè. ohoninjè mwana nyongwe a hanje ove bobé, kambaniaka moko na ivéla moko; Na, ya dianjè na a sénjindi, siasidè moko. ⁴Nã, atomianjè ovè njó hambwèdi o buwa bokò, na moko a pòh iyène o'vè (ove) njó embwèdi, na johi ja nã: I humamindi, ondi dongomanidèngo isihidè moko. ⁵Ba lomudwe na langwanaka Mpanjihi na: Badiaka wè ikamide. ⁶Na Mpanjihi na yawanaka bo na: Otakijana ni ikamidè bonene ka ñntonga mwa mbahi, kao oté o langwanaka ni yélè té ya sycamore yé na: otiaka na mékanga miowè, valaka ilianiya o tubè; elakandi iyosia o'vè. ⁷O'vélè wanyu moko, na njanji npudase tombé njédèsè bémbé, waju aka langwè uvía jaju ja miangã nã: Ipiaka ó höno iwamidè, ka diasé o tahuli? ⁸Ibè na aka langwandi moko na: Tita'a iyamba mba ija ja kolo, wa tingè ébibo o éhéna y'ovè, na ijanjiya m'ba, n'ibwéya o mba ika mède ija na imoto; bènje, na ove tépè oka jaka, na imoto? ⁹Andi a kévidèsè n'janji té mu tina na a handi ka ivaha ja nkanéhi mw'aju? ¹⁰Jo ikaka té ja joko ka nyuè, ohoninjè wa vèlenjèni iha yèhe évahanudwè nyuè, béakani na: Ondi bajanji ba dihidè bibènè ikova, o té hango kao yahu évele iha. ¹¹Yésus alaka o Yérusalem, tombango ja hangane ya Samarie na Galilée. ¹²O moko a injidèsè o mboka pokò, jomu ja bato na idaka ja éhemba na pokò ibongania moko. Tèmèngo yavanidèngo na moko, ¹³ka bo ba yamanidèsè, n'ibéa na: Nkanéhi, Yésus, hokaka wè njèbe! ¹⁴¹⁵¹⁶IO moko a yèndi bo, na langwaka bo na: Valakani ivélidè manyolo manyu o pade ja myolo. Ila jabu ilidi, baby o njéa, bo bèhe na yongaka. Moko wabu, yènèngo na a yongindi, na timbaka, alaka laka yéyèsè Njambe na béséjina. Yondi yaju ékwase ngondahi o mako ma Yésus, na ivèt moko akéva. A ma diandi momo wa Samarie. ¹⁷¹⁸Yésus nongongo johi, na béaka na: Ibè na jomu jondi iyongidi? Ehè dibua ipokwè indi ovèlè? ¹⁹Ba timba ivèt édubé o Njambe tótò kao mwenji tému? Ka Yésus a langwase moko na: Tèmèsè, valaka; Ikamidè j'ovè iyongidèndi ove. ²⁰O pharisiens ba uw'asé Yésus na nja'pèdè éka poye ikania ja Njambe. Na

mɔ na yawanaka bɔ na: Ikania ja Njambe ja pɔhé ka jambo iyenene o bwébwé. ²¹Wa hoké ni na buwa na: Indi o va, tombé té na : Indi o vahane. Nahabwana bahidése ni na, ikania ja Njambe indi (bakai) na nyuè. ²²Na mɔ na langwanaka béyokwédi na: Myuwa mé ka pondi o nyuè oka buté iyène buwa bɔkɔ tɔtɔ o myuwa mwa Mwana moto, ndi wa velé ni iyène bɔ. ²³Ba ka langw'i nyuè na: Andi o va, andi o vahane. Ulasé ni, u yongasé bɔ ni. ²⁴Nahabwana, té ka malimali ma hase, ma hodaka o ihuku ja loba joko, nandi ma panyidése n'ibwéa o ihuku ja loba ipɔkwé, nɔnane ka Mwana Moto aka diyé o buwa bwaju. ²⁵Ndi, évahaniakandi ta'a na a tukasé bwito, na émbamba té yé. ²⁶Ehanieli o épédi ya Noa éka haniaté pè ikaka tɛ o myuwa mia Mwana moto. ²⁷Bato ba ma diandi ba jaka, ba mɔtɔkɔ, ba baniaka na ba banidése bana babu, n'ibwéa o buwa bwa Noa bɔ injidi o ahki; tonda na pɔkɔ na bɔ behe na waka. ²⁸Ehanieli o épédi ya Lot éka haniatépe ikaka tɛ. Bato ba ma diandi ba janidése, ba mɔtɔkɔ, ba hambaka, ba hambidése, ba liaka, ba longanidése; ²⁹ndi buwa bwa Lot bɔ pumidi o Sodome, mbwiya ya véya na ya njuwa bé kwadi uvía o loba, na jilidése bɔ behe. ³⁰Nɔnane té ka yɔ éka diyé o buwa bwa ipɔ ja Mwana moto. ³¹O buwa té bone, a ka diyé nyuwa o loba, na bélombo biaju o yé ya ndabo, ai hibasé pè o pèl'incɔngɔ bio; na aka diyé o éhisi, ai 'timbasé pè o mboka. ³²Kɔngɔnidése-ni mwad'a Lot. ³³Wéhe aka vahé iyongide émèn'waju aka pumbidèndi yɔ, na aka pumbide émèn'waju mɔ ndi aka taté yɔ. ³⁴Mba ilangwanak'i nyuè na, bulu té bonè, ³⁵o bato baba baka diyé u'kondo jɔkɔ, mɔkɔ aka nongwèndi o'pɔkwé a dikana; o bajo baba ba ka diyé ba nyingaka u'lalé jɔkɔ, mɔkɔ aka nongwèndi opɔkwé a dikana. ³⁶O bomo baba baka diyé ba liyaka o mwanga, mɔkɔ aka nongwèndi, o'pɔkwé a'dikana. ³⁷Béyokwédi na langwaka mɔ na: O velé ya nɔnane éka haniyé, Mpanjihi? Na mɔ na yawanaka bɔ na: Ovélé ya n'mbimba éka diyé, omé ndi ya mbéla ika hɔboniyé.

18

¹Yésus na haka bɔ n'gɔbɔ pɔkɔ o pèl'ivélidè bɔ na ba kaliasé Njambe épédi ka épédi, ubéné inuka. ²Mɔ na: Nsojédi n'ma diandi o mboka pɔkɔ ai bangé Njambe na tépé ai dilidè na moto. ³Mboka té yoné éma jana tépé n'nyuwa mwa mwajo n'ma pɔyè ilangwa mɔ épédi ka épédi na: Bongwaka mba élbɔmbe ya wé na m'bèmbèni m'wamè. ⁴Na mɔ na siaka épéd'éhite. Epéd'epɔkwé mɔ béango o n'léma mw'aju na: Tombé ka mba ihidi ibangé Njambe na idité tépe na moto; ⁵ndi ka n'nyuwa té mu n'hase mba n'juké, mba ibongwakandi ilango jaju, ona aipɔsé pè épédi ka épédi ih'alide mba. ⁶Mpanjihi na badése na: Hokaka ni mabéa ma n'nsójédi té m'bé mu. ⁷Pèle mɔ, njoh ininga na Njambe aka diyé ahikambaniyé baju ba padi, ba yéyase o mɔ mwéhe na bulu, nalé ka mɔ aka diyé ahiyèpèné bɔ, mɔ dikango té épédi kèkèhi étombaka? ⁸I langwaki nyuè na aka wamidèndi ibongwa malango mabu? O mwana moto aka timbe, aka komidèté pè ikamidè o hé? ⁹Na mɔ na haka pè ngɔbɔ téni, o pèl'a bato bɔkɔ ba hémbase na bandi dongomanidengo, nandi ba mèngèsè bapɔkwé behe. ¹⁰Bomo baba na injaka o ndabwa Njambe ya jiu ikaliya. Mɔkɔ ama diandi pharisien, opɔkwé njɔngi duté. ¹¹Wa pharisien, tèmèngɔ, na kaliyaka na mohi téma: Njambe, ivèsèndi o'vè akéva ka mba ihidi idiyé ka bapɔkwé ba kwéyènese, bi yodé dongomanidèngɔ, ba hasé iyondé, tombété ka njɔngi duté té mu. ¹²I ditèsèndi mabuwa njo iba o sondé. Ivèsèndi jongo ja jomu ja mabwéa mamè mèhe. ¹³N'nyɔngi dute na tèmese o mudi m'pɔkwé, a iyèjé tombété mète ibétidè miyɔ o loba; ndi a kumbaka bokanga n'ibéya na: A Njambe, okaka mba n'jèbe, indi n'pahi bobé. ¹⁴Ilangwanaki nyuè na, onu a timbindi o ndabwaju na mahuva wah na opɔkwé. Nahaabwana wèhepi a bétiasé aka ubidwèndi, na a ubiyase aka bétudwèndi. ¹⁵Na bɔ na waniaka mɔ mèsese miabu, ona a kupènese mio. Ndi, béyokwédi iyène nane, na hungiyaka ba ma poné bɔ. ¹⁶Ka Yésus a njniasé bɔ, n'ibéya na: Dikakani bana bahɔlè ba pɔsé o mba idihidi, o ikambaniasé bɔ ni; Nahabwana ikania ja Njambe indi o pèle ya ba nɔngɔsè bɔ. ¹⁷I langwanaki nyuè poniponi na, aka diyé ahinɔngé ikania ja Njambe ka mwana ohɔlè a injé omé. ¹⁸N'kanéhi mɔkɔ na uwaka Yésus, n'ibéa na: N'yokwédi n'yamu, nalé ka mba ika handi nalé o ipahiya émènɔ ya épédi yèhe? ¹⁹Na Yésus na yawanaka mɔ na: Na n'jatiné y'vè énjiasé mba na oyamu? Oyamu m'ɔkɔ andi Njambe mɔ mète tɔtɔ. ²⁰O yodèndi béséngani: U hasé iyondé; u wéyasé moto; o ihibasé; O ivéliasé moto opɔkwé ilango; Hosiaka ongwé na nyongwé. ²¹Mɔ béango na, bé bèhe, indi bio tatango u'via n'dèmbé. ²²Yésus yokango kana, mɔ na: Evahaniakandi o'vè (obité o vahaniaka) jambo jɔkɔ: Hambidése yèhe y'vè éjanidi, kabaka yɔ o mɛpnyamu, oka janandi iyodé o loba. Bènje wa pɔh iyonga Mba. ²³Mɔ yokango mohi té ma, na pahiyaka njuké bwito, na lingwaka, nahabwana ama janandi miamu méhite. ²⁴Yésus yèngèngɔ mɔ o malingwa, mɔ na: Endi bokolo o pèle ya ba janidi njungumba ihinja o ikania ja Njambe! ²⁵Nahabwana endi bobɔbu na kamèli éhinjasé o m'bana mwa njɔndɔkɔ wah(ibala) na moto wa bélombo(mpolo mwa moto) a injasé o ikania ja Njambe. ²⁶Ba madiyé bahokaka mɔ na béaka na: N'jalé sɔ aka yonge? ²⁷Yésus na yawanaka na: Edihidi bokolo o pèle ya bato endi bobɔbu o pèl'a Njambe. ²⁸Pierre béango sɔ na: Yènese na, o dikindi yèhe, na hongaka o'vè. ²⁹Yésus na langwaka bɔ na: I langwak'i nyuè pɔni pɔni na, moto na wa mɔkɔ a ibewe a dihidi a dikaka, opèle ya ikania ja Njambe, ndabw'aju, ɔhɔ mwad'aju, ɔhɔ bona nyangwé, ɔhɔ ba yasédi baju, ɔhɔ bana baju, ³⁰na mɔ aipahiyé bwito wah o étuta té yé, na, o étuta évase, émènɔ ya épédi yèhe. ³¹Yésus na dutaka jomu na baba bèhibèhi na mɔ, n'langwa bɔ na: Wè baba, ondi ubéta o Yérusalèm, na yèhe étolidwé na mètongi itèngène Mwana moto élanakandi itima. ³²Nahabwana, bétomba béka kɔndɔndi mɔ; baka vèhendi mɔ, aka paiyandi matukumia mahite, baka tuwandi mɔ masenje, ³³na, ba mèdenje idipa mɔ n'jiya, ba ka wéandi mɔ; ndi, bwa ulalo aka pumbwandi. ³⁴Ndi, ba bahidè na jambo omé; o pèl'abu, n'ma diandi n'kalo n'kutudwé bɔ, mohi ma ma dihi mibéné minini na mia miɔkɔ. ³⁵Yésus bèhibèhi na Jéricho, pòhu diya o njnamba ya njnsenje, a jombanaka mahana. ³⁶Hokango ébumbu étombaka na bédungu, na uwaka na éndi njambwé? ³⁷Ka bɔ ba langwase mɔ na: Andi Yésus ya Nazareth mɔndi a tombasé. ³⁸Ka mɔ a yamasé na: Yésus, mwana wa Davpid, hokaka mba n'jèbe! ³⁹Ba ma diyé o boho ba ka barniaka mɔ na, ā vɔlimasé; ndi mɔ aka yamaka pè o loba wah: Mwana David, hokaka mba n'jèbe! ⁴⁰Yésus na temese, na ilangwa bɔ na ba pɔnɔsé mó mɔ; mɔ ipiyango, na mɔ na uwaka mɔ na: ⁴¹N'jalombwé y'vè évahasé na ihasé ové? Na mɔ na yawanaka na: M'panjihi, i vahakandi na iyènesé. ⁴²Ka Yésus a

langwasè mɔ na: Yènèsè; ikamidè j'òvè iyonjidèndi o'vè.⁴³ o ibosa, na mɔ na yènèsè, na iyóngà Yésus, alaka béndèsè Njambe. Bato bèhe yènengo yɔ, na yéyèsè Njambe.

19

¹Yésus injidèngò o Jéricho, aka jabwaka jntindi. ²Ndi, mpolo mwa moto mɔkɔ dina na Zachée, jnkanéhi mwa banongi dutè,³avahaka iyène na iyém̄ba Yésus, nandi abo vèlè, tina ya ébumbu énéne ya bato, na tépe ama diandi bohuvé o ntè. ⁴Na mɔ na nyapwaka o boho, na bétaka o yéé ya sycomore ona a yènèsè mɔ, nahabwana ama lukandi itomba ja omè.⁵O Yésus a pɔdi o iboko té dinè, na bétidèsè miyɔ o loba n'ibéya na: Zachée, wamidèsè ihibà; nahabwana i lukindi idia o ndab'òvè buwa. ⁶Zachée hango makwasi m'ihiba na ikaha mɔ na ényèngè. ⁷Yènengo kana, bèhe baka nyinyilaka, na mohi ma na: A lindi ihibidè o m'boka moto obé.⁸Ndi, Zachée, o boho bwa Mpanjihi na béaka na: Mpanjihi, ivèsendi épèhi ya miamu miamè o ményamu, na ya dianjè na inongonindi moto jambo na mékombo, itimbidèsendi mɔ bènahi. ⁹Yésus na langwaka mɔ na: Buwa tébo ndi bwa iyonga ihinjidi o ndabo té éni, tina na onu tépè andi mwana mɔkɔ wa Abraham. ¹⁰Nahabwana Mwana moto apondi ibuta na iyonjidè éma diyè pumbiango. ¹¹Ba ma hokandi mambo téma mèhe, ndi Yésus na badèsè iya pè ngɔbɔ, nahabwana ama diandi bèhibèhi na Yérusalēm, bato baka hémbaka na ikania ja loba ilakandi ipumia ubosa. ¹²Mɔ na: Enami ya momo yɔkɔ jawèngò bwamu, na laka o étomba ya yavanidèngò, o ila ibɔtɔ bédubé bia mpolo, na mɔ a timba o mboka ju. ¹³O boho bwaju bu'la o ésèndɔ na mɔ na njiaika bajanji baju jomu, na vèsè moto tè (dɔlè) épuhu ya golu, n'ibéa na janjidèsè jɔ ni n'ibwéa o itimba jamè. ¹⁴Ndi, bato baju bama hingidèndi mɔ, na bɔ na lomidèsè bwèndi o njmbuwa'ju, ulangwa na: Ya vahaka na momo t'onu adiasé n'kanéi mw'ahu. ¹⁵Utimba jaju, abè na édubé yaju ya m'polo, na njihidèsè, bajanji baju bama dikè dɔlè na bapósè ipala mɔ nalè ka motomoto à kovidè dɔlè jaju ima dikè bɔ. ¹⁶Wa boho na pɔkɔ, na béaka na: M'panjihi, jongo j'òvè idiki mba ivèndi jomu ja mongo. ¹⁷Na langwaka mɔ na: Endi bwamu, njanji nj'amu; ka o'vè opayidi boséli na bohólè, o pahiyakandi ikania ja jomu ja mamboka. ¹⁸Wa baba na pɔkɔ, na ibéya na: Mpanjihi, jongo j'òvè ivèdi mba ikovindi mongo matano. Mɔ na: O'vè tépè, paiyaka ikania ja mamboka matano. ¹⁹Opɔkwè pɔngò na johi jana: Mpanjihi, jongo j'òvè idikidi mba jɔdi, itatindi jɔ o njamba nyamu; tinana ima janandi jongo j'òvè, ²⁰nahabwana o'vè, ondi momo o'kolo; O nongɔkɔndi y'òvè édihi ubongè, o kwèlesendi o'vè o didi u'liyè. ²¹Ka mɔ a béanase mɔ na: N'janji m'bé; isɔjidèsèndi o'vè na bé pumasè o njumbu m'o'vè, nj'janji mɔbè; O ma yodè té na indi momo o kolo, inongɔkɔ yamè édihi ibongè; ²²Na njatinè y'òvè édihi o ibongè dɔlè jamè o bangi, ona u'timba jamè ikobèsè jɔ na nj'sèni? ²³Ka mɔ alangwase ba ma diyè o vanè na: Nongɔkɔkɔ mɔni jongo jaju, wa vèt jɔ ni a janidi jomu ja mongo. ²⁴Yondi yabu é langwasè mɔ na: M'panjihi, ahi na jomu ja mongo. ²⁵I langwanaki nyuè yo, bā ka vèndi wèhe a janidi, ndi, ahidi a Ibènè bā ka nongɔni mɔ na yaju éjanidi yèhe. ²⁶Ndi, vanaka mba ni ova, babèmbèni bamè ba ma siyè na idiasé n'kanéhi mw'abu, wéaka bɔ ni o pwan'ame. ²⁷Imèdè jaju ja ibéa kana, Yésus na nongɔkɔ njéa o boho bwa ébumbu, na ibéa o Yérusalēm. ²⁸Mɔ abè iyongana Bethphagé na Béthanie, o nkódi mwabu njma njiyè na nkódi mwa oliviers, Yésus na lomaka béyokwédi biaju béba, ²⁹na mohi ma na: Valakani o mboka édihi nyuè o boho; o nyuè oka injidèni omè, oka kɔbidèndi ni mwana budu tingamango, wa moto na wa mɔkɔ adihidi aït'ipéya.; unjākā bɔ ni, wa pɔnɔ bɔni. ³⁰Moto a uwanjè nyuè: O unjaki bɔni na njatinè? Hawanaka mɔ ni na: Mpanjihi andi na bɔ mala. ³¹Ba lomudwè na laka, na kɔbidèsè mambo pɔni ka Yésus a langwani bɔ. ³²Bɔ ba unjaka mwana budu, ba jani bɔ na béanaka bɔ na: Na njatinè yanyu é unjasè mwana budu? ³³Bɔ yawanango na: Mpanjihi andi bɔ na mala. ³⁴Na bɔ na ponoko Yésus budu, bwabu bɔ bɔtidè mbɔti jabu, na ipédè Yésus omè. Mɔ abè itamwa, bato na kanidèsè itadè mbɔti jabu o njnsènè. ³⁵Ba bè ihipiya o Yérusalēm, ba honganaka jnkodi mwa oliviers, ébumbu ya béyokwédi yɔ yèhe o njnsaso, ba ka yéyèsè Njambe na mébami o pèlè ya bémèmbèlè bia mambo biabu béyèndi. ³⁶Ba béaka na: Malè na Mpolo njmpósè na dina ja Mpanjihi! Njnsāni o loba, na édubé o loboko la bétiangò! ³⁷Pati ya pharisiens, idihidi o ébumbu ó va, na langwaka Yésus na: Nnyokwédi, volimidèsè béyokwédi biòvè. ³⁸Mɔ yawanango bɔ na: I langwa'ki nyuè na ba volimanjè, malalé ma ka yamanidèndi! ³⁹Abè bèhibèhi na mboka, oYésus a yèndi yɔ, na yɔ na yéhidèsè mɔ, ⁴⁰mɔ na: Tɔmɔ o'vè, tɔtɔ kao o buwa té bɔ vèhudwè o'vè bɔ, wa yodè mambo ma njmbuwàsè njnsāni m'òvè! Ndi sa'ava, mandi kutamango o miyɔ m'òvè. ⁴¹Epédi évakandi ya babèmbèni b'òvè ba ka léngétanidè o'vè o loboko lèhe, ba dibidè o'vè na ipambalide o'vè pèlè jo jèhe; ⁴²Ba ka bulidèndi nyuè na bana b'òvè o hangane té y'òvè, na ba dikè diakaté ilalé o ilalé batamango o loba l'òvè, nahabwana wa bahide(hém̄ba) épédi yabu épépwiidi o'vè. ⁴³ka mɔ a injase o ndabwa njambe ya Jiu, na kanidèsè ipépa bèhe ba ma diyè ba hambidèsè, ⁴⁴a langwaka bɔ na: Endi tilamango na: Ntabw'ame éndi ndabo ya makaliya, nandi o timbidèndi yɔ ni iboko ja mibi. ⁴⁵A ma yokwidèndi buwa ka buwa ondabw'a njambe ya Jiu. Ndi, padè ja miolo, batili, na bato banène ba ma diandi ba butaka manjéya m'iwéhide mɔ, ⁴⁶nandi bipahiyé na ya pɔkɔ, nahabwana bato bèhe bama hokandi mɔ bwamu bwito.

20

¹Buwa boyam bɔkɔ, o Yésus ama diyè a yokwidèsè bato o Tèmpèli, a pakwakaniaka bɔ poh éyam, padè ja miolo na batili, bona batodu na ponidèsè, ²n'langwana mɔ na: Langwakalè wè: Na ngudi évéle y'òvè éhasè mambo tè ma, diakaté na, moto ovèlè avèdi ovè ngudi tè yonè(édubé tè yénè)? ³Na mɔ na yawanaka bɔ na: Mba iti t'ah iyuwidè tépè nywè nyuwuwè: Ikahidè ja Jean, ndi na na iviakandi o loba oho na bato? ⁴Na bɔ na pikiliaka bomètè na bomètè na: Ya langwanjè na: O loba, alaki béa na: na njatinè ya nywu édihi ukamidè mɔ ni? ⁵na tépè, ya béa njè na o bato, ébumbu tè ya bato yé élakandi idoka wè malalé, nahabwana ba hodèndi na Jean ama diandi N'tongi. ⁶Ndi, na bɔ na yawanaka na, ba yowè o jo iviasè. ⁷Na Yésus na langwaka bɔ na: Mba tépè, na langwaka nywè na ngudi évéle yamè é hasè mambo té ma. ⁸Ka mɔ a

tubwasè ilangwana bo ngobo tè éni: Momo moko na iyaka mwanga, na wèddèsè balihi omè na ba janjasé, ba tataka mo, bènjè ailasé o èsèndo, yavidèngo na étomba té yé. ¹⁰O épédi ya ipumbwa épodi, na mo na lomaka njanji mwaju moko o ba lihi o mwanga na ba vèsé mo jongo jaju ja bébuma. BA lihi na dipaka mo njiya, na timbidèsè mo bino bévovolé. ¹¹Na mo na lomaka pè njanji m'pokwè; ka bo ba dipidi mo, na jéngidèsè mo, bènjè ipépa mo bino bévovolé. ¹²Na mo na lomaka pè njanji mwa mélalo, na bo na babidèsè mo, na pépaka so mo. ¹³Nkanéi mwa mwanga mona: Ika handi nalé? I lakandi iloma mwanamè w'itondi; épédi yoko ba ka ditèndi mo. ¹⁴Ndi, o ba lihi ba yènidi mo, na bo na kongnonidèsè bo mètè na bomètè n'ibéya na: Wa kobo mond'onu; o wéyasé-mo ni, o na kobo étimbasé yahu. ¹⁵¹⁶Na bo na yomwanaka mo o mwanga, n'ibihidè mo o nnwènjè, na bo na wéyaka mo. O sahava so, Hangwè ya mwanga à lakandi iya bo naé? Alakandi ipo, na mo à wéhidè ba lihi té ba, bènjè ivè mwanga o bato bapokwè. O bo ba yokidi nonanè, na béaka na: Njambè à hémianjè. ¹⁷Nandi, o Yésus à pèngè miyo o bo, na béaka na: Minini mia étilamidi méndi nalé: Ilalé tè ja ba ma longè ipumbidi, Jo ndi itimbidi ilalé ja pivi ya bolongi. ¹⁸Wèhè à ka kodomiè jo, à ka bukiandi, na whèhè wa jo ika jumbamiyè aka tusiandi. ¹⁹²⁰Bayébwi poh na batili na butaka ipolo ja ibwéya mo ubosa tè, nandi na bo na bangaka bébumbu bia bato. Ba ma bahidèndi na o pèla bu ndi ya Yésus éyadi ngobo tè yonè. Na bo na kanidèsè ibitamia Yésus; na bo na lomaka bato ba ma diyè ba bwahidèsè idia bayam, opèli lambè mo lolambona, na itata mohi maju maka béyè, opèl'isomono mo o ba mésoji na omboka govina. ²¹Bato tè ba, na uwaka mo nyuwuwè tè éni: N'yokwédi, onyowèndi na o béakandi na o yokwidèsèndi tèhitèhi, na tépè wa mbuwaka o loba na loba, nandi o yokwidèsèndi matèdè ma Njambè itengènè pokwèpokwè. ²²Endi dongomanidèngo na wè o yévasé César dutè, oho ba? ²³Yésus na yènèsè nkombo mwabu, na yawanaka bo na: ²⁴Vélidèsè mba ni dutè té dinè. Mvéla na ndowa bia njalè bé tilamid'omè? Ka bo ba yawanasè na: Mwa César. ²⁵²⁶Ka mo à langwanasè bo na: Vèè ni César bédihé bia César bédihé bia César, na Njambè, bédihé bia Njambè. Ba vél'ipaiya johi na ja joko j'ivélia mo o pwanja ya bato; ndi, mayawana maju na dibidèsè bo ménumbu. ²⁷Sadducens joko, ibéyasè na ipumbwa ibèwè, na ipiaka mo bèhibèhi, na iyuwidè mo nyuwuwè tè éni: ²⁸N'yokwédi, métila mia Moise mé béakandi na: Mwana nyongwè àwanjè, mo m'bahi nandi bi yahé, mwana nyangwè opokwè à bakandi mwajo tè monè, na ikuwa m'bongo na mo. ²⁹Nyangwè poko éma janandi ba bomo èmbwèdi. Wa boho na baka mwajo, ndi na waka ubènè iya mwana. ³⁰Wa baba na wa balalo na baka nkuwa tè mu. ³¹Na yo na tombaka ikaka tè o pèla bo èmbwèdi bo bèhè, ba wédi ubènè idika mwana. ³²O madimwè, mwajo tépè na waka. ³³O ipumbwa, mwajo tè onu aka diandi wa njalè? Nahabwana à ma diandi wa bo èmbwèdi bo bèhè. ³⁴Yésus na yawanaka bo na, bana ba hé tè ya sahava éni ba bakandi, ba baniaka tépè; ³⁵n'di, ba ka paiyè ikova ja itotwè o émèno ya hé ya sasa o ipumbwa ja méwéwé ba nongé pè tombé bomo, tombo bajo. ³⁶Nahabwana, ba wéhè pè, na tina na, ba ka timbandi ka bénjélèsè, na ba ka diandi bana ba Njambè, ka bo ba dihidé bana ba ipumbwa. ³⁷Na méwéwé mé pumbwakandi, nonanè ndi ka Moise à yokwidè bato itengènè ipupu o mo à njiasè Mpanjihi Njambè ya Abraham, Njambè ya Isaac, na njambè ya Jacob. ³⁸Tina na Njambè ahibèwè Njambè ya méwéwé, nandi andi Njambè ya bahidi ponyè; nahabwana o pèl'aju bo bèhè bandi ponyè. ³⁹Batili boko, na nongoko johi n'ibéya na: N'yokwédi, obéhindi bwamu. ⁴⁰Uviya omè, ba uwidè pè mo nyuwuwè na ya poko. ⁴¹Na Yésus na langwaka bo na: Na n'jatinè yabu ébéasè na kraist andi mwana wa David? ⁴²David momètè à béyakandi o kalati ya psamu na: Mpanjihi à langwindi M'panjihi mwamè na: Nongoko bodiya o éhino y'amè ya yomi, ⁴³n'ibwéya o mba ika timidè ba bèmbèni b'ovè nlando m'ovè n'tipasè. ⁴⁴David nandi à n'jiakandi mo na Mpanjihi; nalè ndi ka mo adihidi pè mwana ju? ⁴⁵Epédi ya bato bèhè é yokasè mo, na langwaka béyokwédi biaju na: ⁴⁶Bandamidèsè na batili, ba janidi mbèmbo ya ijopa na mboti iyava, batondoko na ba homakwè o makèti; ba butaka médiya mia boho o mandabo ma tchatchi ma Juh, na bédia bènènè o tauli ja béyaula; ⁴⁷bo ba kuwaka mandabo ma mékuwa, ba bwahidèsè iya makalia ma yava ma iyaba bato. Ba ka paiyandi iwomwa inènè wah.

21

¹Yésus, bétidèngo boho, na yènese mépolo mia bato mé ma diyè ba wèdèsè mwambo mwabu o jn'koko. ²Na mo na yènese tépè jnyamu mwa jnkuwa mwa mwajo, a wèdèsè bépèhi bia kapa béba. ³Na mo na béyaka na: I langwak'i nyuè poni poni na, jnyamu té mwa nkuwa mu a vèndi ipinya (wah na) bapokwè ba bèhe; ⁴Nahabwana ba bèhe ba vèndi mwanbo itèngènè mabwéa mabu, nandi mo avèndi yèhe yaju éma janè opèl'ana adiasé o émèn. ⁵Ka bato boko ba ma diyè ba béaka itèngènè malalé mayam na miambo bé ma diyè bé nyèvidèsè iyènèdi via tèmpeli, Yésus mo na: ⁶Wih ika pondi o'véle ya, o bianyu bé yènese bé bèhe, tombé ilalé o ilalé na ja joko ja dikané bé ka diyè bi bulié. ⁷Bo uwango mo na: Nn'yokwédi, o n'japédè ya nonane éka haniye, na tépè n'jikase ja ndémbéyo éka yokwide wè na mambo té mane ma ka pondi? ⁸Yésus yawanango na: Bandamasidèni na b'iyabasé nyuè. Nahabwana bahite ba ka pondi na dina jamè, n'ibéa na: Andi mba, na épédi éndi u ipiya (ya bèndi bèhibèhi). O iyongasé bo ni. ⁹O nyuè o ka yokè ni poh ja béduka na bédungu, o ijanasé ni jongo, nahabwana éka vahandi ta'a na bélombo té béne béhianiasé o boho. Ndi, anga ome éka diyè uka. ¹⁰Yèndi yaju élangwi bo na: Yènese ni na: étomba éka yananandi épokwe, na béduka o ikania joko na ipokwè, ¹¹manñingène manène ma hé ma ka diandi, na o loboko lohitè, bébèdi na béhuwa bia njja; bébuabua békolo na ndémbéyo inène béka yènèndi o loba. ¹²Ndi, o boho bwa bé bèhe, ba ka batidi nyuè bino o mañyolo mañyu na bo ba tukidè ñyuè; baka sojidèndi ñyuè o mandabo ma tchatchi na jiu, na iwèdè ñyuè o méboka; ba ka tiyidè ñyuè o boho bwa bapolo na ma govina, o tina ya dina jame. ¹³Eka tombaniandi na ñyuè nonane ona odiasé ni wikinési. ¹⁴Wèdèsè soni o bédidi biañyu na ubèna ni mala ma ikénjèmayawana mañyu; ¹⁵Nahabwana Mba ika vèndi ñyuè n'numbu na iyodè bia babèmbeni bañyu bé ka diyè bivèlè iyawana tombé té ibangidè. ¹⁶Bayasédi, bona ñyangwè na bambwiyo bañyu na bèhe bahidi ñyuè bakahi ba ka kondèndi ñyuè, na baka wéhidèndi pati éhitè o bañyu. ¹⁷Bato bèhe baka ingidèndi ñyuè, o tina dina jame. ¹⁸Ndi, tombé n'tóngà mwa yowé na mwa moko mwa pumbiyé o myolo miañyu; ¹⁹o tina ya ihindina janyu, oka yonjidèndi ni bédidi biañyu. ²⁰O ñyuè

oka yène ni Yérusalem latidwèngo na bébumbu bia béduka, bahidèse so ni na madimwè maju mabèndi bèhibèhi. ²¹Omè so, baka diyè o Judée ba limbanidèsé o mékodi, na ba ka diyè ohé mètè ya Yérusalem ba pumanidèsé, na ba ka diyè o mianga bi timbanidèsé pè o mamboka. ²²Nahabwana jo wih té diné ika diandi ja ngunda, o pèle ya itimidè yèhe édihihi o métila(tilamango). ²³Njèbe na bajo baka janè mémi na ba ka diyè ba ñyongidèsé o wih té dine! Nahabwana ituka inène ika diandi o étomba, na malingwa o bato bèhe. ²⁴Baka kwandi o pèle évolu ya ñnkwa mwa mboti, baka lanakwè o mékoma o bétomba bépkwè bèhe, Yérusalem aka tipakwe na mako na bétomba, n'ibwéa o épédi ya bétomba bia dongomanidèngo éka londè.

²⁵Ndémbéyo ika diandi o joba, o ngondè na o ménanga. Okona o hé, mbusugani mwa bétomba, bi bahidè na jambo jabu ika haè, o bédungu bia tubè na méséba, ²⁶bato bèhe na méléma sèlemengo na jongo uvénga iyène bévasè ohé, ka ngudi ya loba élasè ikungula. ²⁷Omè ndi ya bu éka yèneMwana moto a vasia o mavindi na ngudi na édubé énéne. ²⁸O itubwa ja mambo té mane, yèhèmeseni na ibétidè miolo mianyu, nahabwana, iyonga janyu indi bèhibèhi. ²⁹Ka mo à hasè pè bo ngobo na; Yènèse ni yélé ya bokoka na bélé bépkwè. ³⁰N'nléhi na nà békahi bia bendi ibéhima, o bahidèsendi na o'vè mète, o'vè o ñ'mbuasè na éhévo ya bèndi bèhibèhi. ³¹Ikaka té ja joko, o ñ'nuè o ka yène mambo té mane ma haniaka, bahidèse ni na ikania ja Njambe ja bèndi bèhibèhi. ³²Ilangwanaki nyuè poniponi na, émbamba té yé ya tombé, kao bio bèhe bia hania. ³³Hé na loba béka tombandi, ndi malango mame ma tombé. ³⁴Bandamidèsé so ni ñ'nyuè mète, jongo ja na méléma mianyu mi bobosé na mébwiti médihihi o tahuli o ija na imoto, na o pèl'a matukumia ma éménò, ona buwa té bonè, bu posé nyuè matota; ³⁵nahabwana bo ka pondi ka épéyè o bèhe badihidi o hé téni yoyèhe. ³⁶Pépwaka so ni o kaliaka ni épédi ka épédi, ona ojanaséni ngudi ya ibambwa mambo téma vasè ma, na itème dom si o pwanja ya Mwana moto. ³⁷Buwa bwéh, Yésus ama diandi a yokwidèsé o tèmpele, nandi alaka itombide mébulu o ñ'nkodi mwabu ñ'manjiye na ñ'nkodi mwa oliviers. ³⁸Na bato bèhe ba ma lanidèndi na mwakamwako, o tèmpele o pèl'ihoka mo.

22

¹Fèti ya isango ja ikunduwa, ya bu éma ñ'jiyè na paki, éma diandi yabè bèibèi. ²Ba yébwì poh na ba tili ba butaka mékombò mia iwéya Yésus; nahabwana bama diandi ba bangaka bato. ³Ka sétani à injidi o nléma mwa yudas, à ma njiywe na iscariot, mo ama diyè wa ébumbu ya jomu na baba. ⁴Na yudas na lènjèmèsè n'ila ibonganiya ba yébwì poh ba myolo, na bakanéi ba batati ba templèli o ivaha nkombo mwa ikondo Yésus. ⁵Na bo na yokaka bwamu na ikakanidè ivè mo dolè. ⁶O mo à domidè na bo, na mo na howènèsè bo, bènjè à ka butaka épédi éyam ya ikondo mo, bébumbu bi bahidè. ⁷Buwa bwa fèti ya isango ja ikunduwa, bwabu bo ma lukè iwéhidè médombè o pèlè ya isango ja paki, na poko, ⁸na Yésus na lomaka Pierre na Jean na mohi ma na: Valakani ikénjè wè Paki, ona o jasé yo. ⁹Na bo na langwanaka mo na: Ovéle y'ové évahasè na o kénjèsè yo? ¹⁰Na mo na yawanaka bo na: Yènèsèni na, o nywè oka injè o éstésoni, o ka bonganiandini momo moko à bapè pondo na miba; hongaka mo ni o n'dabw'aju élasè ihinja, ¹¹wa langwani hangwè ya ndabo na: N'yokwédi mo na: Vélidèsè mo ovélé ndi yaju élasè ija Paki na béyokwédi biaju? ¹²Na aka vélidèndi nywè m'pudungu n'nènè o ndabo loba na bélombo bongwè bongwè. Omè ndi ya nywu éka kénjè ija ja paki. ¹³O bo ba lidi, na bo na kobidèsè mambo mèhè tèhitèhi ka mabéa maju; Na bo na kénjèsè isango. ¹⁴O iwéla ilondidi, na mo na diaka o tauli , bona béyokwédi biaju. ¹⁵Ka mo à langwanasè bo na: Na ivaha ja nléma mwamè ndi y'amè éjasè isango tèdi nanywè, o boho bwamè b'ula iyoka méhio; ¹⁶Nahabwana, ilangwanaki nywè na, na jépè jo na bua, n'ibwéa o jo ika dongomanidè o ikania ja Njambè. ¹⁷Ka Mo à nongidi élai, na ivè Njambè akéva, n'ibéa na: Nongokoni élai té yé, na ikabanidè yo ni nywè bèhè; ¹⁸nahabwana, ilangwanak'i nywè na, na moté pè na buwa na bwa boko waéni, kwangani n'ibwéa na ipo ja ikania ja Njambè. ¹⁹Bènjè ai nongosé pèmbè; ka mo avèdi Njambè akéva, na ibuka yo, na ivè bo yo, na mohi ma na: Eni endi nyol'amè, évèhudwè o pèl'anywu; hakani yé ukongonidè mba. ²⁰Ikaka té ja joko, na mo na nongidi élai, o itomba ja ija na ivè bo yo, na mohi ma na: Elai té yé endi nlato mwa sasa mwa Njambè na masia mamè ma todi o krosi o pèl'anywu. ²¹Nandi, mbuwakani na, à kondosè mba andi na mba o tauli ova. ²²Endi poni na, mwana moto alakandi iwa ka matèdè ma Njambè ma tédè, nandi, mwèmi na moto tè à kondosè mo! ²³Ba ka uwanidèsè bomètè na bomètè na njalè moko wa bu aka haè jambo ka dinè! ²⁴Béyokwédi na kanidèsè itotongamanidè u bahidè njalè oanganè ya bu, njalè o angan'abu à dihihi kodowango wah na bo bèhè? ²⁵Yésus na langwaka bo na: Mépolo mia bétomba mékaniakandi bio, na tépè ba tukidèsè bo, ba njiakwèndi na bahai bwam. ²⁶O kona édiasé tépè na nywè nonanè. Ndi, à vahasè idia onènè o hanganè yanywu, à timbasé o holè, na à kaniasè , à diasé ka njanji. ²⁷Nahabwana ovélé à vèkwè bodilo, à dihihi o tauli oho à janjiasèbato? Ibè na à dihihi o tauli? Nandi mba, indi o hanganè yanwu ka à janjiasè nywè. ²⁸Nywè, ondi ni ba indinidi na mba o mayèjia mamè. ²⁹Yondi yamè é kénjèsè ikania o pèl'anywu, té ka Paya à kénjè o pèl'amè, ³⁰ona o jaséni na imoto o taul'amè u kania j'amè, na tépè nywè diyèdiyè o média mia bétiangi, o sojidèsè ni jomu ja makaka na maba ma Israël. ³¹M'panjihi mo na: Simon, Simon, bandamidèsè, nahabwana sétani à huwindi ngudi opèl'ijukumidè nywè ka bo ba sèkèsèsè n'lési o iyimwidè métonga o bépapé. ³²Ndi, Ikalihindi o pèl'ovè , ona ikamidè j'ovè ibobosé na njo; Ovè so, oho ka kamidè mba, balatidèsè so makamidè ma bona nyongwè na mavéla. ³³Pièrre mo na, M'panjihi, indi kokèngo ila o méboka na u'wédo na ovè. ³⁴Yésus mo na: Pièrre, ivonokondi ovè na, oboho bwa na kuba ékokosé buwa tébo, oka yoiyandi mba njo ilalo. ³⁵Ka mo alangwasè pè bo na: épéd'amè élomidi nywè ni ubènè dolè, ubènè nkobè diakaté békonda, o vahanihindi ni jambo na ja sisi? Bo mo na ba. ³⁶Na mo na langwanaka bo na: Sahava so nandi, à janidi dolè, à bwéasé jo, na à janidi nkobè, à nongosé tépè mo, na ahidi ai bèné nkwa mwa mboti, à ahambidèsè mbot'aju na ihamba nkwa. ³⁷Nahabwana, ilangwak'i nywè na, johi tè itilidwè itimasé o Mba na: Andi o bolango bwa bahai bobé. Na émbuasè mba ébèndi bèibèi n'ihaniya. ³⁸Bo mo na: M'panjihi, mékwala mia mboti méba, miomé. Na mo na langwaka bo na: méndi dodo. ³⁹O ipuma jaju, ka mbèmbw'aju, na laka o

nkodi mwa oliviers. Bényokwédi biaju na hongaka mo. ⁴⁰O mo apodi o iboko tè dinè, na langwaka bo na: Kaliaka ni, ona, ukwaséni o mayèjia. ⁴¹Bènjè à iyavanidèsè na bo, o jèto ja wa hangwa njè ilalé, ka mo à ngondamidi na ikalia ⁴²na: Paya, O taki vaha iyavanidè mba na élai tè yé! Anga so ivaha jamè, nandi j'ovè ihaniasé. ⁴³U bosa , énjélési ivia o loba, napumiaka o mo à dihidì, na ikolidè mo nyolo.

⁴⁴O méhiyo mé balidi mo, na mo na balatidèsè pè makaliya, ndi yanjé éka pumaka mo o nyolo ka métonga mia masia mékwaka o mahè. ⁴⁵A mèdès'ikaliya, na tèmèsè, n'ila o bényokwédi bédìhi, na komidèsè bo bèhè o viyo na malingwa, ⁴⁶na mo na langwaka bo na: Njatinè yanywu éyosè viyo? Tèmèsèni kaliyakani ona ukwaséni o mayèjiya. ⁴⁷Mo abi à békaka, kao ébumbu ya bato épondi; na à ma njiywè na yudas, wa ébumu ya jomu na baba, à tumbwanaka bo. Na mo na bakamaka na Yésus, na ipiopio mo(na ikisa mo).

⁴⁸Na Yésus na langwaka mo na: Yudas, na ipiopio ndi y'ovè éhambidèsè mwana moto? ⁴⁹Ba ma diyè na Yésus iyènè njambwè élasè ihaniya, na béaka na: Mpanjihi, okokasé bo na mékwala mia mboti? ⁵⁰Na moko wabu na kokaka n'janji mwa nkanéi mwa padè, na héngwaka mo dito ja yomi. ⁵¹Ndi, Yésus na nongoko johi, n'ibéa na: Dikakani, tètèsèni yanywu éhasè yènè! Bènjè à ikupènèsè dito ja moto t'onu, na hongidèsè jo. ⁵²Yésus na béanaka pè bakanéi ba padè ba miolo, na ba kanéi ba batati tempèli, na batodu ba podi ibwéya mo na: opondini na mékwala, na métumbé, o ipo ibwéa mba kanjèna indi ébènkwalà.

⁵³Ima diandi na nywè buwa ka buwa o tempèl, nandi wa bwéa mbani. Ndi, sahava, indi iwéla janywu, na ngudi ya ititi. ⁵⁴O bo ba bwéidi Yésus, na lanakamo, na dikidèsè mo nibwéa o ndabo ya nkanéi mwa boho mwa padè jèhè. Pierre ama diandi à yongaka, yavidèngo o mbua. ⁵⁵Na bo na bondaka diyo o n'nywènè o anganè ya isénga, na dianidèsè. Pierre na diaka na bo. ⁵⁶Itongo vioko na yènèsè mo, na bitamiaka bwam, n'ibéa na: Momo t'onu à ma diatépè na mo. ⁵⁷Ndi, na mo na siaka n'ibéa na: Mwajo, na hémbaka mo. ⁵⁸Boholè bwa épédi tombango, opokwè à yènidì mo, na béaka na: Ondi tépè wa bato tè banè. Na pierre na béaka na: Momo, ibèwè na bo. ⁵⁹Bèibèi iwéla joko tombango, moto opokwè moto opokwè na nyipidèsè mo, n'ibéa na: Poniponi, momo t'onu à ma diatépè na mo, nahabwana andi wa Galilée. ⁶⁰Pierre répondi: Homme, na odè y'ovè ébéyasè. O ibosa, mo abi abéaka, kuba na kokoko. ⁶¹Mpanjihi, o mo à luwanidè, na m'buwaka Pierre. Na Pierre na kongonidèsè johi ja M'panjihi ima béanè mo: O boho na kuba ékokosé buwa, oka hoiyandi mba njo ilalo. ⁶²Na mo na pumaka o nnywènè, na iyéya bwito maihi. ⁶³Ba ma limènè Yésus ba ka vèhèsè mo na idipa mo. ⁶⁴Na bo na kataka mo építiké o miyo, na iyuwa mo nyuwè, na: Sokoko, njalè à dipidi ovè. ⁶⁵Ba ka angwaka mo na bwito bwa masili bo pokwè. ⁶⁶O buwa bo yéhidè, ébumbu ya batodu ba étomba, bakanéi banènè ba tchotchi na batili na lataniaka, na podèsè Yésus o éyoka yabu. Na bo na huwaka mo na: ⁶⁷Ya dianjè na ondi Kraist, langwanaka wè. Yésus na yawanaka bo na: Na langwalè nywè yo, wa kamidè ni; ⁶⁸na tépè, na uwidènjè nywè nyuwè, wa yawanè mba ni. ⁶⁹Boholè bwa épédi tombango, mwana moto aka diandi o éhino ya ngudi ya Njambé ya yomi. ⁷⁰Bo bèhè na uwidèsè na: Ondi so Mwana Njambé? Na mo na yawanaka bo na: O béindi yo ni, mba mètè so monu. ⁷¹Ka bo ba béidi na: Mala ma njambwè pè ma wikinesi? Wè mètè o yokindi yo éviaka o n'numbu mwaju.

23 ¹Ebumbu yo yèhè na yèhèmèsè, n'ilana Yésus o boho bwa Pilate. ²Na kanidèsè itiyè mo malango, ba béaka na: O kobidèndi momo t'onu à véwaka bato o pèl'ijongolidè étomba, akambaniaka bo iyéva duté ja César, n'ivè momètè Kraist, édubé ya mpolo. ³

O béhindi yo. ⁴Pilate na langwaka padè ja miolo na bébumbu na: Na yènèsè ébusé ébé na ya yoko o moto t'onu. ⁵Ndi, na bo na balatidèsè pè, n'ibéya na: A véwakandi bato, na loyokwanédi laju o Judée yo yèhè, uviya o Galilée, ovèlè yaju étubwidi, n'ibwéya ova. ⁶O Pilate à hokidi bo ba pangaka Galilée, na mo na uwaka ipè momo tè onu andi wa Galilée; ⁷na tépè mo ibaidè na andi wa ikaniya ja Hérode, na mo na lédèsè mo Hérode, tèngènèngo mo mètè Hérode tépè o Yérusalèm o wih tè dinè. ⁸Hérode na hokaka bwam bwito o mo à yènidì Yésus, nahabwana abémbindi à vahaka iyènè mo, tina ya mambo maju ma ma diyè à hokaka itèngènè mo, na à ma hémbandi na alakandi iyènè mo à haka ndémbéyo na ya sisi. ⁹Na mo na uwaka mo nyuwè ihitè; ndi, Yésus à yawana mo na ya poko. ¹⁰Padè ja miolo na batili ba ma diandi omè, na bwayè ba tiyèsè mo malango mahitè. ¹¹¹²Hérode na sojè jaju na kanidèsè ivèhè mo na itukidè mo; o bo ba botidè mo m'boti éyam épanyasè, na timbidèsè mo o mboka Pilate. Hérode na Pilate ba ma janè ibèmbi, na timbaka bambohi o buwa tè bonè. ¹³Pilate na hobonidèsè padè ja miolo, na bakanéhi ba mésoji, na étomba, ¹⁴n'langwa bo na: O ponindi mba ni momo t'onu ova ka moto wa n'jongolo, à wèdèsè m'bula o étomba. M'buaka na, mba ihuwindi mo nyuwè o boho bwanyu, nandi na hololo mo na ébusé ébé na ya yoko o bèhè bianyu bétiyèsè mo. ¹⁵Hérode tépè, ikaka tè, nahabwana, à timbidèndi wè mo tina na à hololo mo na ébusé ébé, ndi mbuwaka so ni na, à ha na jambo idongomanidè ilédè mo o iwédo. ¹⁶I lakandi so idipidè mo, na dika mo à laka. ¹⁷O isango ka isango, à lukindi ipumidè bo mboka moko. ¹⁸Na bo na yamanidèsè bo bèhè na: Wéhidèsè onu, wa pumidèwè Barabbas. ¹⁹Momo té monè ama landi o mékoma tina ya ngwangwalani. na élobè ya éwéyani. ²⁰Pilate na badèsè ilangwana bo, na ipikiliya ja ipumidè Yésus. ²¹Na bo na yamaka pè na : A panamasé, panidèsè-mo! ²²Pilate na langwanaka bo n'jo ya ilalo na: Bobé bovèlè bwaju bohadi? Mba, na kobidè na jambo o mo, ihulidèsè na awéyakwè. I lakandi so ipumidè mo na mèdèn'jidipidè mo mékasa. ²³Ndi na bo na yamanidèsè pè o loba wah, ba uwaka na kao à panama. Mébami miabu na uvaka: ²⁴Pilate na lénaka na édiasé ka ivaha jabu. ²⁵Na mo na pumidèsè à ma injidwè o mékoma tina mbèmbo ibé ja békéyani, wabu ama diyè ba vahaka; ndi, na vésè Yésus o itondidè bo. ²⁶O bo ba lanasè mo, na bo na bwéyaka momo moko dina na Simoni wa Sirène, à viaka o mianga, na bo na bapidèsè mo krosi, na à bapèsè yo bona Yésus. ²⁷Ebumbu ya bato énéne, éhongaka mo, na bajo ba madiyè ba kumbaka mékanga miabu o mbémbé o loba na ba tahiyaka o mo. ²⁸Yésus na luwanidèsè n'imbwaka bo, n'ibéya na: Nywè ngoni ja Yérusalèm, uyéyaséni o pèlamè, ndi

yéyaka ni o pèl'a nywè na o pèl'a bana ban'yuw. ²⁹Nahabwana, miuwa mévakandi, ovélè éka béywè na: Malè na békomba bia bajo, malè na muhu ma dihidi mi yahé, na mabè ma dihidi m'inyongidè. ³⁰Ndi baka diandi baka tubwaka ibéana mékodi na: Jumbamiaka wèh ni! Na o békondako: Kutaka wè ni! ³¹Nahabwana, pèlè bo iha mambo téma o yélé ya pénya, njo ininga o yélé ya yahéyahè? ³²Omè éma diatépè na méboka méba, bama luké ila uwédo na Yésus. ³³Ipo jabu ipodi o iboko viabu ima n'jiyè na m'boloboto, na panidèsè mo omè, na bapokwè babé baba bama diyè na mo, moko o yomi, opokwè o émèngwè. ³⁴Yésus na béyaka na: Paya, siyasidè bo, nahabwana bayowè njambwè yabu éhasè. Na bo na kabanidèsè m'boti jaju, ba hangwaka jo jégé. ³⁵Bébumbu béma diandi omè, tèmètèmè, bé talaka. Banongi béléna baka vèhèsè tépè mo, ba béyaka na: A medèndi iyongidè bapokwè; à yongidèsè tépè momètè, monjè Kraist, wa Njambè à padi! ³⁶Sojè tépè ika vèhèsè mo; ba ipiyaka mo bèhibèhi na ivè mo viniga, ³⁷n'ibeya na: Ya dianjè na ondi Mpolo mwa Jiu, yongidèsè ovè mètè! ³⁸Na bo na tilaka ébusé o loba la molo mwaju na: Onu andi Mpolo mwa Jiu. ³⁹Mwibi moko o baba babu ba panidè na Mo à ka silaka mo, n'ibéya na: Ibè na ondi Kraist? Yongidèsè so ovè mètè, na wè tépè! ⁴⁰M'pokwè na yawanaka mo, n'ibéya na: Wa bangaka N'jambè, ovè o janidi iw'omwa tè ja joko? ⁴¹O pèl'au, éndi dongomanidèngò, nahabwana o paiyakandi n'nawédi mwa myobé miau; nandi momo t'onu àha bobé na bwa boko. ⁴²Na mo na langwaka Yésus na: O kongonidèsè mba, o'vè oka diyè o ikaniya j'ovè. ⁴³Yésus na yawanaka mo na: Mba ilanganakand'ovè yo poniponi na, o buwa tébo mètè, olakandi idiya na Mba o Paradis. ⁴⁴Iwéla ima diyandi bèibèi iwéla ja ntoba, na ititi na kwaka o hé yo yèhè, nibwéya o iwéla ja dibuwa. ⁴⁵Joba na dimaka, na n'dombè m'ma diyè o tèmèlè na pèhiyaka o anganè. ⁴⁶Yésus na bamaka na johi ja ngudi: Paya, Mba i bakèsèndi édid'amè o bino bi'ovè. Ibéya jaju ibéhidi mohi téma, na mo na patiyaka. ⁴⁷Nkanéhi mwa ébwéya ya sojè, iyènè njambwè yèhè étombidi, na béndèsè Njambè, n'ibéya na: poniponi, Momo t'onu ama diandi pokwèpokwè ya moto. ⁴⁸Na bébumbu bèhitè bé hobonihidi na ikumaniya o jambo tédi, o bo ba yènidi n'jambwè yèhè étombidi, na timbanidèsè o mamboka, ba laka laka kumbaka mékanga miabu. ⁴⁹Bèhè ba ma hémbè Yésus, na bajo ba dikidè mo uviya o Galilée, na tèmèsè havidèngò, ba mbuwaka njambwè étombasè. ⁵⁰Momo moko wa éhoka na mavéla dina na Joseph, moto hoyam na pokwèpokwè, ⁵¹ama diyè ahi nongé jèto o matèdè na béyadi bia bapokwè; A ma diandi wa Arimathée, ntindi mwa Jiu, A ma diandi avéngaka Ikaniya ja Njambè. ⁵²Momo t'onu na laka ikomidè Pilate, na iyuwa mo m'bimba mwa Yésus. ⁵³Na mo na hibidèsè mo o krosi, na hukulaka mo na ndombè, na inangidè mo o malonga ma pudamidi o ilalé, o bo ba ma diyè biti t'ah ipudè mbimba na mwa moko. ⁵⁴Bo ma diandi buwa bwa sondè hutano, na sabati éma diandi yabè ila ihinja. ⁵⁵Bajo ba vihidi uviya o Galilée na Yésus, na bo na dikidèsè Yosèf, na hènèsè malonga, na nalé ka bo ba bongè m'bimba mwa Yésus omè, ⁵⁶bènjè o bo ba timbidi, na kanidèsè ikénjè mahulè na loyombi o pèlè ya m'bimba. Na bo na yojoko buwa bwa sabati, dongwango na éséngani.

24

¹Buwa bwa boho bwa sonde, na bo na pundaka o malonga, na mahule na loyombi biabu béma diyè ba mèhe ikénjè. ²Bo kobidèngò na ilalé i ungulidwèndi o boho bwa malonga; ³o bo ba injidi, ba kobidè m'bimba mwa m'panjihi Yésus. ⁴Bi yodè nalé ka bo ba ka haè, bomo baba botongo mboti ja ngèningèni, na pumiaka bo. ⁵Jongo bwéyango bo, na bo na kolèse myoho miabu o hé; Ka bo ba langwase bo na: Na njatine ya nyu ébutase o hanganè ya méwéwé, a dihidi ponyè? ⁶A hibèwe pè ovah, a pambwindi. Kongonidèsè ni ka mo ama diyè a langwanaka nyuè mo abi o Galilée, ⁷a béaka na, Mwana moto aka bwéyuèndi na bato babé, na mo a panama o krosi, bènjè a h'ipumbwasé buwa bwa w'ilalo. ⁸Na bo na kongonidèsè mohi ma Yésus. O iviya jabu ja malonga, na bo na yébwà ka mambo té ma mèhe o jomu na moko, na bapokwè. ⁹Ba palidi mambo té ma mèhe o ba lomudwe ba ma diandi Maria Madeleine, Jeanne, Maria, nyangw'a Jacques, na bapokwè ba ma diyè na bo. ¹⁰Malango té ma mahènenendi o hanganè yabu, ka bélangwè langwe, bi kamidè bajo téba. ¹¹Ndi, Pierre yèhèmèngò, na laka mémbila o malonga. Mo balamango, na hènese kao ménamba mia vélètete mé ma diyè bia o mahè; na mo na timbaka o m'bokaju, o imamo ja hapwango ka mambo ma tombidi. ¹²Mbuaka na, o buwa té bwa boko, béyokwédi béba bé laka o mboka poko dina na Emmaüs, yavanidèngò na Yérusalèm jèto ja mawéla malalo; ¹³ba ma diandi o bélombe itèngèngè njambwè yèhe éhanihidi(étombidi). ¹⁴O bo ba langwasé bélombe na itotongamanidè, Yésus na bakamaka bo bèhibèhi, baka laka jnawamba. ¹⁵Ndi miyo mabu bobudwèngò na biyémbasé mo. ¹⁶A uwase bo na: N'jikase ja bélombe bianyu be lasè o laka langwaka ni o njéa, bé lingwidese nyuè? ¹⁷Moko wabu, dina na Cléopas, na yawanaka mo na: Ondi ovè toto, o Yérusalèm ova à dihidi a iyodè nja'lombwè étombidi ova uh tédi? ¹⁸Ka n'jalombwè? Mo uwidèngò bo. Ka bo ba yawanase mo na: Hé tombidi na Yésus ya Nazareth, a ma diyè ntongi mwa ngudi o béadi na mabéa o boho bwa Njambe na o miyo ma bato, ¹⁹nalé ka padè ja myolo na bakanéhi bahu ba miolo ba podè mo o mèsoji mia iwéhide mo na ibomidè mo o krosi. ²⁰O ma hémbandi na mo ndi aka ungè Israël; Ndi, na mambo téma mèhe n'itomba, ya bèndi buwa w'ilalo. ²¹Endi poni na bajo na ba sisi ba ébumb'wahu ba pundidi o malonga na pangaka wè o mamana bwito; ²²o bo ba dihidi bi kobidè nyol'aju, ka bo ba podi ivono wè na bènjélési bé pumihindi bo na palaka bo na andi ponyè. ²³Pati ya bato éma diyè na wè na laka o malonga, na kobidèsè mambo ka bajo ba palidi; ndi mo, ba yène mo. ²⁴Yésus na béanaka bo na: Eh! nyuè bomo ba puwidi iyodè na ba méléma mé kolo o ikamidè yèhè ya Métongi ébéhidi! ²⁵Ibè na Kraist ama diandi na atukidèkwè na mambo té manè, bènjè ihinja jaju o bonènè bwaju? ²⁶Ka mo a tubwasé na Moïse bènjè métongi, yondi yaju édidwèndi bo o métila mio mèhè, yèhè ètèngènèsè mo. ²⁷O bo ba podi bèhibèhi na mboka ya bu éma lè, mo tédèngò na alakandi yaviddèngò wah. ²⁸Ka bo ba kobidèsè mo na: diaka na wè, kolo évindidèndi, buwa bo loyomindi. Na mo na injaka na idiya na bo. ²⁹Bo bèhè o tauli, na kongoko pèmbè; na kaliaka bènjè ibuka yo na vèsè bo. ³⁰Yondi ya miyo ma dibwanihidi bo, ka bo ba hémbi mo; na mo na nyongoko bo o miyo u'bosa. ³¹Ba ka béaka na bo mètè na: Ibè na méléma miau mé ma diandi mé yodaka o yé, épéd'aju éma diyè a langwanaka wè o njéa a dibwidèsè wè métila? ³²Na bo na yèhèmèse ubosa,

n'itimba o Yérusalèm, kobidèngò jomu na moko na ba pokwè hoboniango ba béaka na: ³⁴Mpanjihi a'pumbwindi na pòni, a pumihindi Simoni. ³⁵Ka bo ba palasè yabu épayihidi o njéya, na nalè ka bo ba hémbidi mo épéd'aju ébukidi pèmbè. ³⁶Bo babi ba hébwaka poh téni, mo mètè na pumiaka o hanganè yabu ova, n'ilangwana bo na: nsāñi ŋ'diasé na nyuè! ³⁷Bo bèhe pahiangò jongo inène, ba émbaka na édidì ndi yabu éyènèsè. ³⁸Ka mo alangwanasè bo na: Njambwè éjéngidèsè nyuè, nalè ya makongonidè ka ma o méléma mianyu? ³⁹Mbuakani makadu mamè na mako mamè, mba mètè monu; Kupènèsè mba na yènèsè ni: édidì ébè'na méhoni tombé bévéhé ka nyuè o yènèsè mba ni sa'ava. ⁴⁰O mo abéasè ova, na vélidèsè bo makadu maju na mako maju. ⁴¹Bo o nsaso mwabu, bitì'vèlè ikamidè, babi ba mamanaka, na mo na huwaka bo na: Ondini na jambo j'ija ova? ⁴²Na bo na vèsè mo wéh ya n'kusa na bohòlè bwa bóhi. ⁴³Ka mo anongidi na ija o pwanja'bu. ⁴⁴Na langwaka bo na: Yondi yamè éma diyè ilangwanaka nywè épéd'amè éma diyè wè na nywè, na évahaniakandi na yèhè étilamidi o pèl'amè o kalat'a Moïse, na Métongi, na psamu élukindi itima. ⁴⁵Ka mo adibwasè bo makongonidè, na ba bahidèsè bédihidi tilamango. ⁴⁶N'ilangwana bo na: Endi tilamango na Kraist a ka yokandi méhiyo n'iwa, na mo a pumbwa uvia u wédo bwa w'ilalo, ⁴⁷na tépè iluwa ja méléma na isihidwè ja miobé béka pakwaniyuèndi o dina jaju o métindi mèhè , itubwa na Yérusalèm. ⁴⁸Ondi ni tali ja mambo téma. ⁴⁹Yènèsèni na, ika lomidèndi nywè yà Hangwamè ékakanidè nywè; Ndi nywè, diaka ni hoboniango nywè bèhè ibóko vyo, n'ibwéa ó nywè oka botudwè ngudi éviasè o loba. ⁵⁰Na mo na lanaka bo n'ibwéa o Béthanie, ka mo a bétidè bino na ivambia bo malè. ⁵¹Mo a vambiaka bo malè, ndi yaju ékabanidèsè na bo, na bétanakwè ula o Loba. ⁵²O pèl'abu, ba mètèsè ibénde mo, na bo na timbanidèsè o Yérusalem na n'saso na nsévo; ⁵³Na bo na diaka ba indinaka o Tèmpèli, ba kalyaka, ba yéyèsè Njambè.